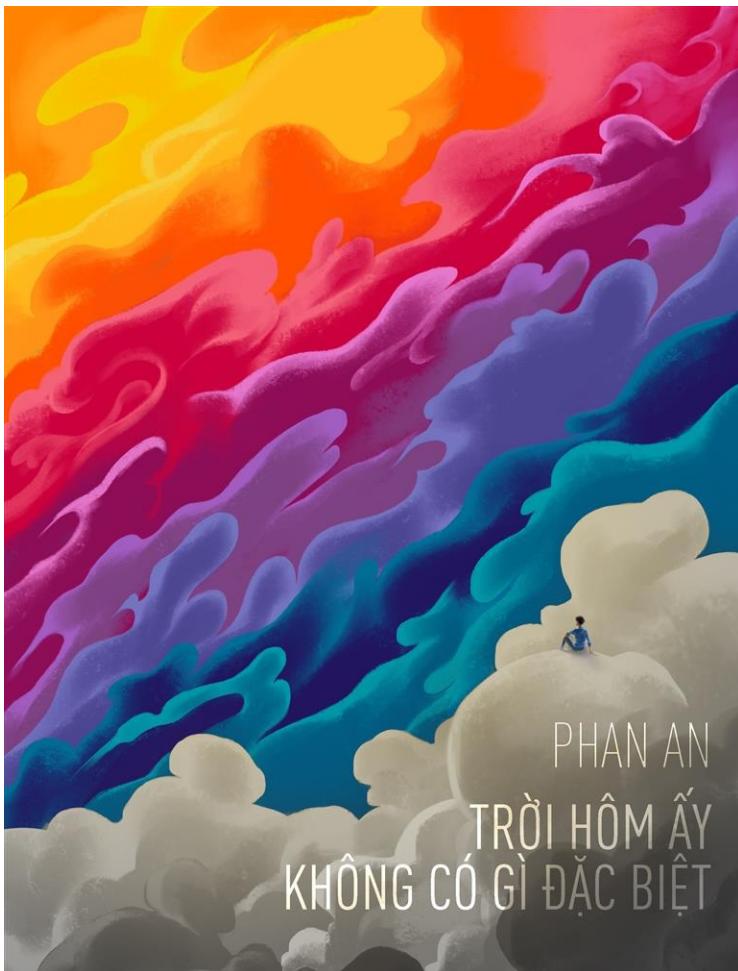

PHAN AN
TRỜI HÔM ẤY
KHÔNG CÓ GÌ ĐẶC BIỆT

Mục Lục

Giới thiệu	1.1
Cái này quan trọng lắm	1.2
Chuong 1	1.3
Chuong 1	1.4
Chuong 2	1.5
Chuong 3	1.6
Chuong 5	1.7
Chuong 8	1.8
Chuong 13	1.9
Chuong 21	1.10
Chuong 34	1.11
Chuong 55	1.12
Chuong 89	1.13
Chuong 144	1.14
Chuong 233	1.15
Chuong 377	1.16
Chuong 610	1.17
Chuong 987	1.18

Trời hôm ấy không có gì đặc biệt

Tác giả: [Phan An](#)

Minh họa: Phan An

Thiết kế bìa: Quỳnh Phương

Sách được sản xuất và phát hành với định dạng mở bằng phần mềm [GitBook](#). Mã nguồn trên [GitHub](#)

Tải về bản [MOBI](#) · [PDF](#) · [EPUB](#)

©Phan An. Tác phẩm này được lưu hành với giấy phép [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International](#). Người dùng không được phép chỉnh sửa nội dung tác phẩm hoặc dùng tác phẩm vào mục đích thương mại.

Tất cả những tên người, tên đất, tên nước, tên trang web, địa chỉ email vân vân, tóm lại là tên riêng trong cuốn sách này (bắt đầu từ trang này cho đến ba chữ “cười ré lên”) đều là tưởng tượng mà ra. Mọi sự trùng hợp nếu có chắc là do vô tình mà có, độc giả không nên quá nghiêm nhặt làm gì.

1

Tôi sẽ bỏ học.

Thật ra trên cái cõi đời ô trọc buồn tủi này, bỏ học không phải là một cái gì đó lạ lẫm. Từ giỏi đến dốt, từ bị thiếu năng hai cộng một bằng không cho chí thiên tài e bằng mờ xê bình, ai cũng có thể bỏ học. Ví dụ kinh điển: Steve Jobs, giám đốc đầu to của công ty Apple, bỏ trường cao đẳng Reed chỉ sau vón vẹn một học kì. Lão này giỏi chết mẹ. Tất nhiên bây giờ thì không chỉ mẹ lão mà đến lão cũng chết rồi, vì ung thư tuyến tụy hay lá lách hay tinh hoàn gì đó tôi không được rõ, vì dù sao lão cũng ở bên Mỹ. Lão chết vào một ngày mùa thu có lá vàng bay và một đống những đứa hôi nách ngồi khóc la ai oán rằng “Ôi vĩnh biệt Steve, cháu sẽ nhớ mãi bài hát *I just call to say I love you* và băng đội trường Liverpool của anh.” Ví dụ kinh điển hơn: Bill Gates. Lão này đã cả gan đá đít một trường hoành tá tràng hon nhiều tên là Harvard để thành lập Microsoft, sản xuất ra một chương trình máy tính dùng để điều khiển những chương trình máy tính khác, rất bá đạo, gọi là hệ điều hành, và vì đếm mãi không hết tiền mà nghiêm nhiên thành tì phú. Cái điên rõ là, thành tì phú rồi lão lại đem tiền đi mua thuốc chữa sốt rét vung vãi khắp nơi thế giới, và hệ quả tất yếu là ngày càng nghèo mặt đi, trong khi những thế loại sáng suốt là Cà Đô Lương và Cà Dái Dê của ta đã giàu lại cứ giàu lên mãi. Ví dụ kinh điển hon nữa: Larry Ellison. Lão này bỏ học, thành lập Oracle, bạc lăm tiền nhiều, rồi nhảy vào lễ tốt nghiệp của trường người ta mà chửi um lên rằng “bên trái mà là đồ ăn hại bên phải mà là đồ ăn hại mà cũng là đồ ăn hại lũ chúng bay ăn hại cả lũ” và bị bọn bảo vệ có võ Giu-đô hăng hái nhảy lên đánh cho lòi kèn. Ví dụ kinh điển nhất và gân guốc nhất: thằng Thu hàng xóm của tôi hồi nhỏ, biệt danh âu yếm bạn bè đặt cho là Thu Đạm, bỏ học cấp hai trường Kim Đồng gân nhà vì không cùng chung lí tưởng với cô Hà hiệu trưởng. Sau khi dứt áo cùng cô phân nổi niềm Nhất Linh đoạn tuyệt, nó cùng

với thằng bạn chí cốt là Hưng Beo, hai thằng lừa nhà một cặp vợ chồng mới cưới, nửa đêm trèo lên mái nhà cạy ngói dòm xuống, vừa nhai bắp rang đựng trong một cái hộp, lại hút nước ngọt trong bịch nghe rồn rột, vừa bàn tán quá này bự quá kia to, và cười hí hí rất là một nhẽ vui turoi. Bên dưới, anh chồng đang hì hả hì hục dô ta dô hẩy theo điệu hò kéo pháo Điện Biên thì tự nhiên chột dạ, vứt chị vợ tó hô ra đấy mà vác nòng pháo chạy ra nhìn lên trời đầy sao và gào to lên rất ai oán rằng “Giang oi Giang ra đi!” “Em dang nãy giờ mà anh?” “Ra đây trời oi tụi hắn thấy hết tron rồi!” Như chỉ đợi có thể, đồng bào hàng xóm của ảnh vốn thao thức áp tai vào tường từ lúcẠng chặng vọng nay nhất loạt bật đèn sáng choang và cầm cuốc thuồng gậy gộc xông ra, riêng ảnh cũng quần ngay ngang lưng một cái khố, đội lên đầu cái mũ đỏ, tay cầm khẩu búa quyết phen này giết turoi chằn tinh, nhảy lên đội gạch lấy tiền và ăn nấm cứu công chúa. Hưng Beo thấy sự chảng lành liền quăng bịch bắp, lật đật nhảy xuống, bèn gãy giò và bị chó cắn vào mông, xuyên qua hai lớp quần có lè, còn Thu Đạm thì với tay bám được vào hàng rào, như ninja, và nhanh chân tẩu thoát. Nhưng sự tẩu thoát của nó là một sự rất tạm thời, vì bác Tư Bề đội trưởng đội dân phòng chuyên nghiệp ¹ khu phố bốn đã lôi Hưng Beo còn đang ôm cái chân gãy cà lê cà lết vào đồn, ấn nó ngồi xuống cái ghế, rồi ôn tồn hỏi:

“Con đi một mình hay đi với ai?”

“Tui đi một mình. Ông đừng có dụ tui chi mất công, tui ăn bắp rang no bụng rồi không thèm cà lem của ông mô.” Hưng Beo khẳng khái đáp. Vì tất nhiên, nó là dân cô hôn các đảng, nó vừa xăm mình, vừa để tóc dài mà lại còn kẹp tóc bằng dây chun hồng, mà luật của dân cô hôn các đảng không cho phép nó phản bội, cho dù đó là một thằng bạn kết nghĩa chó ia ba cục xin một cục không cho còn đòi năm tiền, ban nãy đã giành mất chỗ dòm rõ hơn, và khi từ hàng rào nhảy xuống còn giẫm vào lưng nó như giẫm lên con thú nhúm, rồi bật nãy vào bóng đêm mất dạng. Nếu hai tay nó không bị trói quặt ra sau lưng thì chắc Hưng Beo cũng đã ráng vỗ bàn mệt cái lấy thêm ít thó. Nhưng khốn nỗi tay nó bị

trói bốn vòng băng cuộn dây gai chuyên dùng buộc lợn, lại móc khuyễn mãi thêm cho cái còng vào thành ghế, nên chi Hưng Beo đành phải băng lòng với việc trợn đôi mắt hí lên như Trương Phi, rồi nháy lia nháy lịa cho đỡ cay đôi mắt hí, vậy thôi.

Thấy Hưng Beo trợn trạo hoành tráng quá, bác Tư Bê có vẻ chột dạ. Bác bèn ưu tư nghĩ suy dẽ đến hai phút, trên trán bác hằn lên những nếp nhăn của âu lo, ở hai khóm mắt bác những dấu chân chim tuổi tác hiện ra càng rõ rệt. Thế rồi lặng lẽ, bác trở tay trái tát vào má thằng Hưng Beo một phát kêu “bốp,” lại trở tay phải động đầu nó vào tường một cái kêu “uỳnh,” làm cái tờ lịch có hình Diễm Hương bá cổ Lý Hùng đứng bên xe hơi trước ngôi nhà lầu ² rung rinh chút đỉnh. Xong rồi bác nhẹ nhàng hỏi lại:

“Con ngoan nói cho bác nghe, con đi một mình hay đi với ai?”

“Dạ thằng Thu... hu hu, thằng Thu...” Hưng Beo vừa khóc vừa ngoeo cổ dùng vai lau máu đầu đang chảy thành dòng xuống cái má sưng vù, bệu bạo trả lời.

“Xóm mình có mấy thằng Thu lận, ý con là Thu nào?” Bác Tư Bê dịu dàng hỏi tiếp. Về tính kiên nhẫn thì không ai trong tổ dân phố này có thể bì với bác, người ta nói đó là nhờ bác xăm chữ Nhẫn trên vế và chữ Tâm giữa háng, nhưng đó chỉ là một trò đùa cũ rích rẻ tiền của những tụi cu cọ. Thật ra ngày xưa bác đã từng làm thầy giáo nuôi dạy trẻ, cũng đút bột cho con nít, tắm cho tụi nó bằng chân, và đem công an ra dọa cho chúng nó té ra quần như ai. Sau thì số phận đầy đura, bác chịu hết thấu chuyện lũ con nít vô giáo dục cú ngày ngày té mực cả quần bác, nên quyết định bỏ cái nghề hèn mọn ấy mà xung phong vào lực lượng dân phòng. Với kinh nghiệm và bản lĩnh đối phó với các cháu nhi đồng cũng như đánh nhả báo vêu mõm được vài bận, bác lại nhân dịp Trung Thu đem biểu cấp trên được một con chó đẹp, nên chẳng mấy chốc mà

bác được nhân dân yêu, bầu lên làm đội trưởng. Cõ Hung Beo thì còn khuót mói chơi trò tâm lí chiến với bác được, nên nó chỉ còn cách mếu máo:

“Dạ tha bá, Thu Đạm...”

“À, Đạm hả con? Này thì Đạm!”

Nói rồi bác Tư Bề nhảy lên lơ lửng trên không, như Người Được Chọn trong phim Ma Trận, trồi hốt nhiên tối sầm, sổ màu xanh từ đâu rơi xuống xung quanh bác tó tó như thác Bản Giốc nhánh nhỏ, rồi bác dùng một thế võ cổ truyền vật thẳng Hung Beo ngã ạch đui, gãy nốt cái chân kia, chống cùi chỏ bò tới bò lui trong đồn. Hai hôm sau, khi nó đang nằm bệnh viện với cả hai chân bó bột trắng phèo và khởi sự viết thiên phóng sự “Một chuyện chép ở bệnh viện” thì bác Tư Bề đã trùm mền phục kích và tóm được Thu Đạm đang ngồi ngóng cổ choi Tenchu – Ninja Báo Thủ và hét “Chém nó đi! Hiếp nó nào! Ối ôi!” ngoài hàng bà Thanh đầu hèm. Nghe nói để trùng trị tính tà dâm của Thu Đạm, bác Tư Bề đã bình tĩnh trói nghiến nó lại, tụt quần nó xuống, búng con chim tuỗi dậy thì của nó cho ngóng lên, xong nhét vào ống bô xe Cup 50, tra chìa khóa vào ổ, đạp nổ lạch bạch và vặn ga suốt từ sáng đến chiều, mặc cho thẳng chủ chim nó kêu thành đú ba mươi hai loại nhạc cụ. Sau hai tháng ròng rã miệt mài đi chàng hàng và đái ngồi, Thu Đạm có thêm một nghệ danh rất gọi hình và hợp lí là thẳng Thu Cu Đen. Thu Cu Đen lớn thêm một tí nữa thì phạm tội hiếp dâm một con bé nghênh ngãng, cà lăm, lung có bướu, sống một mình ở đầu chợ và hay đi vần vo bối xác mía ăn. Nó bị tống vào trung tâm cải tạo thiểu niên hư hỏng, cho dù giữa phiên tòa lưu động ấy nó đã cố sống cố chết thanh minh đến cạn khô nước bọt rằng do lúc ấy trời tối như cái tiền đồ ông Ngô Tất Tố nên bị cáo đã hiếp dâm nhầm người, rằng thà như sáng rõ thì có bị tử hình bị cáo cũng tâm phục khẩu phục. Từ bấy đến nay không ai gặp lại Thu Cu Đen nữa, chỉ nghe nói phong thanh là cải tạo thành công nó đã đi buôn ma túy vùng biên giới và sau khi tích cóp một số vốn kha khá đã trở thành một doanh nhân thành đạt, hiện đang là chủ một chuỗi nhà

hàng thịt rừng đâu trên Kon Tum Đăc Lắc, có cả bụng phệ và các vi-dít ghi tên tiếng Anh là Mr. Black Bird Falls, nó lại bỏ tiền triệu ra thuê một đội lập trình viên máu mặt để xây dựng nguyên một cổng thông tin điện tử được cập nhật từng phút ở địa chỉ *thudam.com.vn*, và noi gương thần tượng American Got Idols là Bill Gates, nó đã tài trợ cho chừng hai trăm đứa sút môi trên khắp ba miền đất nước được phẫu thuật và nở nụ cười tự nhiên.

Phan An

Nhưng cái vấn đề ở đây là, những vị anh hùng tôi vừa đề cập đến trên đây đều bỏ học một cách hoàn toàn tự nguyện. Steve Jobs cảm thấy trường học không dạy được gì ra hồn cho lão, lão bảo ta là thiên tài rồi, học hành làm gì nữa cho tốn com, thôi ta đi chế máy nghe mp3 đây, thế

là lão bò. Bill Gates cũng thế. Larry Ellison cũng thế. Thu Đạm càng thế. Chẳng may, tôi không được cái vinh quang ấy. Tôi bỏ học sau khi bị đình chỉ. Chẳng qua, có học tiếp thì sớm muộn tôi cũng sẽ bị tống cổ ra khỏi trường mà thôi.

Nói chung là ngay lúc ấy, tôi quyết định bỏ học.

¹. Nói chuyên nghiệp là để phân biệt với đội dân phòng nghiệp dư chỉ mặc áo xanh, tay cầm cù nèo, nửa đêm đi ngang qua nhà dân mò xoài trên cây xuống ăn. ↪

². Nếu các bạn còn nhớ, đây là ví dụ kinh điển của tất cả các thẻ loại lịch treo tường thời ấy, cùng với hình Việt Trinh tay sờ vành mũ coi đứng chum chím một mình dưới gốc cây và Lý Thu Thảo chống né cười tình với con ngựa bên luống hoa tu-líp. ↪

1

Nếu bạn hỏi tôi học trường gì thì tôi sẽ rất thành thật mà trả lời rằng tôi học trường đại học. Và thế thôi. Chấm hết. Không có thông tin gì thêm. Đúng, tôi học đại học. Đại học chính công ấy, không phải là cái thể loại ngó ngắn “những trường đại học của tôi” của khứa lão râm râu sâu mắt bên Nga ngố là Maxim Gorky. Tức là, một cái trường đại học theo đúng nghĩa vật lí, có dạng khôi lập phương, làm bằng bê tông, màu xám, nằm thù lù ở một ngã tư thành phố – nơi cuộc sống vẫn reo vui từng giờ và mỗi lúc tan tầm người và xe lại nối nhau bơi trên đường – nghiêm nghị và cáu bẳn như một lão già táo bón ngồi phải bụi xương rồng. Mỗi năm trường này đón một ngàn sinh viên mới vào trường và tổng tiền khoảng năm trăm đứa tốt nghiệp ra trường. Một ngàn đứa mặt còn lún phún lông to, má phúng phính hồng hào sẽ lao vào trường sau kì thi bốc lbum thành công, ngang qua mặt mụ giữ xe ngang nhiên như ở nhà mình, liều mình như chẳng có. Nhưng rủi thay, mụ ấy vốn xuất thân bán bánh tráng nướng ngoài công viên trước cổng dinh Độc Lập, vì kế sinh nhai mà hàng ngày phải láo liên ôm bóng tay cái lò than đỏ rực chạy nấp công an hết gốc cây này đến bờ bụi nọ, trui rèn được trực giác nhanh nhạy và tốc độ phi thường, đã đưa bàn tay múp míp ra chặn chúng nó lại và quát lớn “Tiền giữ xe đâu?” – cũng giống như ngày xưa vẫn hay gọi nhau rằng “Đù mẹ công an tới!” Sau khi lập cập móc hai ngàn đồng ra đưa cho mụ bằng hai tay, chúng nó sẽ được dắt xe vào nướng trong cái bãi giữ xe nắng chang chang không có lấy một gốc cây ngọn cỏ, rồi bắt đầu vừa rụt rè bách bộ trên hành lang vừa nhìn bàn ghế với cặp mắt bơ ngô, nhìn đàn anh với cặp mắt nể nang, nhìn thầy cô với cặp mắt thần tượng, và nhìn lẫn nhau với cặp mắt soi mói, tóm lại là mỗi đứa có bốn cặp mắt cả thầy, xoay đảo liên tục giống như con tinh nhền nhện trong phim Tây Du. Năm trăm đứa kia thì lờ đờ thiếu sinh khí, tóc tai rũ rượi, mình mẩy cău ghét vần vẹn, đứng bảo vệ luận án mà tay gãi như đánh đàn to-rung trên đỉnh non cao hát rằng “chim Kotia bay tới i ê ê

hế." Đừng hỏi số năm trăm đứa còn lại đã rót rụng ở đâu – tôi không biết mà cũng không chịu trách nhiệm về chúng nó. Bạn có thể chịu trách nhiệm về vụ rót máy bay ở Ba Lan, dịch cúm gà lan trên diện rộng ở Anh, tàu điện ngầm trễ giờ ở Singapore, động đất sóng thần ở Nhật Bản, biểu tình xịt hơi cay ở phố Wall, nền giáo dục xuống cấp ở Triều Tiên ¹, dân trí thấp ở Na Uy, tự do ngôn luận ở Phần Lan, xe tăng kẹt ở Thiên An Môn và hằng hà sa số những thứ cao siêu vô hình khác, nhưng chịu trách nhiệm về con người là một việc làm thuộc vào hạng thượng thừa của ngu xuẩn. Tức là đìn của đìn. Chó dại. Ấy là tôi đang nhìn vào bàn thân tôi mà biết thế. Cứ thử nghĩ xem, nếu ở đâu đó có một thằng người chịu tất cả trách nhiệm về tôi, tôi không mua bảo hiểm xe máy thì hắn bị cảnh sát giao thông phạt tiền, tôi ăn cắp thì hắn xộ khám, tôi giết người thì hắn ngồi ghế điện, tôi đút tiền thì hắn được thả, thì có lẽ hắn sẽ tuyệt vọng lắm khi giữa cuộc họp lão thầy Họi trưởng khoa của chúng tôi, sau mười phút dùng cả mười một ngón tay để ngoáy mũi, đã đập bàn một cái RẦM mà lắp bắp gào lên rằng:

"Đ-đuối! Phải đ-đuối tất cả chúng nó! Lũ v-v-vô học! Mất d-d-day! Lừa trên d-d-dối dưới! Đ-đuối!!!!!! uối!!!!!! uối!!!!!!!"

Như bạn thấy, bất kể sự thể cà lăm, lão vẫn quang quác như gà. Tôi sẽ không mấy ngạc nhiên nếu thấy lão đập cánh bay lên bàn, trong khi thấy hiệu trưởng vung đũa lên, rồi tất cả ngồi quanh bắt nhịp bài dân ca Cống Khoai rằng "Gà gáy té le té sáng rồi ai oi." Nhưng tôi nói lão quang quác, chứ không gáy. Chỉ có gà trống mới gáy. Lão không phải gà trống. Lão chẳng là cái gì trống. Lão pê-đê một cây. Cây sun sun, nhưng vẫn là cây. Tất nhiên lão đã bỏ công nuôi dưỡng hàng râu con kiến lo pho mà lão hay dùng tay vuốt vuốt se se mỗi khi giảng bài, lão cũng có vợ đẹp con ngoan, lão tập tạ, và khi đi trên hành lang lão hay làm ra dáng khệnh khạng như tay diễn viên hay đóng mấy bộ phim vai u thịt bắp bắn súng ngắm là Bruce Willis, nhưng lão vẫn là pê-đê chính hiệu. Chính là từ thằng Hải Lẹo bạn tôi mà cái tin ấy được loan ra toàn trường. Nó cũng là pê-đê, nhưng – như nó nói với tôi – đừng bao giờ

mong chờ gì ở lão một tinh hưu ái giới tính, cũng như thằng Quang Tèo có thể vứt cái niềm hi vọng tình đồng hương với thầy hiệu trưởng vào sọt rác vậy. Hải Lẹo đang ngồi bên trái tôi, mặc cái áo thun truyền thống màu đen có in hình cá mè cung chuột chéy, giương mắt lên nhìn và thỉnh thoảng há mồm ngáp vặt. Quang Tèo thì ngồi cách tôi hai thằng nữa, đâu nó gầm gầm, tay nó miết túi miết lui vào cạnh bàn đến đở ưng lên, người không biết thì tưởng như nó đang bị lương tâm giày vò ghê gớm lắm, nhưng thật ra là nó bị một loại dị ứng kì quặc đã mấy năm nay: cứ hai ngày không uống thuốc sẽ bị ngứa ngáy toàn thân, ban đầu là ngứa đầu, sau ngứa lan xuống đầu các ngón tay ngón chân, rồi漫 đở nổi từ gáy xuống tới mông, nên chi nó cứ phải cần cù gãi mãi. Hải Lẹo và Quang Tèo, cả hai đứa chúng nó cùng bị đình chỉ một học kì với tôi, một lượt, thằng cánh, không khoan nhượng. Có tổng cộng hai mươi lăm đứa sinh viên cùng được mời vào phòng kiến nghị đợt ấy. Không đứa nào thoát. Cả tôi cũng không. Ông thầy Trạch động hờn thế nào lại đi nghỉ mát, khi ống về thì sự đã rồi. Mà nếu như bạn chưa biết, ống chính là thân hộ mệnh của tôi trong suốt mấy năm mài rách cả đít quần trong cái trường này. Ông đi nghỉ mát một tuần, còn tôi thì bị đình chỉ một học kì - hai chuyện nghe chẳng liên quan gì đến nhau thành ra lại dính nhau như keo dính chuột. Nghe rất phi logic, sự ấy đã rõ, nhưng thật ra thì bói trong cái trường của tôi, cũng như trong một cái bẫy keo dính chuột, không bao giờ ra một cái gì có thể gọi là logic hết.

Để chứng minh cho bạn thấy tính bất khả lô gô đó, tôi xin dẫn một cái ví dụ búa bổ sau đây. Trường tôi có một khoa gọi là khoa “Tin học căn bản,” ngụ ở cuối hành lang tầng hai bên tay phải, đoạn nhìn ra sân quần vợt. Tôi sẽ kể cho các bạn nghe về cái sân quần này sau, nhưng giờ thì chúng ta tập trung vào khoa “Tin học căn bản” trước đã. Khoa này dạy một môn gọi là Lập Trình Căn Bản Với Pascal. Cam đoan với bạn, trước khi vào trường, đứa thông thái nhất trong bọn tôi cũng chỉ biết – qua một bài tập đọc thời tiểu học – Pascal là một lão kia mô cõi mẹ, ngụ ở xứ Pho Răng Xoa hồi đầu mấy thế kỉ trước. Ban đầu lão cũng là sinh viên mài quần như tụi tôi, không hơn không kém. Nhưng rồi trong quá trình

bên bì mài quần của lão có một chuyện kinh thiên động địa xảy ra. Ấy là, nhân một bữa thấy bố mình đêm hôm thức khuya tính toán tiền cho vay nặng lãi mệt nhọc quá, lão mới cọc cách chế ra một cái máy tính cùi bắp chạy bằng ròng rọc dây chuỗi, đưa cho ông bố làm con chuột lang thí nghiệm. Chẳng may cái máy cùi bắp đó lại hoạt động rất là vô cùng một sự năng suất, từ đó bố lão cho vay nặng lãi như chim bay, gia đình khá khẩm lên liền liền, có tiền nuôi lão ăn học thành bác học. Ấy chính là thằng Cường Dương bảo với chúng tôi thế, mà suy về mặt thường thức phổ thông thì rõ ràng Cường Dương là đứa khá khẩm nhất bọn. Còn những lũ kia thì tuyên là mù dờ cà, từ nhỏ tới lớn chúng nó chỉ đọc sách Kỹ thuật nông nghiệp có lợn Móng Cái và trâu Mura. Đối với chúng nó thì Pascal không nổi tiếng bằng Pasteur; Pasteur nổi tiếng hơn vì là cái tên đường đến trường, hai bên có quán nhậu thịt chó. Thế thôi. Có ăn sút vào mặt chúng nó cũng không thể nào tưởng tượng được đến một ngày nào đó lại phải biết một thể loại Pascal thổ tả như thế này:

```
program DonXinPhep;
uses CRT;
begin
clrscr;
writeln('*****');
writeln('Cong hoa Xa hoi Chu nghia Viet Nam');
writeln('Doc Lap - Tu Do - Hanh Phuc');
writeln('DON XIN PHEP NGHI HOC');
writeln('Em ten la: Frank Lloyd Wright');
writeln('Em xin phep nghi buoi hom nay');
writeln('Vi li do: bi san cho');
writeln('*****');
readln;
end.
```

Lão thầy Tượng da đen bụng phệ cúi người chổng cắp mông phì nộn về phía chúng tôi, lúi húi viết một mạch cái mó hổ lớn trên bảng rồi quay lại thuyết rằng: “Cái này á, cái này là đơn xin phép, viết bằng ngôn ngữ lập trình Phát Xo Can á. Phát Xo Can là ngôn ngữ lập trình cơ bản nhứt á. Các anh chị á, ai trong các anh chị mà muốn sau này làm lập trình

viên thì nhút quyết phải học Phát Xo Can. Không học Phát Xo Can á, thì nhút quyết mấy anh chị không có lập tình được. Mà không lập tình được á, là coi như xong. Xong! Xò ong xong quyền xòng. Các anh chị á, đừng tưởng tui đùa với các anh chị, mà ở đó giờ rắng ra cù đi á. Loạng quoạng tui cho mấy anh chị rót hết môn lập tình Pát Xo Can này á, rồi ở đó mà cù đi á.”

Nhưng khốn nạn, nào có ai dám cười đâu. Cũng chẳng đứa nào dám hó hé tiếng nào, trừ thằng Chí Đỏ với lòng can đảm phi thường đã sờ sẹ gio tay lên hỏi “Thưa thầy tại sao lại là *bi san cho* mà không phải là *bị sán chó* hả thầy” và há mồ khi bị ông thầy Tượng nạt rắng “Anh ngu thì cũng ngu vừa vừa thôi, VNI đâu ra mà đòi bị sán chó,” còn thì chúng tôi nhìn đồng chũ cái đầy dấu ngoặc, dấu chấm phẩy với dấu hoa thị mà mặt đứa nào đứa nấy méo xéo như mặt heo đeo gông. Không đứa nào biết ôn đơ cái gì vào với cái gì. Cũng như không đứa nào mường tượng ra được tại sao muốn nghỉ học lại phải xin phép, tại sao xin phép nghỉ học lại phải gõ bằng Phát Xo Can thay vì lôi giấy bút ra phỏng tác luôn cho khỏe, rồi vài ba năm sau ra trường vẽ nhà cửa cầu cống sẽ áp dụng cái đơn xin phép sán chó này vào đâu và ra làm sao. Quang Tèo quay sang nhìn tôi, tay gãi móng một cách nhút quyết. Tôi nhìn Hải Lẹo. Hải Lẹo lại nhìn Công Gù. Chúng tôi ngạc nhiên nhau, rồi cả bốn đứa nhìn lên bảng, mặt mày đờ đẫn, bụng chờ lão Pascal chó chết bên trời Tây và cái máy cho vay nặng lãi chạy bằng dây chuỗi của lão không ra miếng mẻ nào.

Lão thầy Tượng quá không nói choi. Viết xong cái chương trình *Don Xin Phep Nghi Hoc Vi Li Do Bi San Cho*, lão bắt chúng tôi về nhà viết một chương trình khác. Chương trình này có một tác dụng kinh hồn là đoán biết số chẵn lẻ. Tức là bạn phải sắp xếp các thứ Program, Begin, Berlin, Berger, Burger, Writelin theo một thứ tự sao sao đó, mà khi nhấn Ctrl F9 chạy lên nó không kêu bíp bíp như những đồ đê tiện, mà nó phải hiện ra màn hình đen ghi rằng *Hay nhap so cua ban vao day* với cái gạch đít màu trắng trăng nháy nháy thò thụt, rồi bạn nhập một con số bất kì vào,

và nó sẽ căng não tính toán một cách rất thông thái, tức là nó chia số đó cho hai xem có lẻ một hay chẵng, rồi hiện ra một dòng chữ nữa rằng **Cai so mà ban vua nhap vao a, nhut quyet no la so le. Ban co muon tiep tuc khong? Yes No**. Nếu bạn gõ **Yes** rồi nhấn Enter thì nó lại hỏi **Hay nhap so cua ban vao day , và lần này nó sẽ nói Cai so mà ban vua nhap vao a, nhut quyet no la so chan. Ban co muon tiep tuc khong? Yes No** và cứ thế mãi, cho đến khi bạn nhập vào **Cai du ma cut me may di** thì nó “bíp” một phát như người ta đánh rầm, hiện ra **Cai so ma ban vua nhap vao a, nhut quyet no la so deo gi the?** rồi tắt ngóm. Trừ phi tôi bị thiểu năng hạng nặng và không thể phân biệt số chẵn số lẻ với nhau, còn không thì Lập Trình Căn Bản Với Pascal là một môn học vô nghĩa khôn cùng. Nhưng lão thầy Tượng không nghĩ thế. Tức là lão không màng cái logic ấy á. Lão bắt chúng tôi viết chương trình chẵn lẻ học, xong lão lại tổ chức một tiết thực hành. Chúng tôi ngồi trước máy cái máy tính cũ từ đời những năm mươi có màn hình nhựa cứng cong và đen như mông hoa hậu châu Phi mà mồ hôi túa ra lạnh toát cả đũng quần, còn lão thì đút hai tay vào túi đi từ từ đầu phòng đến cuối phòng, rồi hốt nhiên dừng lại, như ma heo hiện ra từ trong cõi hư vô, bắt Quang Tèo chạy chương trình cho lão xem. Quang Tèo bèn nhắm nghiền hai mắt lại, hít một hơi dài đến phổi, khí tụ đan điên, gãi mông một cái lấy thó, rồi sè sẹ lần mò nhấn Ctrl F9. Máy kêu “bíp”, hiện lên một đường đỏ ghi chữ trắng đại ý **Dấu chẵn phẩy đang rất được mong đợi ở dòng thứ bảy**. Quang Tèo liền quýnh quýu bỏ đại một lô dấu chấm phẩy vào những chỗ bất kì mà nó thấy khả nghi trên dòng thứ bảy, xong lại lập cập nhấn Ctrl F9. Máy lại kêu “bíp”, hiện ra **Dấu ngoặc thể hiện không hợp lệ ở dòng thứ ba mươi mốt**. Lần này thì mặt Quang Tèo đực ra như ngỗng ỉa, vì trên dòng thứ ba mươi mốt nó không thấy dấu ngoặc nào cả, thế còn trên dòng thứ ba mươi hai thì có đến ba cái ngoặc nhọn, một cái ngoặc vuông và hai cái ngoặc tròn. Nó quay qua nhìn lão thầy Tượng cười một nhát cầu tài, khen má thầy phính quá nhỉ, rồi lanh ngay con dê-rô ghi thẳng vào sổ, sau đó bị cấm thi cuối kì. Tất cả vì nó không viết được một cái chương trình khả dĩ có thể giúp con người nhận biết được số nào chẵn số nào lẻ, trong khi nó đã dành nguyên năm

lớp mười hai, thức khuya vỗ mắt, bật đèn vàng bóng tròn hói cả tóc để học tích phân, logarit, vòng benzen, và được người ta dạy rằng vận tốc tuyệt đối của ánh sáng trong chân không là một hằng số độc cô cầu bại. Tôi đã nói rồi, không có logic gì hết, bạn cứ tự đi hỏi quanh mà xem lấy. Chí ít cũng sẽ có thằng Quang Tèo đồng ý với tôi. Có lẽ nó cũng sẽ vừa gãi móng vừa hỏi ngược trả lại luôn bạn một câu mà nó đã ám ức trong lòng từ rất lâu, rằng “Cuối cùng thì dấu ngoặc thể hiện không hợp lệ là cái con mẹ gì? Hả? Mày ngon mày trả lời tao coi, cái con mẹ gì thê?”

Thật ra mà nói thì trong vụ bị cấm thi cuối kì thi Quang Tèo cũng chẳng oan uổng gì cho mấy. Vì cả trường ai cũng biết lão thầy Tượng không phải là hạng khó chịu. Lão chỉ tỏ ra táo bón thế thôi, chứ bản chất lão vẫn là một ông thầy dễ chơi. Thứ nhất là vì lão còn trẻ, khi người ta trẻ thì cái tâm địa người ta tốt lành cũng như lông mũi người ta đen nhánh. Thứ hai, lão làm nghề tin học – cho dù là tin học Phát Xơ Can – suốt ngày lão nói chuyện nhị phân, nên chi đối với lão mọi thứ đều rất khoa học. Cụ thể hơn, ở nhà lão có treo hẳn một tờ giấy cỡ A2 trong phòng khách, được trang trí rất chi tiết với đường điền và hoa văn, với nội dung vô cùng trực quan như sau:

STT	Số điểm	Giá tiền (đ)
1	0,5	300.000
2	1	400.000
3	1,5 hoặc 2	500.000
4	2,5 hoặc 3	600.000
5	3,5 hoặc 4	700.000
6	4,5 hoặc 5	800.000
7	>5	Liên hệ

“Cái này á, nếu bỏ cái cột *Số thứ tự đi* thì trong lập trình ngữ ta gọi là Hát Ta Bồ, tiếng Việt dịch ra là bảng băm á” – một bửa cao hứng lão giải thích với tôi như vậy. Đừng hỏi tôi bảng băm Hát Ta Bồ nghĩa là gì, có cho các vàng tôi cũng chịu chết. Nhưng dù ngu dốt ra sao mặc lòng, vì sự học vinh quang, chúng tôi cũng phải ráng sức góp tiền lại gắn Internet Viettel để mò mẫm lên Wikipedia tìm hiểu, và cuối cùng sau năm cùng tháng tận cũng đã hiểu được một cách nôm na. Nôm na mà nói, cứ chiếu theo cái bảng này thì Quang Tèo bị băm ở mục số 6: nó bị dê-rô nên thiếu 5 điểm nữa mới đủ điều kiện đi thi, vậy thực hiện phương pháp ánh xạ ta có kết quả là nó phải đóng cho lão thầy Tượng tám trăm ngàn. Như bạn thấy, do đặc thù nghề nghiệp, lão giải quyết mọi thứ theo một phương pháp vô cùng khoa học. Chết dở là Quang Tèo không xoay đâu ra cho kịp tám trăm ngàn trong vòng một tuần, khoa học hay phản khoa học cũng mặc kệ, nên chi nó bị cấm thi. Có những người sinh ra để thành bác học, như Lê Quý Đôn và Lê Quý Nin, một ông làm thơ “rắn đầu biếng học,” ông kia viện có bận học để không đi bắt chim cùng với chúng bạn, mặc cho chúng nó rủa xả thôi rồi. Lại có những người sinh ra chỉ để thất học, bạn rủ đi bắt chim cũng phóng, mà bạn rủ đi bắt rắn cũng tốt, như Lê Quý Quang Tèo. Phải, Quang Tèo là một trong số đó.

¹. Thật ra thì nền giáo dục Triệu Tiên không hề xuống cấp. Nghe nói cứ mỗi đầu năm lại có hàng đàn chim én bay quanh ngôi trường cấp hai duy nhất ở Bình Nhưỡng, vừa bay chúng nó vừa hót vang lừng rằng “Nền giáo dục Triệu Tiên muôn năm chíp! Muôn năm chíp! Muôn năm muôn năm chíp!” ↪

2

Với tôi nữa là hai.

Sau cú đập bàn dách lầu của lão thầy Hợi trưởng khoa, tôi biết là mọi sự đã an bài.

Vì ai cũng biết rằng lão giỏi đập bàn lấm. Tay lão to như cái quạt tai voi, lại được ông trời thiêng vị phú cho nhiều hơn con người ta một ngón, móng tay lão nhét đầy đất, đen ngòm ngòm. Nhờ cả số lượng lẫn chất lượng đều vượt tiêu chuẩn như thế nên mỗi lần lão đập bàn là một lần có sự nghiêm trọng xảy ra cho các bên quan hệ. Nghe đồn lần đầu tiên lão sử dụng mòn võ khí tuyệt diệu ấy là khi lão còn làm phó khoa. Lần đó, vì cái đập bàn của lão mà ông thầy Tứ trưởng khoa rót chức – nhân tiện đây, bạn đừng nhầm ông thầy Tứ với ông thầy Tư, ông thầy Tư là một ông thầy khác với ông thầy Tứ từ ngoại hình cho đến tính cách, một lúc nào đó rành rỗi tôi sẽ kể cho bạn nghe về ống. Ông thầy Tứ đẹp trai, vui tính, ga lăng, xung phong nâng đỡ một bà cô mới tốt nghiệp trong những bước đầu chập chững vào trường. Chẳng biết ông hứng hoa và nâng trứng của bả thế quái nào mà một hôm bỗng dung bả dắt một thằng nhóc vào trường, mặt thằng nhóc với mặt ống nói như Hải Lẹo là “giống nhau như hai hòn đá,” và bước thằng nhóc đi cũng chập chững không kém gì bả. Thế là trường tổ chức một cuộc họp kín để giải quyết cái sự chập chững trùng hợp rất là mẫu này. Nghe nói trong cuộc họp đó lão Hợi ngồi im lìm, đứng đinh dùng ngón tay thứ mười một đầy cău ghét ngoáy mũi một hồi, rồi xuất kí bất ý rút tay ra khỏi mũi với tốc độ Rurouni Kenshin rút kiếm, đập xuống bàn một phát như người ta đập ruồi, rung chuyển cả phòng họp, bụi tung mịt mù, và quát lên:

“S-s-sao mà để vậy được? C-c-c-ô với thầy là giảng viên mà lại làm trò m-m-mèo mà gà đồng như vậy à? Còn m-m-mặt mũi đâu mà dạy dỗ sinh viên nữa?”

Đang ra sức bảo chữa cho mình một cách rất hăng hái và quả quyết rằng Billie Jean ấy không phải người tình mà Billy The Kid cũng đều hể là my son thì bỗng dung bị phát đập trời giáng như sét đánh ngang mày, ông thầy Tú mệt hết cả hôn vía, bèn chuyển sang chế độ run lập cập mà bắt đầu nói nhảm rằng chính ổng là Bill Clinton cùng với Monica là một cặp uyên ương trên bàn làm việc đây. Sau đó ít ngày, trường ra quyết định thuyên chuyển công tác ổng về một nơi nào xa xôi lắm. Hôm đó người ta thấy ổng chập chững ra khỏi trường, mặt mày có vẻ thiểu não u sầu. Còn lão Hợi thì nghiêm nhiên chập chững lên làm trưởng khoa. Tin đồn về cú đập bàn của lão từ đó lan ra bốn phương tám hướng, nhanh như một con dịch hạch. Có đứa ác môm còn đặt tên nó là “cú đập rót chúc.” Được thành công cỗ võ, lão bắt đầu ra sức luyện chiêu đập bàn thành kinh điển. Nghe bảo lão đập khắp mọi nơi, trên giảng đường, trong phòng làm việc, trước sảnh, trong nhà xe, trong phòng ngủ, cả trên mông mụ vợ. Thậm chí khi la-và-bô trong phòng vệ sinh giáo viên nữ của trường bị bể, người ta cũng nghi ngờ do lão luyện đập giữa hai tiết học. Hôm nay đến lượt chúng tôi làm nạn nhân của lão, chỉ khác là “cú đập rót chúc” nay trở thành “cú đập đuổi học,” với sức mạnh được nâng cấp lên gấp mấy chục lần, lại nhắm vào những mục tiêu yếu ớt hèn hạ hon nhiều.

Con Hương gà có thể chưa biết đến thần chưởng đập bàn của lão, hoặc cũng có thể nó chưa cam lòng nên có thử lấy cù hành tây giấu sẵn trong túi ra mà khóc một ít. Nhưng cù hành ấy không ăn thua. Vì con Hương gà, nó xấu như một con ngựa Đà Lạt. Chân nó ngắn, da nó đen đen vàng vàng, mỏ nó nhô như mỏ gà. Nó không có móng cũng chẳng có ngực. Mặt nó mụn mẩn tệ hại như cái bánh tráng mè, do tác dụng phụ của mó thuốc trợ tim mà nó phải uống mỗi ngày ba vốc. Bữa trước nó còn lăn ra xiu một phát kinh điển, nên giờ da nó xanh lè lè. Quan trọng hơn cả, nó lại không được khôn lanh như một bà chị tiền bối khoảng ba năm về trước mà tôi không nhớ tên. Bà này cũng xấu, nhưng kết cấu bả đẹp như người mẫu quần lót mông nhẵn và đầu óc bả ranh ma giáo quyết như ông bầu não nhẵn. Sự là, bả động hớn thế nào lại đi chết mê

chết mệt ông thầy dạy môn Nhiệt công trình ¹ còn trẻ trai đẹp mã bành tốn đầu xúc mút. Bà léo dēo theo ống từ ngày này qua tháng nọ, ống xuất hiện ở đâu là y như rằng bà có mặt ở đó, giống như ống có một cái dây vô hình một đầu buộc sau chỏm xương cụt, đầu kia tròng vô cổ bà, cứ thế kéo tới kéo lui như kép hát Quang Lê trong vai người phu kéo mo cau. Mỗi khi ống cười, cái mặt bà thèm thuồng nhìn đã ngu lại càng dần thối dần nát, nước dãi bà chảy ra, và bà thè luõi ra liếm đến toạc cả môi. Bà chụp lén hình ống đem về nhà trợ dán đầy tủ lạnh cùng với hình một trăm lẻ một con chó đốm – vì bà mê ông thầy thứ nhất, mê chó đốm thứ nhì. Ông đang giảng bài, bà chạy lên đưa ống bịch nước mía, bà nói đây là mía tự trồng ở vườn nhà, chăm sóc bằng phân hữu cơ. Ông chấm bài tại chỗ thì bà đứng sau lưng quạt phành phách rồi quanh lên phía trước ôn ên, mắt liếc tới lui xuôi ngược để đưa tình, bà nói đây là quạt tự trồng ở vườn nhà, chăm sóc bằng phân hữu cơ. Ban đầu ông cũng thấy ổn với mó phân hữu cơ sau vườn nhà bà nên né bà ra như người ta né một đứa hùi ở kì kinh cuối, nhưng được ít lâu thì con lợn lòng của ông mới nhủ với con heo cật rằng bỏ miếng môi thơm như thế cũng khí dại, mó treo lơ lửng miệng mèo tội gì không đớp thử một miếng xem mặn ngọt ra sao, có hoa liễu hay lâu mủ gì chẳng các kiểu. Cho nên bữa nọ Chủ Nhật ông mới kêu bà lên trường để giảng thêm về bài đồ án cách nhiệt cho nhà chung cư cao tầng. Hai người siêng năng dạy học tốt tốt lắm, được độ mươi phút đồng hồ thì ông với bà vứt sự cách nhiệt chung cư cao tầng qua một bên mà chuyển sang cách nhiệt cho nhau, trước tiên cởi cái áo, sau đó đến cái váy, cuối cùng là xú chiêng quần xịp, và sau khi giải nhiệt triệt để thì cả hai lại khởi sự tạo nhiệt bằng cách làm tình rất hăng say, bút thước bay lên, sách vở lật tía lia. Một hồi sau ống chịu nhiệt hết xiết, định rút cây bút ra thực hiện xuất tinh ngoài túc là một giải pháp kế hoạch hóa gia đình rất là một sự thịnh hành thời hậu hiện đại. Rủi thay, bà cao tay hơn, bèn vổng cặp giò lên kẹp cái móng ống lại cứng ngắc. Mặc cho ống vùng vẫy trong tuyệt vọng, bà nhất quyết không chịu buông. Thế là kế hoạch xuất tinh ngoài của ống thất bại thảm hại, thành thử ống đành phải nghiên răng vừa khóc thút thít vừa xuất tinh trong, và bà có bầu rất như ý, và trường tôi

có một vụ giảng viên cướp sinh viên vô tiên khoáng hậu, nhiệt đến nỗi đến cả tụi bên Bách Khoa cách hai cái quận cũng biết. Con Hương gà đòi nào đạt được cái đẳng cấp của bà này, nên màn khóc của nó không mang lại kết quả gì. Nó không phải Tây Thi, nên khi nhăn nhó thì nó đã xấu lại càng giống quỷ. Không ai xiêu lòng vì nó. Mọi sự đã an bài. Nó cùng lên đường với tôi.

Mà kể ra ông trời cũng khéo xếp đặt. Chuyện ông thầy Nhiệt bành tòn vì rút hàng không kịp mà đến nỗi phải cướp bà sinh viên mắt toét loa kèn chân đi chử bát, đeo cục đá tảng lủng lẳng trên cổ đến mẫn đòi, sao nghe khí na ná như chuyện tôi vì rút bài không kịp mà thành thất học cho tới lúc khú đế. Khi nghe có biến, tôi đã lật đật phóng xe lên trường, nhưng ông thầy Trạch không có mặt ở đó. Đang lúc dầu sôi lửa bùng ấy thì ông đang vi vu cùng với hai thằng con và mụ vợ bơi ngửa và xem đua chó ở tít ngoài Vũng Tàu. Khốn nạn thật. Nếu ông có mặt lúc đó thì hắn ống đã cứu kịp tôi.

Nhân nói thêm, chuyện tôi quen ông thầy Trạch là cả một sự cao siêu huyền bí mà bạn bè tôi không đưa nào tường tận cả. Lũ thiển cận chúng nó có đưa thậm chí còn không thèm gọi ống là thầy, chúng nó gọi ống là chú Trạch, những đứa thoáng hơn nữa thì gọi là thằng cha Trạch vân vân. Vì nói cho đúng ra thì ống không dạy học. Nhờ gia đình có công với cách mạng – bố ống là liệt sĩ có lần thử dùng súng AK bắn máy bay ném bom B52, sau hòa bình lập lại thì mẹ ống cũng giãm mìn để quốc Mỹ khi đi làm đồng, rủi thay mìn lép nén trượt chân té đập đầu vô cục đất chết – ống được trường tôi thuê vào để làm một công việc vô cùng bé mọn là giữ chìa khóa phòng thu bài. Trường tôi có cái lệ “chấm điểm sau,” tức là sau khi vẽ xong thì bài của tụi sinh viên được xếp lại thành đồng, bỏ vào phòng, khóa lại, đợi giảng viên đến chấm. Chìa khóa của cái phòng huyết mạch đó, ông thầy Trạch nắm rất vững. Sinh viên không ưa ống vì mắt ống trồ, mặt ống bụt thịt, bóng loáng như Lý Đức bôi dầu ở những bó cơ không tiện nói ra đây. Ông nhìn sinh viên với điều căng căng, và ống nói giọng Bắc Kì, theo kiểu “Ối giờ cái lũ đàng

điểm các anh thì làm được cái đếch gì, này tôi bảo thật nhé, cứ cái kiểu học hành của các anh thế thì sau này chỉ có nước bốc cút mà ăn. Mà không phải cút bình thường đâu, phải là loại cút khô dễ bốc nữa kia, loại táo bón ấy." Xong rồi ông cười khinh một cái, hơi từ trong hai cái lỗ mũi héch đen ngòm của ông phut lên trời đánh "phì" một phát, làm mấy sợi lông mũi rung rung theo khắp các hướng. Bình thường thì ngoài việc giữ cái chìa khóa ra ông chẳng phải làm gì cả, nên ông kiêm luôn dịch vụ kinh doanh sim số đẹp. Đến kì thi, những khi trường thiếu người thì ông cũng được cử làm giám thị, và trong những buổi thi như thế thì đại họa cho phòng nào được ông coi thi. Ông không nhân nhượng ai sắt, thằng nào sợ sệt dòm bài thì bị đánh dấu bài lần một, thằng nào hả họng hỏi bài thì ông đuổi ra khỏi phòng ngay lập tức. Có lần ông đuổi một lúc hai phần ba lớp, những đứa may mắn còn sót lại thì ngoan ngoãn ngồi im thin thít, mặt xanh mày xám như đít em bé, và rót hết lượt. Nên chi sinh viên không ưa ông. Thoạt đầu tôi cũng không ưa, nhưng phàm ở đời nhiều khi không ưa cũng không được, nên dần dần trong cái thế giới đại đồng này thì con người ta phải ưa nhau mà sống cả. Rorschach gọi đó là thỏa hiệp. Những người không xem phim Watchmen vì bận suốt ngày xách va-li đi dụ người ta mua bảo hiểm với làm thẻ tín dụng chi cần sổ hộ khẩu thôi anh rẻ lắm thì gọi đó là kĩ năng mềm. Nguyễn Hiến Lê với Dale Carnegie gọi là đặc nhân tâm. Cách nhau mấy ngàn năm, tôi và Euclide vô tình chí lớn gấp nhau mà cùng gọi đó là định đế cơ bản.

Áy là vào năm hai, khi tôi đang vẽ đồ án nhà liên kế. Nếu đây là lần đầu tiên bạn nghe thấy cái danh từ rất Hán Việt này thì nhà liên kế là mấy cái nhà liền nhau, bố cục phòng ốc cầu thang lan can nhà bếp giống y chang nhau, rất tiện lợi cho ba đôi tượng chính là nhà thầu, ăn trộm, và nhà thầu kiêm ăn trộm, vốn là những đôi tượng có số lượng ngày càng tăng trên toàn cõi Việt Nam ta. Những bài vẽ ở nhà như vậy thường tốn một tuần, tức là sinh viên phải bắt đầu vẽ bài từ thứ hai và nộp trước bốn giờ chiều thứ sáu. Mười một giờ tối thứ năm, tôi vừa cầm lấy cây rotring² ngồi 0.7 kẻ hai nét tường bao thì Quang Tèo vác qua phòng tôi

chai rượu. Năm giờ chiều hôm sau tôi ngủ dậy, tắm rửa sạch sẽ rồi đến trường gõ cửa phòng thu bài. Ông thầy Trạch từ trong phòng thò cái đầu hói bóng lưỡng ra, thấy tôi thì ngạc nhiên lắm.

“Anh muốn gì?” Ông trợn mắt nhìn tôi. Mắt ông lồi như cái bát. Ông làm tôi nhớ tới cái bàn cúng, khi thiếu đế đèn cây người ta hay úp cái bát xuống rồi cầm cây đèn cây lên trên. Mắt ông lúc đó nhìn cũng na ná như vậy.

“Dạ em đến xin thầy mấy bài mẫu để về em can lại, thứ hai tuần sau em nộp thầy. Chú bây giờ kêu em tự vẽ thì em không vẽ kịp.”

Đến giờ tôi cũng không hiểu tại sao lúc ấy mình lại có thể bình thản như thế. Có lẽ là, như nhà bác học chuyên nghiệp đã nói, đó là phản ứng tự nhiên của một con chó khi bị dồn vào đường cùng. Hoặc cũng có thể, như người ta nói, khi đầu óc mệt mỏi mơ màng thì lại hay nảy ra được những ý tưởng trí tuệ, ví dụ trường hợp ông Mendeleev nhò nầm mơ mà tìm ra cái bảng tuần hoàn nguyên tố, hay như nhà lãnh tụ Kim Chính Nhựt cũng nhờ nầm mơ mà thấy dân Triều Tiên mỗi bữa được ăn một lát thịt heo, cho dù sự thật thì nước ông vừa mới xử tử mấy đứa đòi quá phải ăn tạm thịt người.

Cây đèn cây trong mắt ông thầy Trạch cháy phùng lên một phát như xe máy cháy vì xăng Trung Quốc làm mẩy tay lái lụa chết đốt gần đây. “Thằng láo!” Ông gầm lên muối rung cửa kính. “Mày mắt dày thế à, thằng vô học! Định lừa thầy dối bạn à? Giờ trò lưu manh với tao à? Học hành cái chó gì mày? Uống cơm uống gạo bố mẹ! Mày cút ngay, không tao lại sút cho vào mặt bây giờ! Cút!!!”

“Dạ, vậy để mai em đến nhà thầy.” Tôi nói. Rồi lẽ phép chào ông, tôi đi.

Hôm sau tôi vét nhẵn các túi, mua một thùng Heineken thời giá hai trăm năm chục ngàn đồng, rồi giữa trưa nắng chang chang chạy xe đến nhà ông. Lần này thì ông không ngạc nhiên khi nhìn thấy tôi và thùng bia. Ông trai cái chiếu ra giữa nhà, hạ thùng bia xuống, hô mụ vợ nướng

mấy con mực khô xếp ra dĩa, rồi vừa uống bia với tôi vừa hí hùng khoe chuyện thắng con lón của ông mới học lớp mười mà đã có máu kinh doanh, nó tập hợp bạn bè đeo khẩu trang đi phát tờ rơi ở ngã tư kiếm được hai trăm ngàn đồng mỗi ngày trong suốt một tuần rưỡi. Rồi ông nói ban đầu ông định hai năm nữa sẽ cho nó đi học trường đại học kinh tế để phát triển thiên hướng của nó, cho nó sau này thành nhà tỉ phú Warren Búp-phê hay gì gì đó, nhưng giờ thì ông lại đang do dự vì cái nền giáo dục này nó loạn lắm, mình ở trong chǎn mới biết có rận.

Phan An

"Chính là ở trong chăn mới biết chăn có rận. Mà thật ra thì đêch cần chui vào chăn, nhõ thằng chó nào ngứa trôn buôn tình đánh rầm thì phiền cả lũ. Đúng ngoài thôi! Chỉ cần đứng bên ngoài nhìn vào cũng đủ thấy chấy rệp một lũ bò tới bò lui, đêch biết đường nào mà lẩn. Anh đêch biết. Nhìn cái mặt anh ngo ngo là tôi thấy rồi. Đêch biết cái đêch gì cả. Nay! Trường đại học ấy, nó là một cái xã hội thu nhỏ. Nó cũng có tổng thống, có thủ tướng, có bộ trưởng, có các thể loại gai cấp tầng lớp, có công nông binh, có công an cảnh sát, có phe phái bè cánh, có tranh giành quyền lực, có đấu đá nội bộ, có trâu bò, có ruồi muỗi, có tham ô lăng phí, có ăn của đút, có thằng mắt lác, có đứa mù dờ, có ăn mày ăn nhặt, có ti phú trọc phú, có chó đẻ và chó tịt đẻ, có tất tần tật mọi thứ. Mọi thứ chung chạ lại với nhau, như cái món thằng cỗ ngựa của bọn Hò Mông trên núi ấy, óc trộn với cút, cút lắn với óc, cút với óc không phân biệt được với nhau. Nó là cái xoáy nước, một khi anh đã lọt thóm vào rồi thì ngàn đời anh đêch có mà thoát ra được, anh cứ phải bơi vòng vòng, cùng với rác rêu, hoa cù quả, chuột chết. Hoặc nó là cái mê cung hình tròn ốc, anh đi hoài đi mãi, anh tưởng anh đi lên, thật ra anh đang đi xuống, anh tưởng anh đi thẳng, hóa ra anh lại đi cong, anh tưởng anh sắp đến đích, nhưng nhìn lại thì anh chỉ lòng vòng như con bò kéo cái cối xay bột hết ngày này qua tháng nọ. Anh thấy bông hoa bên vệ đường, anh tưởng bở rằng cảnh đẹp. Nhưng vừa cúi xuống định hái, anh thấy ngay một bãi phân trâu. Anh đi thêm hai bước nữa, anh thấy con bướm. Anh vung vọt lên định bắt bướm thì vớ phải con bọ hung. Cứ thế mãi, cái này tiếp cái kia, bên trái nó lòi cái tua thì bên phải mọc ra cái càng nó đổi xứng lại, cũng như đời có thằng thợ khóa thì cũng có thằng kẻ cắp, có con điếm vạc trôn lại có ông tiến sĩ đeo kính cận. Ông tiến sĩ bàn chính trị, lịch sử, bàn văn hóa nghệ thuật. Con điếm nói chuyện tiếp khách, chuyện hoa liễu, chuyện tối tháng, chuyện bao cao su, chuyện quần xi-líp. Còn anh, anh phải nghe hết. Chọn lọc thế nào là việc của anh. Anh khôn chết, anh dại chết, anh giỏi chết, anh dốt chết, chỉ có anh già chết là sống. Anh ghét nó nhưng anh phải dính với nó, phải chơi với nó. Mà đã chơi thì đều me, làm ơn chơi cho đúng luật! Nhé! Trường đại học, nó vẫn xoắn anh, như cái đinh vít ấy. Nó đóng

đầu anh vào tường, anh cắm đít vào đáy, thế và tại sao đóng đầu mà anh lại cắm đít thì anh đέch biết. Anh cắm đít vào đáy, càng giãy anh càng lún sâu. Nhưng sâu thế nào thì sâu, có đến đáy vực Kô-phi An-na gì đó thì anh cũng vẫn phải sống. Anh cứ việc sống lay lắt, sống dở chết dở, sống luôn sống cúi, sống đέch ra cái dịch vật thô tả gì, sống trong cút chết vùi trong cút, đáy là cái việc của anh, nhưng chung quy lại anh vẫn phải gọi nó là sống.”

Ông càng uống càng nói hăng, miệng ông nhoay nhoáy mấy sợi râu mực, mắt ông đỏ ngầu lên, ông cười hô hô và vỗ bàn tay to kềnh vào lung tôi bôm bộp. Cuộc nói chuyện của chúng tôi diễn ra vô cùng hì hả, tuy đôi lúc bị ngắt quãng bởi những cuộc điện thoại gọi đến hỏi mua sim. Những lúc ấy ông quát lên “Số áy người ta mua rồi! Trễ quá! Lần sau!” rồi cúp máy, quay sang tôi bảo “Cái dân Việt Nam ta vừa ngu xuẩn vừa hì hò, sim số đẹp là cái con mẹ gì, số đẹp thì anh đõ dốt nát hơn à, nước đõ nghèo đói hơn à, hay sao? Lũ lợn!”

Đến sáng thứ hai, ông đưa cho tôi một bài mẫu mười điểm của tụi năm trên. Tôi đem cái bài ấy về nhà, soi đèn can xong trong hai ngày, đến ngày thứ tư đúng đinh mang lên cho ông. Lần ấy bài tôi được bảy điểm, điểm cao nhất trong suốt hai năm học. Từ đó, cứ lâu lâu tôi lại chạy qua chỗ ông thầy Trạch đi nhậu. Đổi lại, ông tuôn cho tôi mấy bài vẽ chuẩn, cho phép tôi nộp bài trễ hơn cả nửa tuần, ngó lơ khi tôi quay bài trong lần thi môn Cơ sở văn hóa đại cương. Cứ thế tôi tà tà học hết năm hai, qua năm ba, rồi lại đến năm tư.

Nhưng đi đêm lăm cung có ngày gặp ma, đến lần này thì tôi mắc kẹt.

¹. Là một môn học dạy cách thiết kế công trình sao cho mùa đông không lạnh, tuyết rơi mùa hè, chiếc khăn gió ấm, tiết kiệm điện cho đất nước trong thời buổi lạm phát như điện này. ↪

². Là một loại bút máy ngoài sắt chuyên dùng để vẽ kỹ thuật. Tự sinh viên trường tôi vẫn gọi là rô-trin, tuy nhiên đúng hơn có lẽ phải gọi là rốt-rin, có nghĩa là cái vòng đở. Ấy là vì để mua được một bộ rotring đủ các kích cỡ ngoài, bạn phải nhặt đói, thắt lưng vào cho chặt. Khi nào trên bụng bạn hiện ra một cái vòng màu đỏ, chính là lúc bạn đủ điều kiện mua bút rotring. ↪

3

Lão thầy Hợi đập bàn xong, túi lượt ông thầy Tôn. Ông đưa tay vuốt mó tóc trắng như cước được chải rất cẩn thận, chỉnh lại cặp kính đang chực trượt té gãy gọng trên cái mũi đỏ bầm như một trái cà chua nghiêng rượu, cầm lấy tờ giấy trước mặt, rồi cất giọng ề à:

“Thầy rất... buồn. Các em làm thầy rất... buồn. Mà không riêng gì thầy, tất cả các thầy cô ngồi đây đều buồn phiền... vì các em. Vô... cùng buồn phiền. Các em là những người đầu... tiên vi phạm kỉ luật như thế này. Vô... cùng đau lòng các em ạ. Vô... cùng đau lòng.” Ông nói xong thì bên ngoài hành lang vang lên tiếng chuông reng reng vô cùng vui tai.

Không, không phải là tôi đang nhại ông đâu. Bạn hiểu cho, tôi có thể hồn láo thật nhưng tôi không bao giờ nhại người già. Mà nói chung tôi không bao giờ nhại ai cả. Tôi biết hơn bất cứ ai trên quả đất này rằng nhại người lớn là một sự tuyệt đối không nên. Hồi học lớp sáu, tôi có một thằng bạn hồn danh là Kêu Ghé. Kêu Ghé là thằng con nít quậy phá nhất xóm, buổi sáng nó cúp học ở nhà buộc đuôi chó đuôi mèo lại với nhau, buổi chiều nó rình đổ muối ót vào chó dính lẹo, buổi tối nó lại theo anh Thu Đạm đi đục lỗ phòng tắm nhà người ta. Nói chung nhân cách nó đồi bại bẩn thỉu không ra gì, nhưng người lớn xem nó còn nhỏ nên không ai nghiêm trị, hoặc cũng có thể người ta sợ động vào nó thì lây ghẻ ngứa chăng, tôi không được rõ. Chỉ biết Kêu Ghé được thể càng tăng cường phá phách, nó gạt cẳng con nít đang tập đi trước sân, nó bắt cóc bò vào cặp túi bạn cùng lớp, nó liêng đá vào đám cưới làm toét đầu phu dâu, thôi thì đủ cả. Cho đến một bữa, trên đường đi học hè về nó gặp một ông già ăn xin vừa mù, vừa câm, lung còng đến đất đang chống nạng đi cà lơ phát phơ ngoài đường. Thấy người ta lê lết khổ sở trong một xã hội đầy bất công giai cấp vậy mà nó cũng không để yên. Nó bắt đầu nhảy nhót quanh ông già tội nghiệp, tay nó banh mồm thè lè

ra, mắt nó làm bộ lác, và nó kêu “ê, ê.” Được chừng mười phút liên tục như thế mà ông già không có phản ứng gì, Kêu Ghé phát chán định thôi không nhảy không ê nữa, thì tự nhiên ông già đứng thẳng lên, gồng một phát, lông tóc dựng ngược như siêu Xayda cấp bốn, và trả nạng quật nó một cú thật lực. Kêu Ghé nhanh mắt né được cú quật trí mạng, kinh hoàng vác giờ lên cổ mà chạy. Ông già cũng quay chân như cối xay gió, vác nạng đuổi theo nó sát đít, vừa đuổi ống vừa chửi “Đù mẹ thằng chó, dù mẹ thằng chó, mi đứng lại tau đánh chết mi đứng lại hem dù mẹ thằng chó?” Từ thuở cha sanh mẹ đẻ chưa bao giờ Kêu Ghé thấy ông già mù cảm kèn nào lại nặng động được đến như thế vậy, nên nó vừa chạy vừa làm cú bĩnh ra quần, như con chồn hôi. Thế mà nó cũng không thoát. Sau khi ăn liên tiếp năm sáu phát nạng bể người, Kêu Ghé quáng cả mắt, cuống quýt ôm nguyên cú bĩnh trong quần lao xuống cây cầu ở đoạn cống cái gần ngã Bảy, nơi có cái quán cà phê ôm mà mấy bà trong đó vẫn hay cho con nít sờ bụ, mỗi lần hai ngàn đồng. Xui cho nó là nó quá bận phá làng phá xóm với sờ bụ mà quên đi học môn thể dục “Nhảy cầu thẩm mĩ và cách tiếp đất hợp lí,” và lúc ấy mùa hè, cống hơi cạn nước, nên sau cú nhảy đó thì nó gãy ống quyển chân trái, vẹo ba ngón bàn chân phải, lại may mắn được trời ban thêm cái sọ dập vì đập vào đồng đá dưới chân cầu. Từ đó nó đâm ra nghẽnh ngãng, hay bắt cái ghế rỉ sét ra ngoài cửa nhìn thiên hạ đi qua đi lại mà cười vu vơ, và tích được một loại phản ứng có điều kiện kì quặc là ia đùn ngay mỗi khi thấy có người đi cà nhắc.

Cho nên, tôi không dại mà đi giễu nhại ông thầy Tôn. Tôi không muốn vừa ia đùn vừa cười. Cái cách của ông trước giờ vẫn thế. Nói cho đúng, hồi ông còn rất trẻ thì ông không thể. Hồi ông còn rất trẻ, ông đi lính, cũng dũng dạc và quyết đoán như ai. Nhưng rồi nổ ra một thời kì tôi tăm trong lịch sử dân tộc gọi là thời kì bao cấp, và trong thời kì ấy, để có thể sống lay lắt được thì từ đi lính ông linh động chuyển sang đi lượm đồng nát. Qua năm tháng, cái giọng dũng dạc và quyết đoán những khi hô khẩu hiệu trước tiểu đoàn của ông trở thành “O... ai đồng nhôm... dép rách... vỏ chai... lông gà lông vịt khooong... nào...” và nó ám luôn vào ông luôn từ bấy đến nay, kể cả khi ông đã đi học đến bậc phó tiến sĩ

và trở thành giảng viên. Xưa ống lượm xô bể, nay giống như số mệnh đầy đúa, là giảng viên, ống dạy môn Âm học công trình¹. Tất nhiên “âm” ở đây là âm thanh, âm vang, âm xô bể, chứ không phải âm dương. Nhưng sinh viên cứ vin vào âm dương mà tôn sống ống lên làm thần. Hỏi: cái gì thần? Đáp: an thần. Luôn luôn, ống giảng bài lôi cuốn tới mức chí ít cũng phải một nửa lớp lăn quay ra ngủ. Chúng nó cứ hè nhau dồn cả xuống cuối lớp, nằm trên băng ghế khuất sau bàn, úp cuốn *Âm học trong công trình cơ bản và vô cùng nâng cao* – do chính Giáo Sư Phó Tiến Sĩ Nguyễn Tường Tôn sưu tầm, biên soạn và phát hành nội bộ với giá bốn chục ngàn mỗi cuốn – lên mặt và đánh một giấc phủ phê. Thật ra, Quang Tèo bảo với tôi, cẩn thận như thế là thừa. Cái thằng Quang Tèo, nó cứ đường hoàng ngồi ngay bàn đầu, gục mặt xuống mà ngủ, nước dãi chảy rát chảy rệu ra mà ông thầy Tôn chẳng hề hay biết. Áy là vì ống cứ cắm đầu vào cuốn *Âm học trong công trình cơ bản và vô cùng nâng cao* mà lè nhẹ đọc, sinh viên có chép bài hay không mặc xác sinh viên. Mỗi lần lên lớp ống đọc một chương, và cái cách ống canh đo thời gian sao cho tiếng chuông luôn luôn réo lên đúng lúc ống hạ chữ cuối cùng xuống, đối với chúng tôi mãi mãi là một sự huyền bí. Vói kĩ thuật huyền bí và độ chính xác tốt vời ấy, có lẽ ống phù hợp với nghề lái tàu cao tốc ở Nhật Bản² hơn là làm giảng viên âm học ở Việt Nam. Nhưng bởi vì số mệnh không phải là chuyện mà những loại người phàm mắt thịt chúng ta có thể chọn lựa được, cho nên xem ra ống sẽ còn làm giảng viên âm học đến mẫn đời. Chuyện đó ống coi là ổn định, là đất lành chim đậu, còn sinh viên tụi tôi coi là đại họa, là đất nhậu mất chim. Là vì vào cuối buổi học cuối cùng của học kì, năm nào cũng như năm nấy, ống sẽ gấp cuốn *Âm học trong công trình cơ bản và vô cùng nâng cao* lại nhét vào cặp, tháo kính ra, vuốt mái tóc bạc trắng, và đứng lên chậm rãi thuyết rằng:

“Như vậy... là thầy đã đọc xong... à, chúng ta đã học xong... môn âm học của học kì này. Thầy mong rằng... các em đã linh hội được thật đầy đủ, thật sâu sắc những điều thầy đọc... à, những điều tâm huyết thầy giảng. Và... khi thi thì nhớ là phải thật thà. Phải tuyệt đối thật thà. Vì

thầy không tuyệt đối... à, tuyệt đối không chấp nhận gian dối trong thi cử. Em nào gian lận là thầy bắt... buộc phải hủy kết quả thi. Thầy đang nói một cách rất là vô... cùng nghiêm túc. Các em cứ đi hỏi các anh chị năm trên để biết là thầy rất là vô... cùng nghiêm túc." Tiếng chuông vang lên, ống lù đà lù đù đeo kính vào, rồi cứ thế lù đà lù đù cắp cắp đi ra.

Và ống thực hiện rất là vô cùng nghiêm túc cái lời ống nói là ống rất là vô cùng nghiêm túc. Đề thi của ống thường ra theo kiểu "Để các em thiết kế âm được cho một cái nhà hát cao ba mươi mét, rộng mươi hai mét, dài năm mươi mét, khoảng cách từ hàng ghế đầu tiên đến sân khấu là ba mét lẻ bảy." Sinh viên cầm đầu vào tính toán hộc máu mồm, vẽ ra một cái sơ đồ dày dặn trang giấy thi, khi ra khỏi phòng thi túm túm lại so nhau thì thấy hoàn toàn na ná, rất hí hứng. Đến khi nhận kết quả thì mỗi đứa một con dê-rô. Khi chúng nó phẫn uất cắp cuốn *Âm học trong công trình cơ bản và vô cùng nâng cao* vào nách làm tang chứng rồi kéo nhau đi hỏi ông thầy Tôn cho ra nhẽ thì ống nhấp một ngụm trà rồi thủng thẳng trả lời: "Thầy rất là vô... cùng thất vọng về các em. Trên đời... làm gì có cái nhà hát nào... cao ba mươi mét..." Cả bọn đực mặt ra, ú ú ó ó vài phát cho đù lè bộ, rồi lục tục bỏ về, vừa đi đường vừa lầm bầm tự chửi thề mình vì đã quá ngây thơ sơ suất trước bao cạm bẫy dối gian của đời. Tóm lại ống nguy hiểm như thế, nên từ tui năm nhất trở đi ai cũng biết tiếng Giáo Sư Phó Tiến Sĩ Nguyễn Trường Tôn, giáo sư gây mê kiêm máy chém hàng loạt, giống như tên bác sĩ Josef Mengele³ của Đức Quốc Xã. Năm kia, khi nghe tin thầy Nguyễn Trường Tôn sẽ dạy môn Âm học, tôi lo ngay ngáy trong bụng. Chuyện ống rất là vô cùng nghiêm túc trong thi cử càng làm tôi lo thêm. Nhưng hai bữa trước ngày thi, ông thầy Trạch vỗ vai tôi đánh "bẹp" một cái mà bảo:

"Anh chẳng việc gì phải lo. Anh chẳng phải lo cái đếch gì sất. Anh lo là anh đánh giá thấp tôi đấy. Thế anh tưởng tôi chớp chớp lòa lòa mà vào được cái trường này làm chân thu bài đấy à? Này! Anh đã bao giờ thấy một cái nhà chỉ có cửa chính thôi chưa? Chưa, đúng không? Lấy đếch

đâu ra! Một cái nhà muốn cho ra cái nhà, thì phải có cửa hậu, cửa hông, cửa sổ mái, ống khói, ống nước các loại. Có như vậy mọi thứ mới điều hòa. Phong thủy ⁴ đấy, chứ còn gì nữa!"

Nói rồi ông chở tôi đến nhà ông thầy Tôn. Nhà ông nằm trong một con hẻm trên đường Nguyễn Văn Thủ, trước nhà có giàn hoa giấy phủ trên cái cổng gạch đỏ theo phong cách làng quê Bắc Bộ. Ông thầy Trạch cầm cái phong bì nhét ba trăm năm chục ngàn của tôi, biến mất đằng sau cánh cổng. Có tiếng chó sủa nhặng xị, tiếng ông thầy Trạch "Mẹ mày con chó này! Em chào thây ạ!" rồi mười phút sau ống lại xuất hiện, cũng với cái phong bì ấy, nhưng nội dung được thay thế bằng tờ đề thi án loát cẩn thận, cùng lời giải chép tay ở mặt sau. Nhờ đó tôi mới biết chữ của ông thầy Tôn rất là chân phương, rõ ràng, với cái móc đằng sau những chữ a và chữ e ngoắc lên nhọn hoắt. Ông thầy Trạch bảo đó là dấu hiệu của những người sống nguyên tắc, chính trực, nhưng nói thật là cho đến bây giờ tôi vẫn bán tín bán nghi về khả năng bói chữ của ông. Tôi không tin bói toán. Quang Tèo là một thằng hay đọc những loại sách bói toán bán thành từng đống từng ụ trước cổng chùa Vĩnh Nghiêm trong khói nhang sắc sưa, nó từng bảo tôi những đứa viết chữ nhọn là những đứa thâm hiểm, những đứa viết chữ tròn là những đồ ba phái, những đứa viết chữ thưa là những phuòng dối trá, và những đứa viết chữ xoắn xuýt lấy nhau là những quân hèn mọn. Cứ chiếu theo đó mà suy thì chỉ có những đứa mù lòa đọc chữ nổi bẩm sinh mới được sống cuộc đời thanh thản hạnh phúc. Nên chi tôi không tin nó. Hải Lẹo lại càng không. Hải Lẹo từng kể với tôi, năm nó lên mười tuổi có một lão thầy bói mò vào tận nhà nó ở ngoài quê, bày trò bói cùi. Trước tiên lão cầm lấy cái đòn gánh đang dựng ở góc nhà, sờ ngang sờ dọc rồi phán rằng "Đòn gánh mòn nhẵn, lên nước bóng loang loáng thế này, chính là dấu hiệu bà đã có tuổi." Sau đó, thấy trước nhà nó có một hàng rào đậm bụt, lão thầy bói bèn nói mẹ nó ra bẻ một nhánh đem vào cho lão xem. Lật qua lật lại nhánh cây, lão phán "Nhánh này bị gãy, chứng tỏ số bà sau này bị tông xe què liệt, đáy ia một chỗ, mủ đầy người, báo hại chồng con cõm bung nước rót đến mẫn đời." Mẹ nó nghe đến đây thì

nước mũi sụt sùi khóc rằng ai nuôi con tôi, còn Hải Lẹo thì nhẹ nhàng thinh lặng bước đến góc nhà, vó lấy cái đòn gánh, từ đằng sau phang thẳng cánh vào cái đầu búi cù hành của lão bói cui kêu “Beng,” rồi trở đầu đòn gánh lại động vào xương cụt của lão kêu “Cụp.” Lão thầy bói bị hai phát trí mạng, xây xẩm mặt mày, đầu đít cùng thốn, quăng cả bị cá nái, lao ra cửa ngạch chạy một hoi trối chết không nhìn lại. Không biết sau lão có gieo quẻ bói được cái cây nện vào đầu đâm vào đít lão là cây gì không, chỉ biết từ độ ấy nghe nói để đảm bảo vệ sinh an toàn lao động, đi dân nhớ ở dân thương, lão đã chuyển qua bói bài Tây, theo kiểu “Bài này có năm mươi hai lá, tức là số ông được năm mươi hai tuổi, thật là trường sanh bất tử xin chúc mừng quý khách.” Chính vì tuổi thơ Hải Lẹo dữ dội như thế, nên mỗi lần Quang Tèo mang những sách âm dương cốc tử ra đọc cho đỡ buồn ngủ giữa giờ Âm học là một lần nó lườm nguýt, moi xa móc gần không ra gì. Nhưng cho dù tôn giáo có khác biệt ra sao mặc dầu, đến khi đợt ấy thì cả lớp ngoài tôi ra chỉ có hai thằng Quang Tèo và Hải Lẹo thi đậu. Chúng nó bèn dồn lại khao tôi một chầu tổng tiến là hai trăm ngàn, vẫn còn lời chán so với số tiền tôi đã bỏ ra. Đó là một bữa nhậu vui vẻ hạnh phúc, Quang Tèo tay trái gãi móng tay phải quàng vai Hải Lẹo rất là vô cùng thân thiết mà rằng “Có thể mà không tin vào tài bói chữ của tao, nhưng mà phải công nhận là chữ lão Tôn nhà mình đẹp đấy chứ” và Hải Lẹo trả lời rằng “Đẹp thì vẫn đêch đẹp, nhưng tao thấy chữ lão nhìn đứng đắn, thể hiện con người đôn hậu, mà cũng có năng khiếu bói toán đấy, thế mà tao tưởng mà chỉ giỏi tài gãi móng thôi chó.”

Bây giờ ngồi đây, càng nghĩ lại tất cả những chuyện này, tôi càng tiếc hùi hụi vì đã không vào nhà ông thầy Tôn đợt ấy. Nếu lúc ấy tôi léo deo theo ông thầy Trạch, xông pha giữa đàn chó mà vào gặp ống thì biết đâu lúc này ống lại chẳng nhớ cái tình ba trăm năm chục ngàn mà nói đỡ cho tôi vài câu rồi không. Tôi dại. Mà ông thầy Trạch đã nói rồi, dại thì chết. Nên tôi chết.

¹. Âm học, tương tự như Nhiệt công trình, là một môn học chỉ các cách thức thiết kế sao cho nhà cửa văn phòng khách sạn không ôn ào, tránh dội âm, cộng hưởng âm gây điếc đặc hoặc lão tai các thứ. ↪

². Nói thì nói vậy chứ thật ra tàu cao tốc ở Nhật Bản chạy mỗi năm trễ đến một phút. Đây là một trong những nỗi si nhục lớn nhất của Nhật Bản, bên cạnh việc bại trận trong chiến tranh thế giới thứ hai. Tui học sinh sinh viên Nhật Bản đang phải ngày ngày è cổ ra học để rửa hai nỗi nhục này. ↪

³. Josef Mengele, một thiên tử thần, cũng là tiến sĩ. Tất nhiên ngoài gây mê ra, công trình nghiên cứu của hắn còn có những vụ không gây mê. ↪

⁴. Tiếng Anh là feng shui, tiếng Tàu là 風水, là một thuật nghiên cứu hướng gió, hướng nước, hướng khí các loại để xem chúng nó ảnh hưởng gì đến phước họa của gia chủ. Một số ví dụ cơ bản nhất về phong thủy: cửa chính đâm thẳng vào bếp gây mạt vận, nằm sấp dưới quạt trần khó có con, lát gạch nhà cầu màu đỏ dễ gây táo bón mà có rêu thì hay trượt té vân vân. ↪

5

Nhưng trước khi chết, hăng đế tôi giãy một cái. Ai trước khi chết cũng giãy một cái, coi như là ngáp vót. Sống bao nhiêu năm trên đồi, chịu bao nhiêu là bất công xã hội, đóng bao nhiêu là loại thuế, mà không làm một cú giãy ngáp vót thì cũng khí ngu. Tôi giãy một cái đã.

Đó là, nghĩ đi nghĩ lại thì tôi không đồng ý với ông thầy Tôn. Tôi không phải là người đầu tiên trong lịch sử giáo dục nước nhà bị đình chi. Tôi cũng không phải là người thứ hai hay người thứ ba. Từ giữa những năm hai mươi của thế kỉ trước, khi trường mới được bọn thực dân man rợ thành lập ra cho đến nay, số sinh viên bị đình chi hoặc bị đuổi dể phải lên đến con số ngàn. Nếu tính rộng ra, từ khi người ta ôm cái ống tre mà tuyên truyền sự học vấn trên toàn cõi Việt Nam này, số người bị đuổi học dể phải được tính bằng úc vạn. Nếu bạn may mắn không phải là một trong số ấy, thì để tôi giải thích thêm cho chắc ăn: “úc,” ngoài cái nghĩa là vùng ngực của các loại gia cầm và là nơi nhiều thịt nhất, được KFC tức Kentucky Fried Chicken hâm mộ nhất, còn là một từ cổ dùng để đếm mà ngày xưa những người hủ lậu người ta xài, giờ người ta không xài nữa nếu không thuộc dạng hủ lậu triệt để. Gần đây thì một úc là một trăm triệu, nhưng hồi xưa hơn một chút thì một úc là mười vạn, một vạn là mươi ngàn. Thế còn tiếp theo đó thì mươi ngàn là một ổ bánh mì thịt, một tờ vé số Đồng Tháp chi tiêu xổ, hoặc một lần vá xe theo thời giá do doanh nghiệp của thằng Phan cung cấp – tôi sẽ kể về thằng này cho các bạn sau. Một điều chắc chắn: tôi không biết hết tên của toàn bộ úc vạn bị đuổi ấy. Nhưng tôi biết một số điều còn chắc chắn hơn: mỗi một đơn vị trong số úc vạn bị đuổi ấy lại bị đuổi trong một hoàn cảnh khác nhau, chẳng đơn vị nào giống đơn vị nào, và sau khi bị đuổi thì chúng nó gần như ngay lập tức trở nên quen thuộc với bánh mì, sǎm xe và vé số.

Ví dụ, năm lớp ba tôi học chung lớp với thằng Câu. Thật ra tên thật của nó không phải là Câu. Bố nó cũng không phải tên Câu, bố nó tên Bổ hay tên Phao gì đó. Mẹ nó thì tên là Bích. Vì sao người ta gọi nó là Câu tôi không nhớ, hoặc đơn giản là tôi không biết. Tôi chỉ nhớ năm đó cô giáo cho bài tập làm văn như sau “Chó là người bạn lâu đời nhất của con người, cho nên em hãy tả con chó nhà em đi còn chờ gì nữa.” Đó là một đề tập làm văn rất kinh điển, rất cổ kính, có thể nói là kinh điển và cổ kính như cột cờ Hà Nội vậy. Ai trong đời cũng phải tả chó một vài lần, cùng với chú lợn, cô gà trống, bé Hoa mới sinh, cái trống trường em, ông nội vân vân. Có lẽ bạn cũng còn nhớ, trên đời này lợn nào lợn nấy tuyền đều to bằng cái phích nước, gà trống nào gà trống nấy đều vỗ cánh phành phạch gáy gọi bạn dậy học bài mỗi sáng tinh mơ, mẹ bạn bà nào bà nấy lúc nào cũng vừa mới sinh em bé hôm qua, em bé nhà bạn đứa nào đứa nấy đều có cặp má lúm đồng tiền xinh xắn và cổ tay tròn túng ngắn như tôm hùm, ông nội bạn ông nào ông nấy râu tóc bạc phơ như một ông tiên hay ngồi đánh cờ tướng với ông Tám nhà bên cạnh cũng râu tóc bạc phơ như một ông tiên khác, bà ngoại bạn bà nào bà nấy đều thường vừa bóm bèm nhai trầu vừa kể truyện Tám Cám Thạch Sanh cho bạn nghe, còn cái trống trường bạn thì cái nào cái nấy cũng đều kêu túng túng như thúc giục bạn hãy đến trường châm chi chuyên cần cho dù dài đang báo bão bốn gió giật cấp mười một và trụ điện bị thổi ngã bổ chông khắp khắp. Một đôi khi bạn cũng muốn tả con lợn nhà bạn to bằng bà Tư đầu xóm, con gà trống của bạn đang gân cổ gáy thì bị bà chị đâu trùm bao bối cắt cổ lấy bộ tinh hoàn cho ông bố chồng ăn lại súc sau những đêm nhún móng khó nhọc, mẹ bạn suốt ngày ăn mắm cáy sau khi bạn có đứa em gái thứ ba, bố bạn tát mẹ bạn mà bảo là bà mẹ mày cái loại đàn bà không biết đẻ đái đếu gì cả, ông nội bạn trọc đầu vì xạ trị ung thư hay nằm vắt chân chữ ngũ trên bộ ván ngựa mà phê bình chế độ độc tài toàn trị của Saddam Hussein¹, trong khi bà ngoại bạn ngồi bệt ngoài hiên vừa lần chun quần đếm mấy tờ tiền bán ve chai lúc sáng vừa chửi thằng ăn cắp đếu già, và cái trống trường bạn nó kêu reng reng như tiếng chuông điện, nhưng vì nhiều lí do chủ quan

cũng như khách quan mà người ta không cho bạn được như nguyện. Dù sao thì ở đây tôi cũng không bàn đến những chuyện ngoài lề vô nghĩa ấy. Tôi chỉ bàn đến chuyện con chó.

Nay chúng ta quay lại chuyện con chó.

Đúng vậy, năm lớp ba chúng tôi được ra đề tập làm văn về nhà “Tả con chó nhà em.” Cô giáo của chúng tôi dặn đi dặn lại rằng “Mấy em phải tả thiệt, không có được cợp dê sách văn mẫu, vì đứng trên sách văn mẫu mà nói thì cô có cả chồng sách văn mẫu đây, em mô làm giống sách văn mẫu là cô trừ điểm liền.” Cái giết người là ba phần tư lớp tôi ở khu tập thể, và trong khu tập thể thì người ta không cho nuôi chó. Tất nhiên người lớn có những lí do rất búa bổ mà tại con nít chúng tôi lúc ấy chưa hiểu được vì hạn chế của tuổi tác. Người ta bảo rằng “cút chó hôi như chó” và “chó sủa điếc tai, không cần chó cái khu tập thể chó chết ni đã ôn thí mẹ rồi” và “nuôi chó rồi mấy thằng dân phòng với bảo vệ làm cái đếu chi cho hết ngày” và “chó cái chi chi nữa, bộ mi tướng đòi ni chưa đủ chó hay là như răng?” Tóm lại là ba phần tư trong số chúng tôi không có chó mẫu để tả thực. Cho nên chúng tôi, đứa nào gia đình khá giả tí thì bật ti vi lên đợi chương trình thời sự và thấp thỏm hi vọng hôm nay có tin gì liên quan đến chó, ví dụ như “bàng hoàng chó dại tung cánh boi chó qua sông và cắn chết người ở Liên Trì Bắc” hoặc “kinh hoàng chàng trai Bắc Kinh đến nhà bạn chơi và quan hệ tình dục với chó.” Những đứa nghèo hon như tôi thì phải chạy ra mấy bãi rác cạnh khu chợ cũ để tìm tả chó hoang, cái lũ chó ghẻ lở gầy gio suòn vắn hay sủa ủng oảng và cắn nhau toạc da rách thịt để giành nhau cục xương, nào có ngò đâu một lão ăn mày đê tiện đã dùng kể sách “tọa son quan hổ đấu” của Tôn Tử mà nhanh tay thó mắt. Còn thằng Câu thì may mắn hơn, bố nó là đại tá lái xe giuýp cho quân khu Bay, nhà nó có một con chó quả thật chính hiệu chó, có thể hanh diện trong mọi chó: lông trắng, mũi đỏ, chân sau có khoeo kieng, lại biết đi ia đều đặn ngày hai lần vào trong một cái hộp giấy; chính là con chó do bác Tư Bé – lúc ấy còn là dân phòng tron – kính biếu nhân dịp Trung Thu. Thế là thằng Câu phen

Ấy trung tú. Cho nên, vừa nhận được đế là nó hí hùng nhảy chân sáo vê nhà, búng lên cầu thang từng ba bậc một bát kẽ cái cắp tấp đeo trên lưng nặng đúng mươi hai kí lô, xong nó tung đòn giu-đô vật ngay con chó ra giữa phòng khách, văng rận chó ra bốn phía, và khởi sự làm bài như sau “Nhà em có nuôi một con chó tên nó là Tô Tô, nhìn từ xa Tô Tô lắp ló đằng sau hàng cây đa cổ thụ, nhìn gần thì mái Tô Tô đỏ, trước pháp phoi cột cờ, nhà em rất yêu Tô Tô cũng như nhớ ơn bác Tư Bề đội trưởng đội dân phòng vì đó chính là một con chó rất khả kính.” Bài nó dài ba đôi giấy, nó viết cả ra lê. Nó tả con Tô Tô và bác Tư Bề kĩ lưỡng từ từng cái nốt ruồi nó tả đi. Bữa nộp bài, trong khi chúng tôi mặt mày méo mó thì nó vô cùng hí hùng, nó bảo lần này nó được mươi điểm chắc cú, Tô Tô muôn năm, bác Tư Bề vạn tuế! Nhưng đến khi cô phát bài ra thì lạ thay, nó chỉ được sáu điểm rất bèo bọt. Lời phê của cô là “Văn em viết dài dòng quá sao lại có thể như thế được nhỉ, ôi rất ngộ nghê.” Cô lại gạch tên con chó Tô Tô và sửa lại thành “Nhà em có nuôi một con chó tên là Mi Lu.” Cô bảo chó phải tên là Mi Lu chứ lị, cô đọc sách “Những bài văn mẫu hay lắm” và truyện tranh “Tanh-tanh ở xứ Công-gô” đều thấy người ta biên như thế, thế còn trên đời không thể có con chó nào lắp ló sau hàng cây đa cổ thụ được vì cây đa cổ thụ không bao giờ mọc thành hàng. Mắt cô đẫm lệ, cô nói cây đa cổ thụ là một loại cây cô đơn và đau khổ, cũng như nước Đại Việt ta, cô đơn và đau khổ đến mức nó thường mọc lên từ một cái hột do con chim bay ngang qua đầu làng mà ia ra. Bình thường thì lời cô nói chúng tôi nhất nhất đều coi như sấm truyền, và thẳng Câu cũng không biết nhà nó đặt tên cho chó như vậy là đúng hay sai, nhưng lần này bị cú sáu điểm, tức là điểm tổng kết của nó sẽ bị kéo xuống còn có chín phẩy sáu, tức là bố mẹ nó sẽ lấy mươi trừ cho chín phẩy sáu thành không phẩy bốn mà uýnh nó bốn mươi roi, nên nó uất quá, bèn đứng lên cãi cô rằng chó nhà nó tên Tô Tô thật và rằng đứng trên chó mà nói thì cô chẳng biết gì về chó, cũng như đứng trên cây đa mà nói thì cô chẳng biết gì về cây đa nên cô đừng có mà bô bô, rằng nó sẽ về méc bố nó là đại tá lái xe giuýp cho quân khu bày, cứ mỗi chiều chủ nhật lại lái xe giuýp đi ăn thịt chó bờ sông Hán. Chẳng biết nó méc như thế nào mà ông bố nó lái xe giuýp đến gấp cô ở

trường thật, và khi cuộc tranh cãi này lửa đến đỉnh điểm thì người ta nghe ông hái bài “khi đến trường cô giáo như mẹ hiền” có chút cài biện rằng “Tôi nói cho cô biết, ở trong trường cô vẫn là cô giáo nhưng mà ở ngoài trường cô chỉ là con chó mà thôi.” Thế là để cho thỏa chí nguyện của ông, nhà trường đã mời ông ra ngoài trường, rồi một tuần sau thì thằng Câu cũng com nắm com đùm mà ra theo. Ấy là chuyện thằng Câu con nhà bà Bích bị đuổi học mà chúng tôi thời đó đứa nào cũng biết. Chúng tôi chỉ không biết tháng sau cô giáo đi đâu mà chúng tôi không bao giờ được gặp lại cô nữa.

Tôi năm lớp bảy, tôi lại gặp một vụ đuối học khác. Lần này là thằng Lâm gấu, nhưng đâu têu sự vụ là thằng Khiêm mặt chuột. Thằng Khiêm mặt chuột, khi nó mới sinh ra thì ba mẹ nó định đặt tên nó là Nguyễn Bình Khiêm, nhưng sau khi đi dạo hỏi quanh quanh trong xóm thì ông bà mới tá hỏa mà nhận ra rằng hóa ra cái tên này trùng với tên với một ông chí sĩ nào đó đã ôm bom ba càng từ thời kháng chiến chống thực dân

Pháp đô hộ nước ta, nên cuối cùng ông bà quyết định đổi dấu mà đặt là Nguyễn Bỉnh Khiêm. Thằng Nguyễn Bỉnh Khiêm là một thằng không có gì đặc biệt hơn thiên hạ, chỉ trừ ba việc sau đây. Việc thứ nhất là nó học dốt vào loại siêu cấp vô địch, chủ trương không có đối thủ, không bị lung lạc, không hề nhân nhượng. Nó nói nó xung đênh nhị thì không thằng nào dám xung đênh nhất, mà khi nó xung đênh nhất thì cũng không con nào dám giành vị trí đệ nhị vì khoảng cách quá xa. Không ai biết được nhò vào phép màu nào mà nó lên được lớp bảy, vì ngay cả cái bảng cửu chương khi đọc nhanh nó vẫn thường bắt chước ông Lại Văn Sâm trên ti vi mà cho tám nhân tám bảng bốn muoi tám phẩy năm. Khi người ta nhặt nhặt sửa bốn muoi tám thành sáu muoi tư thì nó đại diện luôn cho ông Lại Văn Sâm mà gân cổ lên cãi, và sủ ra ngay cái việc thứ hai là ia đùn. Nó rất hay ia đùn mỗi khi xúc động, cũng như người khác khi hối hộp thì chảy mồ hôi tay. Nhưng nó không lấy cái việc si nhục ấy làm điều. Nó cứ ia đùn đều đều, rất thản nhiên và vô cùng ngang nhiên. Lúc nào ia xong, cái mặt nhỏ như mặt chuột của nó cũng vênh lên, và nó bắt đầu nương theo làn hương mà đi tướng khuỳnh khuỳnh từ trong lớp ra đến chỗ cái vòi nước máy ở góc sân, đi tới đâu mọi người đặt ra tới đó, làm như nó không phải là thằng Khiêm mặt chuột vừa bĩnh xong đang đi rửa đít mà là Hit Le đang đi duyệt binh đâu tận bên Đại Đức. Ai cũng ghét nó, nhưng không ai dám làm gì nó. Vì có cái việc thứ ba rất quan hệ là, mẹ nó chính là bà cô Trần chủ nhiệm dạy môn sinh vật. Nó là con của bà. Con ruột hồn hoi. Nó với bà từng chung nhau một dây rún – bà truyền chất dinh dưỡng và trí tuệ và các loại bệnh di truyền cho nó qua cái dây rún ấy. Có đứa cá quyết rằng ia đùn cũng là một loại bệnh di truyền, nhưng tôi không tin mấy. Dù sao cũng chưa ai thấy bà cô Trần ia đùn bao giờ cả. Chúng tôi chỉ thấy đâu mỗi tiết sinh vật bà lại lù lù bước vào lớp như hung thần genie mới lắc lè chui ra khỏi cái chai bottle. Tướng tá bà mập ú na ú nụ, cản hết cả ánh mặt trời, làm cái bóng của bà đổ về phía trước che tối nguyên một nửa lớp kiểu mấy phim kinh dị, cái loại phim mà mấy đứa nhân vật chính bị dồn vào góc tường, ôm nhau gào cha khóc mẹ thay vì bỏ chút công trèo qua cái tường cao nửa mét mà chạy trốn. Bà tiến về phía ghế giáo viên với dáng điệu

nghênh ngang không thua gì thẳng con đi rửa đít. Rồi bà ngồi xuống đánh “phép,” như người ta nện một cái bong bóng lợn xuống thớt, tiếng vong qua ba dây lốp, và túi lốp ở hành lang đối diện nói với nhau “Tôi giờ cô Trân rồi đó bay.” Bà từ từ đeo đôi kính to tơi chảng vào, liếc quanh lốp một cái từ trái qua phải rồi một cái nữa từ phải qua trái, xong bà nói rành rọt từng tiếng một:

“Chỗ ni! Giờ chù! Kiểm choa!”

Áy là bà nói “hiện nay và đúng ở tọa độ này, tôi đang kiểm tra đầu tiết ơi hối các em.” Nhưng cái kiểu của bà nó là như thế. Thế là cả lũ chúng tôi vội vội vàng vàng gấp hết sách vở lại, nhét vào cặp hoặc thảy vào hộp bàn. Đứa nào còn để một tờ giấy mở trên bàn, bà cho một điểm ngay lập tức. Chúng tôi ai cũng sợ bà như sợ cọp. Chỉ trừ thẳng Khiêm ra, vì càng khắt khe với chúng tôi bao nhiêu bà càng tỏ ra hiền lương với thẳng con báy nhiêu. Đây chính là định luật bảo toàn hiền lương, chiếu theo định luật này thì hiền lương không tự nhiên sinh ra mà cũng không tự nhiên mất đi, nó chỉ chuyên từ người này qua người khác, qua đường rún. Bà hầu như chẳng bao giờ màng hỏi bài nó, mà có hỏi bà cũng chỉ hỏi những câu như đít con khi màu gì, con giun đất sống ở đâu, khủng long tuyệt chủng hay chưa, rồi khen ôi trò giỏi quá, đúng là con lăng quăng biến thành con muỗi rồi, sao một em bé xinh xắn dễ thương như trò lại biết được những điều tiến hóa cao siêu đến vậy, và cho nó mười điểm. Cho nên cái thẳng Khiêm, nó ị dùn một cách đầy xúc động vào tất cả các tiết học, trừ tiết sinh vật. Đến giờ sinh vật, nó tạm gác công việc ị dùn thật hệ trọng kia lại để làm vua một cõi. Nó giật tóc con này, nó châm kim vào móng thẳng kia, người nó nhoi nhoi như gió. Nhưng không ai dám làm gì nó, vì cho dù nó giống giỏi đến mấy thì nó vẫn là con ruột của cô chủ nhiệm, nó với cô chủ nhiệm cùng chung nhau sợi dây rún, và đứa nào gây rối trật tự trong lớp sẽ bị cô chủ nhiệm mời phụ huynh đến trường để công bố quyết định hạ hạnh kiểm cháu nhà một lần hai bậc.

Có điều, con giun xéo lám cưng quắn. Sau lần bị một điểm vì mải mê ôn bài quên cả cất sách vào cặp, rồi lại kim châm xuyên móng phải ngồi nhón cả tuần, thằng Lâm gấu mới dồn thằng Khiêm mặt chuột vào một góc lốp, lặng lẽ tung hết các ngón nghề võ thuật. Phải nói thêm rằng nhà Lâm gấu đã bốn đời chuyên nghề trật đà chân tay và cứ đến mỗi mùa Trung thu với Giáng sinh lại đi múa lân kiếm thêm thu nhập ở đền chùa miếu mạo đạo Cao Đài và nhà thờ Cơ đốc giáo, rằng nó mới mười hai tuổi đã cao một mét bảy mươi sáu mươi kí lô, tướng nó rất be, rằng nó là đứa học trò yêu dấu nhất của tất cả các giáo viên thể dục, và rằng mỗi khi đá banh, thay vì sút vào giữa hai cột quần áo thì nó lại toàn sút qua khu doanh trại bộ đội cách sân banh hai cái chung cư. Nói thì nói vậy, nhưng thật ra Lâm gấu rất hiền. Ngay cả khi nó đánh thằng Khiêm, nhìn nó cũng vô vàn hiền hậu. Mặc cho thằng Khiêm kêu gào như cha chết, nó không nói không rằng, cứ bình tĩnh hết đấm vào be sườn bên phải lại đập qua cẳng chân bên trái, nó lên đầu gối nó lại xuống cùi chỏ, rất từ tốn ôn hòa, tới mức nếu không thấy thằng Khiêm lăn qua lăn lại át người ta tưởng Lâm gấu đang tập dưỡng sinh cho đầu óc đỡ căng thẳng giữa hai tiết học. Khi bà cô Trân vừa lao vào lớp, vấp chân bàn ngã cái "bạch", vừa kêu "Quó làng nước o! Quó làng nước o!" thì mặt thằng Khiêm đã sưng húp, tròn quay như cái mặt heo, và nó bĩnh một quả phải nói là thúi trần gian có một. Bà cô Trân nhảy vào giữa hai đứa, ra sức can, nhưng Lâm gấu đang hăng máu cứ đánh nhau thêm hai hiệp nữa. Nó chỉ dừng lại sau khi tiện tay quai luôn vào bà một cú đấm làm bả ngã ra, tú chi huơ huơ trong không khí, như con rùa lật ngửa, làm cả lớp tôi cùng hiệp lực toát mồ hôi mới kéo được bả dậy. Hai hôm sau thì Lâm gấu bị đuổi học, cho dù cả nhà nó đã đội lân mang trống đến trước nhà bà cô chủ nhiệm để vừa uýnh trống vừa múa lân nguyên một buổi sáng, xong lại nhất loạt quỳ lạy van xin bà cô chủ nhiệm cùng thằng con mặt tròn của bà. Rồi nhà Lâm gấu lặng lẽ dọn ra Hà Nội. Băng đi cả chục năm biệt vô âm tín, tự nhiên một bửa tôi thấy nó trên ti vi. Thì ra thằng Lâm gấu của lớp tôi ngày xưa bây giờ đã đường đường là tuyển thủ quốc gia môn Ủ Su, nhà nước cử nó đi thi đấu SEA Games. Trên ti vi nó đấm đá thôi rồi, tay nó chém gió nghe

phần phật, mắt nó sáng quắc tựa sao sa, nó kêu “ôi a” và lĩnh huy chuông vàng. Còn thằng Khiêm thì sau khi tốt nghiệp trung cấp nó được tuyển vào làm gì đó bên sở điện lực thành phố, hình như là mỗi khi cúp điện thì người ta lại phân công nó cứ mười phút một lần, trèo cột điện cầm bút thử châm xem đã có điện lại chưa. Có lần về quê chơi tôi thấy nó mặc bộ vét-tông mới rách, điện đài giày da bóng lộn như đánh mõ gà, ngồi chồm hổm via hè góc Lê Lợi và Lê Đình Dương uống cà phê cóc, cái mặt bầy giờ, cũng như cái bụng, đã tròn tự nhiên. Lúc đó tôi định đến vỗ vai chào hỏi rằng mẹ mày giờ thế nào, nhưng lại sợ làm nó giật mình. Vì rằng miệng quan tròn trè, cái thằng lúc nhỏ mỗi lần giật mình lại tung một cú ị dùn thì lớn lên cho dù có nói điện nói nước gì gì bạn cũng chó hể tin tưởng được.

Lớn thêm một chút nữa, năm lớp mười hai, tôi ngồi chung bàn với thằng Á, tên thường gọi là Á dù. Công bằng mà nói thì thằng này đầu óc cũng không đến nỗi dù, chỉ phải cái mặt mày nó trông lúc nào cũng lờ đờ vì ngủ nhiều quá. Tôi có nghe một số giai thoại về nó, ví dụ như nó có khả năng vừa đạp xe vừa ngủ, hoặc như hồi cấp hai nó từng ngủ gật ngay khi đang đứng trên bảng giải bài hình học, thế mà giống như nó có thêm con mắt sau mông, khi ông thầy toan phết vào đít nó thì nó bừng tỉnh và né qua một bên kịp thời, làm tay thầy đập đánh “bép” vào bảng, sưng vù lên. Thằng Á dù chưa bao giờ nói những chuyện đó là thật hay giả, vì cứ đến lớp là nó lăn ra ngủ ngay khi vừa đặt đít xuống ghế, đố ai hỏi được nó một câu. Thật ra bảo nó chỉ toàn ngủ thì cũng không đúng, vì cũng có những lúc điều kiện ngoại cảnh khiến cho nó không ngủ được, như giờ thể dục chẳng hạn. Và những lúc ngủ không được như thế, thì nó noi theo đường lối của Bác Hồ. Nó làm thơ. Một thằng ngủ gật lại đi làm thơ, ấy mới thật là kinh dị.

Chuyện là, năm lớp mười hai lớp tôi bị thay giáo viên thể dục. Thầy Đức đô chuyển sang dạy khối sáng, người ta điều ông thầy Trí về phụ trách lớp chúng tôi. Chúng tôi thích thầy Đức đô và không ưa ông thầy mới. Người ta bảo khi đỗ đẻ cho bà mẹ của ông, mụ y tá chẳng biết

bóng ăm ống thế nào lại làm roi đánh phẹt, mà nền bệnh viện lại lót cái
thể loại gạch bóng bền chắc nhất trong các chương trình quảng cáo trên
ti vi là Dongtam, làm ống bị các loại ngoại lực tác dụng từ bốn phương
tám hướng mà lớn lên trở thành con người hình vuông, cao một thước
lẻ ngang một thước chẵn, càنه cách lăn tới lăn lui trong một cái xã hội
cao ráo, thật rất đau xót. Nhưng sự ấy thật ra xét cho cùng thì cũng
không phải là điều hệ trọng, vì bạn phải đồng ý với tôi rằng bể ngoài
không quyết định tính cách với số phận người ta, đến như cái anh lực sĩ
to lùn kia tưởng suốt ngày chỉ biết gồng và nghiến hai hàm răng lại nhìn
giám khảo cười một cách đầy đau khổ mà nay cũng trở thành ngôi sao
ca nhạc nhẹ hay biểu diễn ở sân Trống Đồng và thỏ thẻ rằng "Xin cảm
 ơn quý khán thính giả đã yêu em hí hí." Không, chúng tôi không ưa ông
thầy Trí vì những chuyện khác: ống đẹp môn bóng rổ là cái môn chúng
tôi ưa thích mà thay bằng môn đá banh trong nhà, ống lại bắt riêng lớp
tôi đổi đồng phục thể dục với cổ áo lá trầu, ống đeo lủng lẳng trên cổ
một cái còi, và ống hay bắt tụi con gái hít đất. Ống ngồi chẽm chệ trên
cái ghế gỗ ba chân, tay ống vân vê sợi râu duy nhất mọc ra từ cái nốt
ruồi đen thui to bằng ngón chân cái đính dưới cầm, cặp mắt ống hau
háu nhìn bộ móng tụi nó nhấp nhổm và bộ ngực tụi nó núng nính thập
thò bên trong cái cổ áo thun thể dục rộng thùng thình trễ xuống. Mỗi
khi tụi nó chống lên thì cục yết hầu của ống chạy lên, mỗi khi tụi nó
nằm bếp xuống thì cục yết hầu của ống lại chạy xuống, đều đặn như cái
pit tông xe hai thi. Không, chúng tôi không ưa gì ống, và cả cái điệu há
mồm ra quên cả thở còi lấy nhịp của ống. Mà ống cũng chẳng cần
chúng tôi phải ưa. Có lần thằng Huỳnh Đức Chu Kỳ đôi co với ống cả
tiếng đồng hồ về luật nhảy ba bước, cuối cùng khi nó lê phép bảo ống
rằng thằng anh nó có chân trong đội điền kinh thành phố và tính cho
đến giờ thằng chả nhảy không phải là ba bước mà phải đến cỡ ba ngàn
bước rồi, thì ống phân định thắng thua một cách rất quyết đoán bằng
cách tát cho nó ba tát, cái này tiếp sau cái kia một cách đều đặn theo luật
cộng hưởng, làm nó ngã dúi dụi, bật đầu vào tường, và ống biểu nó có

ngon thì kêu thằng anh nhảy bao bố của nó nhảy lên đây cho ổng tát luôn một thê. Không, chúng tôi không ưa ổng. Thế mà thằng Á đù lại làm một bài thơ rất hay về ổng. Bài thơ như sau:

Xin tự giới thiệu, mõ là Mô Văn T
Vừa đi học nâng cao trở v`
Bằng đồ bõ túc trung cấp dân lập thể dục
Bằng xanh cấp bõ sung môn d
Mõ được phân công dạy lớp mười hai hăm hai
Sĩ số băm gái hăm trai
Tức nhiên là mõ cực khoái
Đương nhiên mõ phải ra oai
Dưới quyền của mõ chúng hắn đừng mong điểm cao
Nhất là những kẻ dám dài hơn mõ
Chúng hắn làm mõ cứ ngược lên mỗi gân gãy cốt
Mõ tất phải đè cho biết tay
Đặc biệt có thằng Huỳnh Đức Trâu Cày
Cái thằng cả gan xúc phạm tôi mõ
Mõ cho hắn đội sổ
Coi thử hắn ngó cách chi?
Thân mõ thời vuông
Mõ lăn nhanh hơn di
Tướng mõ thời tốt
Lý Đức cũng đêch hơn gì!
Mõ kịch liệt bài trừ bóng rổ
Vì hắn không có ăn ý với chiều cao của mõ
Mõ chỉ thích đá banh
Làm thủ môn mõ chấn hêt khung thành
Đường đi trước mặt mõ còn dài
Dài nhu khoảng cách từ đâu mõ đến trời
Mõ còn phải nỗ lực hết súc

Học trò mỗ phải hít đất cật lục

Một hai một hai

Một hai một hai... bái bai!

Bạn thấy đó, có đọc ngược hay đọc xuôi gì thì cũng phải công nhận đây là một tuyệt tác. Tôi không biết hồi nhà thơ Xuân Diệu còn sống ống có bị thầy thể dục bắt hít đất lần nào không, và ông thầy thể dục có dòm ngực Xuân Quỳnh không, nhưng bảo đám Xuân Hồng không làm được bài thơ hay đến như thế vậy. Chúng tôi chuyền tay nhau cuốn sổ của thằng Á dù và khen Á dù có chí khí, rằng đây là thể loại thơ tự do thể hiện tinh thần yêu tự do của những con người chưa được mấy tự do đang đi hàng hai cả lề trái lẫn lề phải như một con cùu tật nguyễn. Tiếng lành đồn xa, ban đầu chỉ có những bụi lớp bên cạnh biết tiếng nó mà qua mượn bài thơ để đọc cho lìu thông, sau đến bụi lớp buỗi sáng, sau nữa là bụi bên trường Trần Phú, bụi Lê Quý Đôn, bụi Nguyễn Hiền, cuối cùng bằng một cách rất mầu mèo nào đó mà mắt thường chúng tôi không nhìn thấy được, cuốn sổ của nó lọt vào tay ban giám hiệu. Mà trong sổ, ngoài bài thơ về ông thầy Trí dạy thể dục, nó lại có thêm một bài văn tế sống bà cô Hòe dạy môn vật lí bị té lỏi tay trên đường chạy từ lớp ra bãi giữ xe ô tô “để lại một mình thầy – và con cầy,” một bài tú tuyệt về chuyện ông thầy dạy toán dùng chổi đuổi một đứa ra khỏi lớp học thêm vì chưa kịp nộp tiền “em đang hả họng chưa kêu la – thầy đã vung ngay chổi lông gà,” rồi lại một bài ngũ ngôn về thằng con của ông thầy dạy hóa được đặc cách học vượt từ lớp hai lên lớp bốn “thầy ngồi kèm con học – hai cộng hai bằng ba.” Chưa hết, giữa các bài thơ thịnh thoảng nó lại chêm những câu ca dao cải biên theo phong cách hậu hiện đại rất sáng tạo, ví như:

Trời mưa thì mặc trời mưa

cô tôi đi bùa đã có xú chiêng

hoặc

*Mưa phùn tí tách
roi trên cắp sách,
thầy đi i ách
bỗng té cái “bạch.”*

Đối với ban giám hiệu trường tôi thì đây thật là một tiếng sét giữa bầu trời quang đãng. Chắc các thầy cô trong ban không ngờ là giữa thời đại khô cằn sỏi đá toàn bể bụi giữa chợ, giết mẹ nhét dưới hòn non bộ trước cửa nhà và hiếp dâm người già ngoài đồng mà mình lại đào tạo được một đứa học sinh có tâm hồn thi sĩ mông mơ cành cây đến thế, nên hình như định trao nó học bổng hay sao đó, rồi định mời báo chí tới phỏng vấn gia cảnh nhà nó sao đó, rồi lại định kiến nghị lên bộ giáo dục và đào tạo để đặc cách cho nó vào thẳng đại học không thông qua mấy vòng thi cử ngu si sao sao đó, tóm lại tôi nghe đồn là có đủ các kế hoạch để phát triển tài năng cho nó. Chỉ tiếc là nó không đợi được vì đã bị đuổi học ngay đầu tuần sau, sau khi được thầy hiệu trưởng xướng nguyên cả họ tên là Lưu Đông Nam Á dù một cách long trọng trong lễ chào cờ. Thật đáng tiếc, nếu kiên nhẫn hơn thì thằng Á dù bạn tôi đâu có phải đạp xe đi xin từng húp nước lèo về cho heo ăn mỗi sáng, mà biết đâu giờ nó đã thành một nhà thơ nổi tiếng như tất cả các nhà thơ nổi tiếng khác trên đất nước này. Nó sẽ dùng dao cạo túi cạo lui cho rách cà quai hàm để nuôi râu quai nón, nó sẽ đeo kính cận để ra cái điếu mắt lồi mặc dù đêm tối bỏ kính ra nó vẫn nhìn thấy cái nhũ hoa dài thòng loòng đến háng của một mụ già khú đế đang đứng thay đồ cách đó ba tòa nhà, tay nó sẽ dắt một con nái xê mặt mà phì nộn với cái nọng dày bốn tấc mà nó gọi là nàng thơ, tôi tôi nó sẽ len lén nấp đằng sau cánh cửa, xuất kí bất ý gạt cẳng cho nàng thơ té oạch xuống giường và lột quần mụ tô hô ra để làm bài thơ theo thể loại tự do, đại để như sau:

*ó ánh sáng
ó phẹt
tôi vật vã sợi lông nách
khui huyễn trán quý phúc chuyên âm trách*

*hồi loài người mông
lung
ôi sợi lôn
g nách
tôi móc cục cút mũi một cá thể
mặt trời huyền thoại
tôi ăn! ô hô thiên! tôi ăn
(cục cút mũi, không phải mặt trời)
(á lòn, mặt trời, không phải cục mũi)
mà sao cũng được cái duyết sao phải phúc tạp
với thật ra nhân sinh bản lai ăn tạp
nên chỉ có là tôi ăn*

và sáng sảng nó sẽ ra đầu đường Nguyễn Trung Trực uống bia bàn chuyện bô-xít bị voi xéo đâu trên Tây Nguyên, và nó sẽ dần li bia xuống bàn để đòi tự do sáng tạo, cũng giống như tất cả những trí thức râu dài đeo kiếng viễn ngôis sa-lông ăn chôm chôm chấm mắm tôm khác mà tôi được biết.

Như vậy, những đứa bạn tôi, đứa thì bị đuổi vì một con chó, đứa thì vì một thằng i trong quần, lại một đứa vì mấy bài thơ niêm luật tề chỉnh. Rất thông cảm cho chúng nó, nhưng nói thật là chưa bao giờ tôi nghĩ sẽ đến ngày cái vận ấy ám vào mình – con chó trong bài tập làm văn của tôi tên Mi Lu đàng hoàng, tôi không đánh bạn, cũng không biết làm thơ. Vậy mà cuối cùng tôi cũng nhập hội với chúng nó, vì một bài đồ án cuối kì. Mà tôi đã rất cố gắng.

Thế mới đau.

¹. Saddam Hussein là một tên tổng thống I-rắc, hán độc tài vô kể. Cuối cùng thì vì độc tài quá mà hán bị treo cổ, làm ông nội bạn rất cụt hứng. Mấy năm sau thì ông chuyển sang công kích

Gaddafi, rồi sau khi Gaddafi chết thì đến lượt Kim Jong-un. ↪

8

Trên trần, ở góc tường gần cửa ra vào có một con nhện. Tám cái cảng của nó dài ngoằng, lông lá, nhìn góm chét, nhưng nó lại tỏ ra tuyệt đối hiền lành bằng cách nằm hoàn toàn bất động suốt từ đầu buổi đến giờ. Chỉ có lúc lão thầy Hợi vung bàn tay sáu ngón lên đập bàn và khi chuông reng kết thúc câu nói của ông thầy Tôn, nó mới uể oải nhúc nhích đôi chút. Trên lưng nó có một cái đốm màu đỏ rực hình dấu cộng, nhìn giống như cái áo giáp của lính thập tự chinh ở châu Âu hồi thế kỉ mười mốt. Lúc này thì Quang Tèo và Hải Lẹo đang nháy nhau mà cùng nghiên cứu về loài nhện nói riêng và lớp côn trùng nói chung một cách say sưa, chúng nó lại thi thà thi thào về chuyện phuong Tây có Spider Man mà phuong Đông lại có Tôn Ngộ Không và bảy con yêu nhền nhện. Còn tôi thì ngồi thử ra, nhìn ông thầy Tôn bằng một ánh mắt vô thức và suy nghĩ một cách đầy tiếc nuối về cái bài đồ án hoành tráng của mình.

Thật vậy, thể với tất cả các thể loại trời đánh thánh đâm từng tồn tại trên cõi đời, từ thánh nữ Giangi Đa đến thiện nam Giangi Giắc Rút Xô và bô lão Giangi Van Giangi, thể luôn với bức tượng thẳng cha David cởi truồng chim sun đang đứng tự kỉ một mình trong góc cái phòng họp này, bài đồ án đó là bài tôi đầu tư nhiều công sức nhất từ trước đến nay. Thậm chí tôi đã cày cục mượn được của thẳng Cường học bên nhạc viện thành phố cái thẻ thư viện mà nó vẫn để lên mốc lê meo trong bóp, đột nhập vào nghiên cứu cả xê-ri sách “Cách phân biệt đòn Xen-lô với đòn Công-trà-bát và danh ca Bằng Kiều đã làm điều đó như thế nào mà cuối cùng anh lại đi uýnh đòn bầu” chỉ để vẽ về cái mặt bằng công trình cho ra hình cây vĩ cầm Stradivarius ¹. Tôi đặt cái hành lang nằm ngang ngay ngắn ở chỗ ngựa đàn. Tôi cho trồng bốn hàng cây thẳng tắp để tạo hình dây đàn, lại ghi chú từ tế “Đây là cây vân sam, không phải cây vân sam thì làm ơn đừng trồng thầy nhé, vì như thầy biết đây chỉ có ở Hóc

Môn xứ ta người ta mới dám làm vĩ cầm bằng gỗ mít mà thôi.” Tôi đặt bốn cái xí bệt ở hàng chót đàn bên phải để làm toilet nữ, xong lại sắp xếp tám cái máng tiểu cho nam bên trái, đúng theo quy luật muôn đời là tham nhũng – tất nhiên ý tôi là nam tả nữ hữu. Lại tuân theo phong thủy, hai cái khe chữ S bên thành đàn được tôi cách điệu thành hai cái hổ bơi cong cong, tôi đỗ phẩm màu xanh vào cho giống nước cờ-lo, đường đi thì tôi dựng đá tảng, trên mỗi viên đá tảng tôi lại buộc một sợi dây thừng để cho các loại khán thính giả xem biểu diễn nhạc kịch xong thì đeo đá vào chân nhảy xuống bơi luôn. Tóm lại đó là một bài đồ án hoành tráng. Tôi nói thật. Đến như ông thầy Mẫn khi sửa bài cho tôi cũng phải gật gù khen “Được” thì bạn phải hiểu là nó hoành tráng cỡ nào rồi.

Tại vì, nếu bạn mới chân ướt chân ráo từ trên trên xuống và không biết rằng xăng lại mới thò thụt tăng giá lúc nửa đêm hôm qua, thì ông thầy Mẫn chính là một đại yêng hào nhân vật trong cái ngành này. Quả thật, trong cái ngành này không ai là chưa nghe tiếng giảng viên Đặng Mẫn, người Việt Nam duy nhất được giải thiết kế trẻ của châu Á từ những năm một ngàn chín trăm năm mươi trở lại đây. Ông từng học trường tôi, kì thi đầu vào ông được hai mươi chín điểm rưỡi vì bị trừ nửa điểm chữ xấu, và ông giựt cái giải thiết kế trẻ châu Á đó khi ông còn là sinh viên năm nhất. Nghe nói khi đi nhận giải ở Hàn Quốc thì ông đi với một ông thầy hướng dẫn, và khi người ta trao giải ông liền cảm ơn người ta bằng cả tiếng Anh lẫn tiếng Hàn, và ông nói luôn bằng cả tiếng Anh lẫn tiếng Hàn rằng ông hi vọng giải thưởng của ông sẽ làm động lực cho giới trẻ lụn bại hiện vẫn còn đang đập đá ở Việt Nam, tuy nhiên cái bục nhận thưởng này cao quá, như thế là bọn thiết kế sân khấu còn khá cạn suy; trong khi ông thầy hướng dẫn thì giờ hàm răng vẫu bỗ vào ống kính máy quay phim mà rằng “Hê hô hi hi, gút gút, thanh kiều vé ri rất nhiều,” chỉ riêng mấy việc ấy thôi cũng đủ cho thấy cái đẳng cấp kinh điển của ông rồi. Đến lúc ông bay về, thì ủy ban nhân dân thành phố cử một đoàn cầm bông huệ ra sân bay đón ông, vẫy cờ Phật Đản búa xua, rồi một mụ phóng viên mới tán tới dí mi-cò-rô vào mồm ông mà hỏi

"Chẳng hay em nghĩ gì về sự đón tiếp vĩ mô này?" và ống trả lời "Thúi." Tờ tạp chí *Rất Đẹp* (*Và Thật Lan*) đã chộp ngay lấy câu nói đó, đăng lên trang bìa cùng với hình ống đang nhìn xa xăm, lại chua thêm vài lời ca ngợi khắm thối phía dưới, bên cạnh mấy mẩu quảng cáo dung dịch vệ sinh phụ nữ, và từ đó đến nay bán được hàng vạn bản mỗi số, giữ vững ngôi vị tạp chí hàng đầu của ngành, đồng thời tăng giá quảng cáo dung dịch vệ sinh phụ nữ lên gấp bốn lần. Ông học tới năm ba thì được đặc cách học vượt, và tốt nghiệp thủ khoa năm ấy, được học bổng đi Nhật, ngồi uống trà xanh đàm đạo với Tadao Ando. Ông giỏi bà cố. Khi lên lớp sửa bài lúc nào ông cũng nồng nặc mùi rượu, nhưng khi ông nói thì thôi rồi, kiến thức ông vừa cao rộng vừa thâm sâu, nó tuôn chảy từ miệng ông như sông Đà vỡ toác đập thủy điện, ông tìm ra được mỗi tương quan mĩ thuật giữa tháp Eiffel ở Pháp và thành Himeji ở Nhật mà ông đặt tên là đồ tương, ông kể khi qua Mỹ chỉ tại vì người ta thiết kế cái nhà xí công cộng theo thuyết vị nhân sinh mà ông đứng đái không tới máng, phải đi tiểu vào cái lỗ hút nước trên sàn, ông nói "Ghế bàn là ba cái đồ tư sản" và "Tụi tôi chi khác nhau ở chỗ tôi uống rượu từ trước năm năm mươi tuổi, còn lại thì tôi giống lão ấy toàn bộ." Nghe ông giảng sinh viên chúng tôi chỉ còn biết há hốc mồm ra nghe và xuýt xoa "đu, đu hast, đu hast mich," có thằng hí hoáy chép, thằng nào có laptop thì mở Word ra gõ, những thằng còn lại thì bật máy thu âm chìa về phía ông càng gần càng tốt, giống như ông là đức Đạt Lai Lạt Ma đang thuyết giảng cho chúng sinh, hay Osho nói về tự do, hay là một dạng thầy bùa nào đó đó tương tự. Ông cạo nhẵn một bên ria mép và một bên lông mày rồi tuyên bố với những tên nhà báo tộc mạch rằng đó là sự giao thoa giữa truyền thống và hiện đại, giữa Á Đông và Tây Âu, nhưng với những ai quen biết thì ông nói đó là cách ông để tang mẹ ông, đến đầu năm nay là đã hai mươi mốt năm rồi. Nhà ông, ông tự dựng cột, tự lợp ngói, tự moi thú. Ông thuê xe chở bùn, phân trâu với rom vè để đắp tường, xong cho đào giếng và thiết kế luôn hệ thống pin mặt trời, ông tự hào không ăn một cắc tiền điện tiền nước nào của chính phủ, ông nói những tên thu tiền điện tiền nước chỉ còn cách lấm lét nhìn ông mà mặt đỏ mắt le. Ông trở cái cửa chính nhà ông cao đúng một

thuốc năm mươi bốn phân, vừa vặn một mình ông đi, đứa nào cao hơn ông thì hoặc phải cúi lom khom hoặc đập đầu vỡ sọ, mặc kệ. Mà không phải cứ ai muốn vào nhà ông là vào. Không phải ông nuôi chó như ông thầy Tôn – ông không thích chó mèo chim chóc gì hết – mà là do phía trước sân nhà ông trông hai hàng cau, chính giữa lát gạch đỗ mỗi viên dài hai mươi phân rộng mười phân, trên đúc chìm hai chữ “ĐM” tức là viết tắt tên ông. Không bao giờ ông khóa cổng – làm như ông đang sống đòi Thái Tổ Thái Tông chứ không phải cái đòi mét vuông sáu thằng ăn cắp – nhưng khi có người mở cổng thì ông ở trong nhà dòm ra, nếu thấy chân người ta lỡ bước đè lên chữ “ĐM” thì ông thảng cánh đuối về. Sinh viên chúng tôi đứa nào cũng thích ông. Nhưng các thầy cô thì không. Ông như con ẽnh ương, người ông bé choắt nhưng cổ họng ông to, ông hay đứng giữa hội đồng chấm thi mà cãi tay đôi với mấy ông thầy khác dù ông ít tuổi hơn nhiều, một tay ông đút túi quần, một tay ông đặt sau đít, và ông chửi “Ngu như bò!” Ông khét tiếng vì những chuyện quái dị như vậy, tới mức năm ngoái lão Toàn Tô-nát đã trở thành thần tượng của một đống các em sinh viên năm dưới vì bằng cách nào đó lão đã chui vào được nhà ông và khi quay về lại cuộm theo nguyên một cái quạt tai voi hiệu Sanyo và cắm điện vào cho nó quay phành phách suốt ngày đêm.

Với tất cả những thứ nhu thế, chắc bạn cũng thấy là được ông thầy Mẫn khen còn khó hon lên trời. Từ lúc ông tốt nghiệp tiến sĩ ở Nhật Bản rồi về trường tôi dạy đến nay, số sinh viên được ông khen chắc còn ít hơn số gái thất tình treo cổ tự tử và thành ma hưng tình đêm đêm đi lang thang hú khóc liên miên trong kí túc xá. Ông không bao giờ khen theo kiểu “tốt, giỏi, tuyệt, hay, tôi thích anh chị rồi đó hô hô hô” rồi vỗ đùi bành bạch như những mụ nái xê đạo đức giả. Ông chỉ nói “Được!” Một cách vô cùng tiết kiệm. Suốt mấy năm học ở trường, tôi chỉ mới tận mắt chứng kiến ông “Được” với sinh viên có đúng một lần. Đó là cái lần thằng Tuấn mập vẽ bài nhà thi đấu thể thao. Ban đầu nó định vẽ nhà thi đấu bóng rổ, cũng giống như tất cả những thằng khác, đứa thì bóng chuyền, đứa thì bóng đá, đứa sân quần vợt, đứa hồ bơi. Nó biết chơi

bóng rổ lõm bõm nhò ngày xưa được bố mẹ dắt đi học cho ốm bót, vì hồi lớp sáu nó cân nặng bảy mươi kí lô. Tất nhiên lên lớp bảy nó nặng tám mươi kí, và lên đại học nó tròn một tạ tây, mặt phính như mặt con lợn, nhưng mỗi khi đi học thể dục nó vẫn ra cái điêu vận động viên chuyên nghiệp mà bô bô với tụi tôi về luật ba bước, cú úp rổ cõi xay gió, cú vòng cầu, cú cao bồi, cú vác cày qua núi, và những cách tính điểm huyền bí, đâu nhu là bạn phải đứng xa liệng banh vào rổ, liệng càng xa bạn càng được nhiều điểm, và kỉ lục liệng thuộc về một tên da đen nhìn rất gớm tên là Michael Angelo Hô-xê. Nó nói để lập được kỉ lục đó, vào năm một ngàn chín trăm chín mươi ba hăm đã phải chạy ra tới tận đường cái rồi quay mông về phía sân bóng, nhắm mắt liệng banh qua bức tường mà vào rổ, được ngay bốn mươi mốt điểm, trở thành huyền thoại của giải nhà nghề NBA. Chúng tôi bán tín bán nghi vì Tuấn mập chưa hề nổi tiếng về sự trung thực phi thường, giống như anh công an giao thông nào đó nhặt được cái bóp tiền đem trả cho người ta mà được quay phim đăng báo âm ĩ, nhưng miễn cuồng mà nói thì nó cũng có đủ kiến thức để thiết kế một cái nhà thi đấu bóng rổ. Cho nên cái lần thiết kế đồ án nhà thi đấu tự chọn ấy, nó quyết định làm một phát. Buổi lên bài mọi việc diễn ra êm xuôi, cho đến khi nó tuột dây cây thuốc T, và thay vì kẻ đường ngang, cây marker của nó kẻ nguyên một đường chéo đậm đen cắt đôi tờ A1 ², thành ra cái mặt bằng nhà thi đấu của nó đang hình chữ nhật trở thành một cái hình tam giác nhọn hoắt. Đúng lúc đó thì ông thầy Mẫn đi qua, một tay ống đeo sau đít, một tay ống đút túi quần. Nhìn thấy cái bài kì dị của thằng mập, ống nhường bên mắt không có lông mày lên hỏi lâu, rồi hỏi:

phanAn

“Cậu vẽ cái gì đây?”

“Dạ nhà thi đấu... rất đấu...” Tuấn mập lắp bắp, mồ hôi chảy đầy trán. Như tất cả những thằng mập khác, nó rất nhát gan và dễ xúc động, mà ông thầy Mẫn lại nói giọng ồm ồm, hình dung kì dị, và khi chăm chú làm cái gì thì mặt ông nhìn rất ngầu, mặc dù khi nói chuyện với nó thì ông phải ngược lên túi mực xém rót mực. Cũng phải nói thêm là ông luôn luôn đội một cái mũ bê-rê màu đen. Lí do ông đưa ra là tại vì trên đời có quá nhiều thằng vừa ngu si dốt nát vừa hanh tiền vô đạo, túi mực việc phải đội chung trời với chúng nó đối với ông là cả một nỗi niềm nhục nhã.

“Nhà thi đấu gì mà kì ôn vậy? Đấu kiếm à?” Ông trợn mắt nhìn nó, bên con mắt có lông mày của ông giật giật.

“Dạ đấu... đấu kiếm... rất kiếm...” Không còn đâu óc đâu để suy nghĩ nữa, Tuấn mập nhầm mắt lại, thều thào đáp bừa.

Thế là ông dùng tay vê vê một bên ria mép còn sót lại, tay kia vẫn để điểm nhiên sau đít. Hồi sau ông nói:

“Được!”

Rồi ông quay đít ông đi, để lại thằng Tuấn mập với cái mồm há hốc. Nó ngạc nhiên cũng phải, vì trước nay khi nó vẽ bài thì mấy ông thầy chỉ chăm chăm hỏi mấy câu bối móc dạng như “Tại sao mấy con chim Lạc của em lại bay theo chiêu kim đồng hồ?” rồi ông thầy Hợi lại chen ngang vào đại để “Hí hí nó làm gì có con chim nào lạc.” Hai tiếng đồng hồ sau, sau khi quá trình định thần hoàn tất, nó lao vào múa cọ tí mù và sửa cái bài thành “Nhà thi đấu kiếm thuật” phía góc nó lại ghi “Bản tặng thầy Đặng Mẫn rất sáng suốt,” xong nó lấy củ khoai lang khắc tên Tuấn Mập làm triện, in dấu đòn vào. Khi bài nó được dựng lên chấm, ông thầy Mẫn đã tả xung hưu đột giữ vòng vây các giảng viên khác, giống như đó là bài của chính ông chứ không phải bài của thằng Tuấn mặt lợn, ông nói đây mới là phá cách, là hiện đại, và nhiệm vụ của

chúng ta phải khơi nguồn sáng tạo cho bọn sinh viên, ống nói đứa nào vì cái đầu hủ lậu mà bóp chết sức sáng tạo của mấy thằng sinh viên là đứa đó ngu như bò. Con mắt có lông mày của ống giật giật, và ống quát thêm mấy câu sau đây: "Các thầy phải nhớ cho kĩ, tôi với các thầy rồi cũng sẽ chết ngóm cù đeo hết ráo, các thầy tưởng mình là thánh thật sao mà đòi bất tử, làm người thôi đã khó bỏ mẹ rồi. Cho nên tương lai của cái ngành này thì phụ thuộc cả vào chúng nó. Ví dụ các thầy có lỡ ngu không đi chung được thì đặt ra cho chúng nó đi, đừng đứng đó cản đường! Còn cái con dấu bằng củ khoai lang thì kệ mẹ tui nó chứ, công sức tui nó vẽ cái bài ra, tui nó muốn đắp khoai lang khoai từ giờ chẳng được!" Ông gạt ông thầy Bành văng ra một bên, ghi con số chín vào bài, và kí hai chữ "ĐM." Tuấn mập đứng bên ngoài cửa kính nhìn cái cảnh sấm sét trời long đất lò đó mà nước mắt nước mũi ròng ròng, tay nó bấu tường tróc cả vữa. Tối hôm ấy không biết nó kiếm đâu ra bức hình của ống, cái bức ống miệng nói "Thúi" mắt nhìn xa xăm trên tờ *Rất Đẹp* (*Và Thật Lan*), và nó chong đèn lên vẽ một bức truyền thần dách lầu, xong nó lồng kiếng để đâu giường, lầu lầu nó lại mua nước javel rửa kiếng về lau chùi cẩn thận. Phiền một nỗi nó lại góp gạo thối com chung với một con bé học bên Kinh tế, mà con này lại trái tính trái nết, có lần phát ghen lồng ghen lộn lên, rồi lại hô hoán rằng "Anh pê-dê à? Anh biến thái sao?" Thế là để mọi chuyện êm thấm, sau mấy lần giải thích vô vọng, Tuấn mập bèn giọt cho mấy cái tát thật sự nghiêm túc, đẩy con bồ mặt mày sưng vù ra đường, vứt theo cái va-li quần áo, khóa trái cửa lại và bắt đầu ở vậy mình ên.

Đó, đó là cái lần duy nhất tôi tận mắt thấy ông thầy Mẫn nói "Được" với một thằng sinh viên. Tôi cũng có nghe ông "Được" vài phát nữa, nhưng chỉ nghe thôi chứ không được chứng kiến thực mục. Ví dụ ống "Được" khi chấm bài tốt nghiệp của một lão năm trên – lão này quê ở Tiền Giang, khi bạn bè lão thiết kế ủy ban nhân dân huyện thì lão vẽ nguyên một cái chòi nuôi rắn. Ông lại "Được" thêm một cái nữa với cái mô hình bệnh viện lợp đồi của một con bé sinh viên lớp dưới. Mẹ của con bé này bị ung thư gan kì cuối, nhưng nhà nó không có tiền nên cứ phải chạy

vay mấy bài thuốc Nam của mấy tay lang băm. Bà đã uống bất cứ thứ gì có thể sắc ra uống được, bao gồm cả cỏ gà, vỏ cây ổi, rễ dừa nước, lá đu đủ, giun đất phơi khô cắt làm đôi vân vân, và khi chuyển vào bệnh viện ung bướu thì bụng bà đã trương phình như cái trống. Cứ chiếu theo mức tiền đóng viện phí, người ta xếp cho bà nằm dưới gầm cầu thang đầy cứt gián, trên một cái chiếu rách teng beng, cùng với một đám chuột chạy xung quanh cả đêm lẫn ngày. Những tối bà đau quá không ngủ được, người ta hay thấy con bé thân hình cỏm nhởm còm nhom công mẹ nó đi loạng choạng, vòng hết cái khuôn viên bệnh viện tối lò mò lại trèo lên trèo xuống mấy cái cầu thang, vừa đi nó vừa khe khẽ hát cho mẹ nó nghe mấy bài hát ru đến khuya lơ khuya lắc. Được mấy hôm thì bà nắm tay nó, trợn trăng mắt lên, duỗi chân ra, thở hắt một cái, và chết ngay trên cái chiếu rách ấy, giữa mấy con chuột vẫn đang chạy lui chạy tới. Con bé đưa mẹ về chôn bên cạnh nhà rồi toan bỏ học luôn, nhưng ông thầy Mẫn đã chạy xe máy xuống tới nhà nó ở Vĩnh Long để biểu nó đi học lại, ống dài thọ tiền học phí cho cả nó và thằng em nó mới học lớp chín. Bọn năm dưới đồn rằng khi ông đứng trước cái mô hình bệnh viện có thiết kế giuòng tầng kết hợp với gầm cầu thang thì ông khóc. Ông cứ đứng đó, bàn tay trái nắm lại nỗi gân xanh lè, bàn tay phải vò cái mũ bê-rê mà đây là lần đầu tiên chúng nó thấy ông lột khỏi đầu, và từ hai con mắt đỏ ngầu của ông, hai dòng nước đục lò chảy ra. Đó là tôi nghe nói vậy thôi, chẳng biết hư thực thế nào. Nói gì thì nói, cái bộ mặt dị dạng của ông mà khóc thì chắc là buồn cười phải biết. Thế và cũng nói thêm, con bé mất mẹ ấy thì giờ ở Mỹ rồi, người Mỹ người ta cho nó cái học bổng gì đó tôi không rõ. Năm ngoái nó có lên báo, trong loạt bài gì mà “Những tài năng Việt Nam tỏa sáng chói lọi ở xứ người.” Nhà báo nói nhò được đào tạo tại một ngôi trường danh tiếng như trường tôi mà nay nó giật được giải thưởng thiết kế quốc tế, nhà báo lại cho biết thêm rằng tuổi thơ nó rất bất hạnh, mẹ nó mất sớm cho dù đã được các y bác sĩ tận tình cứu chữa. Trên báo nó cũng nhìn xa xăm, y như ông thầy Mẫn vậy, miệng nó cũng chu lại như khi ông nói chữ “Thúi” vậy, và báo lại ghi một dòng chữ rất to rằng “Còn bạn, vâng, chính bạn, bạn đã làm gì cho Tổ Quốc hôm nay?” vâng, thật là một bài báo rất hay.

Cho nên, cái chữ “được” hiếm hoi phát ra từ miệng ông thầy Mẫn khi ống gật gù nhìn cái mặt bằng nhà hát hình cây đàn Stradivarius làm tôi sướng rêm. Những ngày lên bài, tôi vừa vẽ vừa hát “Tiếng đàn bầu của ta, cung thương là tiếng mẹ, cung trầm là giọng cha í o,” điều thuốc vắt vào noi miệng, tôi gần giọng lại rung thanh quản như danh ca Trọng Tấn, rất là ngầu cõi. Bọn Hải Lẹo Quang Tèo cũng lâu lâu tạt qua khen “Ghê nha ghê nha,” giống như những thằng bạn nối khố mà ai trên đời cũng có ít nhất một lần, nhưng tôi biết tông là lũ chúng nó chỉ đợi bài tôi được điểm cao để làm cớ bắt tôi mua bia về chiêu đãi. Chúng nó thừa biết một khi ông thầy Mẫn đã khen thì ông sẽ giành chấm, mà một khi đã giành chấm rồi thì ông sẽ bảo vệ bài tôi như đã từng bảo vệ cái nhà thi đấu kiếm thuật của thằng Tuấn mập, và ông sẽ cho điểm không tiếc tay. Tôi đã nhầm tính, Hải Lẹo là cái thằng cùi bắp, chừng vài ba chai bia là lăn quay, Quang Tèo cao đô hon, được năm chai, cộng với hai chai tôi uống nhín theo phuong pháp tiết kiệm của Đảng và Nhà nước là mười chǎn, thêm com cháy với xoài xanh các thứ, không quá trăm ruồi ngàn. Trăm ruồi ngàn thì tôi liệu chừng có thể đương cự được. Tôi chỉ sợ ông thầy Mẫn lăn ra ốm thôi.

Mà hóa ra tôi lo hão. Cuối cùng thì ông không ốm không đau gì sất.

¹. Đàn Stradivarius là một loại đàn vĩ cầm nổi tiếng do dòng họ Stradivari chế tạo. Nghe nói âm thanh của nó rất hay, nhưng cụ thể hay như thế nào thì tôi không biết, vì tất cả những kiến thức âm nhạc tôi được học hồi Trung học cơ sở còn không đủ để tôi phân biệt được tiếng vĩ cầm với tiếng đàn nhị nữa. ↪

². Khổ giấy A1 có kích thước là 594x841mm, dùng cho những bài đồ án cỡ trung bình vào năm 3 hoặc cuối năm 2. Năm 1 thì chủ yếu dùng A3 và A2, còn từ năm 4 trở đi thì dùng A0. Bài tốt nghiệp thì dùng mười sáu tờ A0 một lúc. ↪

13

Ngày bài tôi được dựng lên để chấm cũng là ngày ông thầy Mẫn về thăm trường lần chót. Đúng chín giờ sáng, chiếc xe tang chở cỗ quan tài của ông chầm chậm tiến vào trường, qua cánh cổng bên có đắp bức phù điêu xoắn ốc chổng ngược, dừng lại trước sảnh để dự lễ viếng, hay lễ truy điệu, hay là một cái lễ con mẹ gì đó mà tụi tôi không biết tên. Tại đó thầy hiệu trưởng của chúng tôi đương bệ bước lên cái bục, dắt hăng vào mi-cờ-rô một cái, lại khạc hai cái cho thông giọng, rồi rút tờ giấy gấp từ trong túi quần ra, khỏi sự đọc một bài dài bắt đầu bằng “Kính thưa quý vị đại biểu, lại kính thưa chư vị quan khách. Sau vụ án đốt sách chôn thầy mà chúng ta đều biết ấy, Khổng Tử có nói rằng...” Tiếp theo đó là một trung đoàn những “than ôi,” “hỡi ôi,” “trời ôi,” “ông ôi bà ôi” và tất cả những ôi từng có mặt trên trần gian, trong khi từ khắp các phía người ta bắt đầu hi mũi vào khăn mùi soa và vỗ tay, ban đầu còn lẹt đẹt ngập ngừng, sau thì ầm ào như lũ phi công tư bản Huê Kỳ lái may bay liêng bom đầy khí thế trong chiến dịch *Bão táp sa mạc*. Đợi cho tiếng vỗ tay lắng xuống, lão tài xế bèn giật cần số, đạp chân ga, chiếc xe tang lại chầm chậm lăn bánh trở ra, quẹo qua ngả Võ Văn Tần đi mất. Cái lệ từ xưa đã vậy rồi, mỗi khi có ai chết đi, bao giờ cũng có cái nghi thức ấy, cái nghi thức trong một ngàn một vạn nghi thức mà khi còn sống ông thầy của tụi tôi vẫn nhởn nhơet vào. Nhưng nay thì ống chết mất đất rồi, cái việc ống cần làm cứ phải là nằm thẳng cẳng giữa sáu tấm ván thiên thôi, người ta muốn diễu ống đi đâu thì diễu, người ta muốn vỗ tay thế nào thì vỗ¹.

Ông thầy Mẫn không ốm đau gì cả. Người ta nói ống bị nhồi máu cơ tim vì huyết áp ống cao mà lại thúc khuya nhiều. Nghe kể lại, giữa lúc đang hăng hái giảng về mấy cái vườn zen rải cát và đám đèn đá của tụi Nhật Bản thì tự nhiên ống ôm ngực ngã ra. Chờ chưa kịp đến bệnh viện thì ống đã vội ngưng thở. Rất vội. Ông không có được cái phong thái điềm

đạm của ông thầy Tôn. Cứ chiếu theo Lão Tử ² mà nói thì đời ống cái gì cũng vội, mà lại chẳng bao giờ kịp. Còn chiếu theo Lưu Quang Vũ mà nói thì ống là kẻ lữ hành tất bật, suốt đời vội đi suốt đời nóng ruột, chưa đến nơi đã chết lăn quay ra rồi.

Trời hôm ấy không có gì đặc biệt, chim vẫn bay và mây vẫn hót, trời không nắng trời cũng chẳng mưa, chỉ có chút gió xoáy mà hối nhở người ta vẫn hù chúng tôi là gió ma, cái loại gió vẫn hay cuốn bụi mù tung lên dưới gốc cây dương ngoài nghĩa địa. Tụi sinh viên chúng tôi đứng hai bên sảnh trường hết nhìn mấy tờ giấy vàng in hàng chữ Tàu màu đỏ bầm xoay xoay bay đằng sau chiếc xe màu đen có chạm hình con rồng lại quay sang nhìn nhau, đứa nào đứa nấy mặt mày ngo ngác.

Vậy là xong. Người ta chết, ấy cũng là chuyện thường thôi. Rất thường. Tôi nhớ cái cảnh ông thầy Mẫn một tay đút túi quần, một tay để sau đít, vừa đi lại vừa giảng bài oang oang trong phòng học, nhó lúc ống mắt đà suýt ngã chống gọng trên bức giảng vì người đã lùn một khúc lại còn ráng kiêng chân vẽ cho thật tròn cái vòng xoắn ti lệ vàng, nhó ống chửi “Ngu” và gạt người ta té chui nhủi sang hai bên trong những giờ chấm đồ án, nhó điệu cười nhếch mép khinh bỉ và cái cách ống xé đôi tờ tạp chí giấy bóng chụp hình tòa cao ốc lợp kính có dãy cột Corinth ³ phía trước sảnh. Thằng Tuấn mập nhắm mắt lại, nước mắt nó chảy thành dòng không buồn quẹt. Hải Lẹo mắt nháy liên tục. Quang Tèo không nhắm cũng không nháy mắt, đầu nó cúi nhưng cặp mắt nó long lên dưới cặp lông mày xêch, nhìn rất dữ dằn. Tôi nhìn tụi nó mà đoán có lẽ tụi nó nhớ ông thầy của chúng tôi. Chúng tôi nhớ ông thầy của chúng tôi. Nhưng ai mà chẳng phải chết. Người giỏi chết mà người dốt cũng chết. Người khôn chết mà người dại cũng chết, chỉ những đồ giả chết là sống, cho dù là sống thối nát, sống bẩn tiện, sống vật vờ vất vưởng. Có phải thần thánh đâu mà đòi bắt tử – làm người thôi là đã khó bỏ mẹ rồi. Lẽ viếng kết thúc thành công tốt đẹp, chúng tôi đồng chí đồng lòng vỗ tay một lần sau rốt, rồi tan ra via hè phía sau trường ngồi uống cà phê,

đợi kết quả bài đồ án. Trong thi ca nhạc họa người ta nói những lúc như thế này thì cà phê đắng lấm, rồi từng giọt buồn rơi, rồi chỉ chừng đó thôi, rồi hồn thấp thoáng thấy bóng thầy Mẫn về chìm trong đáy cốc, đôi mắt u buồn thiên thu. Chi lão. Láo tất thảy. Tụi nhạc sĩ chó đẻ. Li cà phê vẫn như thế thôi, pha sẵn, ba phần khoai lang hai phần vỏ bắp, nhò nhò như nước cống, uống vào lò lợ. Tôi phân công thẳng Quang Tèo vào xem chấm bài, rồi tháo đôi dép đút quai lót đít ngồi, châm điếu thuốc rít một hơi và nghĩ ngợi lan man không biết ông thầy Mẫn chết rồi thì bài đồ án của tôi ai sẽ lãnh chấm chính, thầy Bành chǎng, hay thầy Tư, hay là một thể loại nào đó như cô Kim chú Thảo. Sau đó tôi vẫn vỗ tự hỏi nằm trong quan tài chật chội như thế thì làm sao Ông đút tay túi quần với đặt tay sau đít được, với không biết cái mõ bê-rê của Ông người ta vứt đâu rồi. Xong tôi lại lo, không biết lúc người ta vào viếng tang ở nhà Ông, lúc người ta khiêng quan ra cổng, lúc người ta đốt nhang và vứt loạn xạ mó giấy vàng mã, lúc người ta rên rỉ khóc lóc và đấm ngực, lúc người ta làm bộ mặt u sầu, lúc người ta nhắm mắt lò dò và cúi gằm xuống đi như thẳng tử tù vừa ăn xong tô phở hút xong điếu thuốc cuối cùng và đang ra pháp trường chịu bắn mất xác, thì có ai cả gan giẫm chân lên hai chữ ĐM hay không.

¹. Chỉ trừ thẳng Minh cùt, vì thẳng này bẩm sinh không có bàn tay, nó vẽ bài bằng cách kẹp bút vào cùi chỏ. Nhưng cũng nhò cùt tay mà nó được biểu dương trên ti vi, lại được biểu diễn nặn tượng bằng cùi tay và mõm, nên cuối cùng nó cũng không lấy sự thật nguyên làm điều. ↫

². Lão Tử là một lão ở Trung Quốc cổ đại, chuyên thuyết vô vi tức thị “không hành vi gì cả.” Lão ấy nói rằng cứ tử tù, cuộc sống không cần phải vội đâu. Nói xong thì lão tử. ↫

³. Là một loại cột có từ thời Hy Lạp hoặc La Mã cổ đại. Cũng

như tất cả các loại cột khác, cột Corinth dùng để chống nhà.

Nhưng khác với những loại cột thông thường, đầu cột Corinth có đắp phù điêu hoa lá các loại, để cho đẹp, nhìn cho sang, phù hợp với giai cấp quý tộc. ↪

21

Bài tôi được bốn điểm.

Nếu trí nhớ các bạn tốt, thì khi ngồi uống cà phê tống tiễn ông thầy Mẫn, tôi đã quét qua bốn cái tên trong đầu. Trù cô Kim và chú Thảo là hai nhân vật chỉ có trong trí tưởng tượng phong phú của loài người những lúc đứng dưới vòi sen nước nóng, thầy Tư và thầy Bành là những người hoàn toàn có thật. Nếu trí nhớ các bạn tốt hơn nữa, thì khi kể chuyện ông thầy Tư ăn cù đập rót chúc, tôi đã hứa sẽ kể cho các bạn nghe về ông thầy Tư. Nay thời cơ đã đến, tôi sẽ thực hiện lời hứa của mình tại đây.

Đây, ông thầy Tư thân mến của chúng tôi trạc chừng ba mươi lăm tuổi, đầu tóc bù xù, da dẻ mộc thêch, mũi tẹt, môi trề, răng cài mả. Để cho cái vẻ ngoài xinh xắn ấy được hoàn toàn, ống mác thêm chứng hôi nách rất nặng. Đến mức bọn con Cẩm thằng Huy, những đứa thuộc thành phần con ngoan trò giỏi của lớp, sáng nào cũng com đùm com nắm đi học từ lúc bốn giờ và chen nhau ngồi bàn đầu để nghe thầy giảng rõ hơn, mỗi khi đến tiết của ông cũng dành phải mang khẩu trang than hoạt tính vào và đặt xuống cuối lớp, đánh nhau để giành chỗ ngồi gần cửa sổ, mở lòng ra mà đón hướng gió. Nhưng vì một lí do bí hiểm nào đó mà ông không chịu hiểu cho chúng nó, ống cứ khoanh tay trước ngực, nách trái kẹp tay phải, nách phải kẹp tay trái, nhìn na ná cái tượng Oscar mà người ta vẫn thường hay đem tặng cho mấy người diễn tuồng hay nhút nhọn, và thỉnh thoảng ống lại len lén đưa hai ngón tay lên mũi người như mấy bà già hít dầu cù là trên xe đò. Những lúc ấy, đôi mắt ông lim dim đầy khoái cảm, mặt ống hơi ngừa ngừa mặt lên trời như đang cảm ta Thượng đế ban con mưa lành; đứng ngoài nhìn vào bảo đảm người ta không biết đó là ông thầy Tư đang thường thức mùi hôi nách dách lâu của mình và thảm nguyệt cầu Đức Chúa Lời cho mọc thêm hai cái mũi

nữ ở hai bên xương quai xanh, mà có khi lại tưởng đâu là một tiên nữ
vai đeo đàn hạc đang người đưa păng-xê mới hái ngoài nội, hay là một
nhân viên kiểm thử nước hoa đang chuyên cần làm việc trong xương,
hay là một thằng nghiện đang ngồi xổm bên vệ đường hít lấy hít để keo
con chó từ một cái bọc ni lông trong một buổi chiều quá vã.

Nói cho đúng ra, chúng tôi tôn trọng tuyệt đối sở thích của ông thầy Tư. Vì rằng, con người là một loại động vật có vú rất phức tạp. Ý tôi là con người rất phức tạp. Không ai giống ai. Và bởi vì không ai giống ai nên bạn đừng có cố công ép uống sở thích của người khác làm gì. Tôi nói ví dụ, cái xóm quê tôi ngày xưa có ông Luận lăng mạn kia là tổ trưởng tổ dân phố. Tất nhiên ban đầu ông không phải là Luận lăng mạn, ống chỉ là Luận như tất cả các Luận khác. Nhà ống mờ quán com chay, quán bán đậu hủ chiên xù và hay phát bài Woman in Love của nhà nghệ sĩ Barbra Streisand. Những lúc không chạy bàn com chay giúp vợ thì ống ngồi đánh cờ tướng ngoài quán cà phê cóc với ông Tây thiến lợn, ống đi mã, kéo pháo, tẩn xe, chống sĩ mạnh mẽ dứt khoát thôi rồi, ống đẩy con tốt qua sông “roẹt” một phát, đập con tượng một cái “cốp” vỡ cả bàn cờ, và ống cười rất sang rằng “Ha! Ha! Ha! Con bồ của anh rứa là ăn cút đó hi!” và ông Tây thiến lợn nhăn mặt cự nự “Ông nói chi thì nói đừng nói đúng tới con bồ tui, hắn đang nằm ở nhà hắn đợi tui can chi tới anh mô na” rồi hai ông khởi sự tát nhau khí thế. Chà, cái ông Luận, làm quán chay nên ống sống tốt đòi đẹp đạo lắm. Chính ống đã khởi xướng ra vụ “xóm văn hóa quyết tâm không có giết người để cướp của” rồi đi đến từng nhà để tuyên truyền cái quyết tâm ấy, thành thử sau đó tất cả những thằng lòi tay giết người để cướp của trong xóm đều phải khai man một cách tro trên ra rằng “bị cáo giết ánh vì ánh đẹp trai hơn bị cáo mà lại nhìn bị cáo với ánh mắt sốt sắng,” “bị cáo giết ánh vì trời hôm nay có gió Tây Nam làm bị cáo trúng gió mê sảng,” “bị cáo giết ánh là vì bị cáo có thói quen sưu tập tiền mới, mà khi ánh rút tiền trả công bom xe thì bị cáo thấy ánh có tiền mới đầy một bôp,” hay “bị cáo chỉ giết người vu vơ mừng giao thừa mà thôi” vân vân, và nhờ thế mà né được án dựa cột. Nói chung là cái quyết tâm của xóm nói chung và của ống nói riêng thành công rất là vang dội, thế là ống được thành phố gọi lên tuyên dương, tặng bằng khen có con dấu đỏ hằn hoi, rồi mua vé tàu tăng cường cho ống ngồi ghế xúp đi chơi thủ đô một chuyến. Tôi sẽ không kể cho bạn nghe chuyện ống bị bọn xe ôm mang giày tây bóng và thắt cà-ra-vát ở ngoài đó chém cho hở be như thế nào, chỉ kể rằng trong cái tuần rong chơi cuối trời quên lăng ấy ống đã có dịp ở một cái khách

sạn ba sao, như ống nói, tên là 3★ Hotel. Chuyện sẽ chẳng có gì to tát, nếu cái khách sạn ấy không nằm trên một con đường mà đâu đường có trồng một cây hoa sữa. Cứ đúng nửa đêm, như con ma le, hương hoa sữa lại bò bò vào phòng ống theo lối cửa sổ, chui vào mũi ống và bắt ống ngủi. Cái mùi thoang thoảng thơm thơm của nó làm ống đậm ghiền, tới mức khi trở về ống đã mở một cuộc tọa đàm về hoa sữa, ống bắt loa kêu gọi tất cả các hộ dân trong tổ bốn tham dự cuộc tọa đàm ấy, và ống phát bánh đậu xanh Rồng Vàng mua từ Hà Nội ngàn năm vẫn vật vã cho người ta ăn, mỗi người như vậy là được bốn thỏi bánh đậu xanh, cùng với một tách chè tàu. Đợi mọi người ăn uống xong xuôi rồi, ống mới cầm cái tô đi quanh biếu mọi người góp tiền vào để mua cây hoa sữa về trồng trong hèm, cứ một hộ là hai cây, ai không chịu đóng thì ống đòi “Trả bánh đậu xanh lại đây.” Sau đó ít lâu thì cả xóm tôi đầy cây hoa sữa như ý nguyện của ống, và đến mùa thì cành lá rợp rợp, hoa nở khắp khắp, mùi thơm bay tứ tung, và ống cứ chiêu đãi lại ra đứng trước hiên hít hà, rất là một sự mẫn nguyện. Người ta bắt đầu gọi ống là ông Luận lăng mạn, tuy rằng cũng có những người làm biếng chỉ gọi tắt là Luận lăng. Nhưng ống lăng không được mấy lâu. Sau một tuần bán bún mắm dưới tán của bốn cây hoa sữa một lúc và phải ngủ mùi hương nồng nặc của chúng nó, bà Bảy đậm mất ngủ, nhức đầu quáng mắt và bắt đầu gấp ruồi bò vào tó thay cho hành phi. Sau đó đến lượt thằng Phi đi học đến mười giờ tối không thấy về, và khi đi tìm thì ông Tây thiến lợn té ngửa thấy thằng con học sinh xuất sắc toàn quận đang đeo khăn quàng đỏ mà ôm một gốc cây ngoài đầu đường cười hi hi, rồi nó lại múa điệu con công, nó uốn cổ ra phía trước rồi lắc mông cho bố xem, rất khí thế. Ông Tây thiến lợn bèn vội vã lái xe với vận tốc bảy mươi cây số một giờ chờ thằng Phi lên bệnh viện tâm thần tuốt trên Hòa Khánh khám, bác sĩ bảo nó ngủi nhiều hoa quá nên đậm ra ngó ngắn, thế là ống phóng xe tốc độ tám mươi lăm cây số một giờ chạy về nhà, lôi con dao thiến lợn ra, lao qua nhà ông Luận lăng mạn. Tôi ấy người ta thấy ông Luận lăng mạn lao vọt ra từ quán com chay, hai tay đùm lấy bộ hạ, chạy quanh mấy gốc hoa sữa, vừa chạy ống vừa kêu làng, trong khi ông Tây đuổi theo sau, mắt long sòng sọc, tay luôc con dao sáng

quắc, cưng kêu “Thằng Luận lăng mi đứng lại! Mi vác dá mi chạy đi đâu? Mi đứng lại tau thiến!”, và sau rốt là bà Luận lăng mạn chạy lặc lè, cặp vú thây lẩy này tung tung ra hai bên, bả gào lên “Tôi lạy anh Tây, anh đừng thiến chồng tôi! Chưa thiến đã ù ù cạc cạc rồi, thiến xong thì còn làm ăn cái chi được nữa anh Tây ôi!” Tán tuồng ấy diễn ra đến khuya lắc khuya lơ mới hạ màn, và tất nhiên sau này mỗi khi có hội thao sồn sồn cấp quận thì xóm lại cứ ba người đi thi đấu marathon để lãnh cúp vàng, nhưng cái chính là sáng hôm sau đó chính ông Luận lăng mạn đã phải bỏ tiền ra thuê người chặt sạch đám cây hoa sữa, ông đứng nhìn mấy cái cưa máy quay ò ò mà nước mắt nước mũi giàn giụa, ống buồn vô hạn, ống tiếc bánh đậu xanh thì ít mà tiếc hoa sữa thì nhiều.

Đó, để cho các bạn thấy rằng phàm ở đời thì chúng ta không nên ép uống về sở thích cá nhân của nhau, ông thầy Tư ống mê mùi hôi nách kệ ống, ông muốn ngửi sao đó thì ngửi, miễn sao đừng dí hai ngón tay vào mũi sinh viên bắt ngửi theo là được. Ngay cả cái việc ông nghiện coi phim con heo và có lần đã cùng ngồi coi suốt bốn tiếng đồng hồ ròng với thằng Minh cựt khi nó mang ổ cứng di động tới nhà ông xin chép tài liệu Cơ học công trình ¹ – và khi về nhà thì cái máy tính của nó mọc thêm một cái thư mục tên là “Phim cua thay Tu vao xem di hay lam” nặng tầm mươi gigabyte, có đủ da đen, da trắng, da vàng, chó, ngựa, quái vật xúc tua vân vân – thì cũng vậy thôi, không ảnh hưởng gì đến chúng tôi. Thậm chí tôi còn hưởng sai được thằng Minh cựt một ít, vì sau chừng một tháng ngồi nhà luyện phim chán chê thì nó này ra một ý tưởng kinh doanh sáng tạo vãi mọi linh hồn: nó lên góc Tôn Thất Tùng – Bùi Thị Xuân mua một thùng đĩa DVD trắng vẽ, sứ phân mềm Nero Burning Rom chép phim ra, in nhãn True Color và hì hụi dùng hai cánh tay cựt khiêng lên trước cổng trường đứng bán với giá năm ngàn đồng một bản, nó lại quảng cáo rằng “Phim hay lắm, các bạn cùng coi với mình cho vui, chứ tay mình cựt vầy có coi nhiêu cũng chẳng làm ăn được gì các bạn à.” Thế là tự sinh viên ra vào đầy cổng trường, mà bác bảo vệ thì đứng vờ dim hai mắt ngủ, để lắng nghe Minh cựt nói bô bô.

Đợt ấy Minh cự lời được tận hai trăm ngàn, mà tôi cũng ăn hôi được hai bữa cà phê liền. Cho nên, tôi không có gì để trách ông thầy Tư, nhất là khi vào cuối học kì tôi cũng nhờ ông thầy Trạch moi được của ống tò đê rồi cùng với thằng Hài Léo thức đến ba giờ sáng để vẽ trước ra giấy cái biểu đồ mô-men uốn trong thanh thẳng, rồi bữa thi đó tụi tôi làm bài nhanh hơn thiên hạ cả chừng ba phút.

Nhưng ông thầy Bành thì khác hẳn. Ông bắt người ta phải tuân theo sở thích của ông. Mà cái sở thích của ông lại là cái sở thích giết người. Ở đời, cái áy mới là ngặt.

So về tuổi thì ông thầy Bành già hơn ông thầy Tư một chút, cõi chừng bốn mươi. So về dung mạo thì người ta đoán ông cõi sáu mươi. Thế còn so về tính tình thì ông phải là trường sinh bất lão. Nên chi sinh viên gọi ông là ông Bành Tổ. Ông Bành Tổ cõi hủ một cách rất quái gở. Ông không thích hình tròn. Ông không thích hình e-líp. Ông cũng không thích hình hi-péc-bôn hay pa-ra-bôn chi chi cả. Ông chỉ thích hình chữ nhật và dạng đặc biệt hoàn hảo của hình chữ nhật là hình vuông mà thôi. Mọi thứ trước mắt ông phải thẳng thóm, vuông vức. Ông ghét những thứ không vuông vức. Đến cái hình tam giác với hình bình hành ông không cũng không ưa. Ngay lúc này thì ông đang ngồi đối diện với tôi, mặt mày quen quen, hai cái lông mày của ông chau lại với nhau như hai con sâu róm, có lẽ vì thứ nhất là cái bàn hình trứng, thứ hai là tôi không giống bố, mặt tôi không phải mặt chữ điền. Ông nhịp nhịp chân, khac một cái rõ to, rồi nhổ phết. Ông nhìn bãi nước bọt bay ra theo một đường cong với ánh mắt thất vọng, và cất giọng đều đều:

“Các anh các chị không ngay thẳng. Cong quẹo. Tôi không chấp nhận được những con người như vậy. Cong quẹo. Không ngay thẳng. Những con người như vậy tôi không chấp nhận được.” Rồi ông nhổ thêm một cái nữa, lần này mạnh hơn, bãi nước bọt bay thẳng ra phía trước, lông mày ông giãn ra, và ông cười mãn nguyện.

Lạy trời, nhưng ống không cần nói, không cần khạc, không cần nhổ thì chúng tôi cũng đều biết ống không thích những thứ cong quẹo. Tất nhiên người ống gù gù, nhưng cong quẹo thì ống không thích. Hải Léo chẳng hạn, là một trong những đứa biết rõ nhất. Vốn là một thằng pê-dê bay bỗng sáng nhặt lá trưa đá ống bo, năm ngoái khi thiết kế bài trường mẫu giáo nó đã toan vẽ một đống phòng ốc hình bầu dục chụm vào cái sân choi chính giữa hình tròn, xong nó lại giật các khói lan can gác lửng cho lồi lõm, lại trang trí bằng cách lợp mái bằng các loại gạch màu đỏ vàng da cam các kiểu, từ trên nhìn xuống giống y như bông hoa. Nó lấy làm khoái chí với ý tưởng ấy lắm, nó đã đặt tên sẵn là Trường mẫu giáo Hoa Lài (còn gọi là trường Trăm Hoa Đua Nở), nó còn mua đất sét màu ở mấy cái cửa hàng bán đồ chơi con nít vẽ định làm cái mô hình đặt bên cạnh để minh họa². Nhưng lúc nó mới lên nét chì thì ông thầy Bành đã mặc áo ca rô quần tây là thằng li đi ngang qua với tướng điệu như Michael Jackson đang nhảy điệu rô bốt búng chim. Ông dừng lại nhìn một hồi lâu, nhân trung của ống dài ra chùng tám tấc, rồi ống hỏi:

“Bong bóng lớn à?”

Hải Léo lật đật trả lời rằng thưa thầy đây không phải là bong bóng lớn mà đây là trường mẫu giáo Hoa Lài, còn gọi là trường Trăm Hoa Đua Nở, đây là cánh hoa, đây là nhị hoa, đây là lá, đây là cỏ, đây là trời xanh, đây là mây trắng, đây là ong, đây là bướm, đây lại là chim. Ông liền nhìn dọc nhìn ngang, rồi nói tiếp:

“Chim với bướm gì. Tôi hỏi anh một câu thôi: anh có xây được cái nhà này không?”

Khi Hải Léo trả lời rằng không, vì nó không phải là thầu xây dựng, nhưng nó có đọc một số tài liệu nước ngoài, trong đó nó thấy người ta dựng mấy cái nhà còn kì hình dị tướng hơn nhiều mà còn đạt giải thiết kế của các thể loại ban bệ quốc tế, thì ống khặc một cái, bắt đầu nhịp nhịp bàn chân mang giày để vuông mà rằng:

"Tôi nói với anh một câu thôi: anh đừng có nói với tôi chuyện nước ngoài. Chuyện nước ngoài là cái chuyện nước ngoài. Còn chuyện nước mình là cái chuyện nước mình. Cái chuyện nước mình thì anh không nói lẩn qua cái chuyện nước ngoài được. Cũng như cái chuyện nước ngoài thì anh không nói lẩn qua chuyện nước mình được. Không ai lẩn nước mình với nước ngoài được cả. Tôi làm cái nghề này bao nhiêu năm. Bao nhiêu năm tôi làm cái nghề này (Hải Lẹo há mồm định nói "Thưa thầy em không biết hi hi" nhưng ống đã gio tay làm hiệu chặn nó lại). Bao nhiêu năm tôi làm cái nghề này. Mà tôi chưa thấy thằng nhà thầu nào làm được cái nhà nào tròn như cái nhà này. Một cái nhà tròn như cái nhà này thì không thằng nhà thầu nào làm được. Nhà gì mà tròn như cái nhà này? Đây không phải là cái nhà (Hải Lẹo lại hả họng toan phân bùa rằng "Đã đúng rồi thưa thầy, đây không phải là cái nhà mà là cái trường hi hi" nhưng ống đã lại gio tay lên chặn họng nó). Không cái nhà nào tròn như cái nhà này. Không thằng nhà thầu nào của nước mình xây được cái nhà nào tròn như cái nhà này. Anh muốn xây cái nhà tròn này thì đi ra nước ngoài kiếm thằng nhà thầu nước ngoài. Nhưng tôi nói với anh, tôi không nói với anh chuyện nước ngoài. Tôi nói với anh rồi, tôi đang nói với anh chuyện nước mình. Vì anh với tôi không sống ở nước ngoài. Anh với tôi đang sống ở nước mình. Mà cái chuyện nước ngoài không lẩn vào chuyện nước mình được. Không ai lại đi lẩn chuyện nước mình với chuyện nước ngoài được. Tôi thậm ghét những đứa đem chuyện nước ngoài lẩn vô chuyện nước mình. Nước mình là nước mình mà nước ngoài là nước ngoài. Đây tôi chỉ nói ngắn gọn vậy thôi. Nước mình là nước ngoài mà nước ngoài là nước mình. Anh dẹp cái nhà tròn này ngay cho tôi."

Thế là Hải Lẹo tiu nghỉu như con chó bị nhúng nước, mắt nó long lanh ngắn lẻ cũng như con chó bị nhúng nước, và nó nhìn xuống đất, dí dí hết chân nọ lại chuyển sang chân kia, như em bé vừa bị mẹ đánh vì tội đem con chó đi nhúng nước và được quay phim lên chương trình Em yêu động vật trên VTV3. Đợi ống đi khuất dạng rồi, nó mới nghiên răng quăng mấy cục đất sét vào tường kêu đánh "bẹp" một phát, tòe ra kết

hợp thành hình bông hoa. Rồi nó bặm môi lại, cắm đầu gôm cho kì sạch sẽ mẩy đường chì, xong nó vung cây ê-ke lên và bắt đầu vẽ cái trường mẫu giáo hình vuông, trong đó mọi thứ đều có hình vuông: phòng ốc hình vuông, lồng cầu thang hình vuông, giếng trời hình vuông, bàn ghế hình vuông, la-va-bô hình vuông, bồn cầu hình vuông, lỗ hút nước hình vuông, thậm chí những hình cây cối, em bé và cô giáo đặt trên mặt bằng với mục đích minh họa đơn thuần cũng hình vuông nốt. Nó đặt tên cho cái trường mẫu giáo của nó là TRƯỜNG MẪU GIÁO LEGO, xong rồi nghĩ đi nghĩ lại, nó chua thêm một dòng phía dưới: CÒN GỌI LÀ TRƯỜNG MẪU GIÁO TETRIS. Bài đó nó được ông thầy Bành cho tám điểm, con số tám đó chót nhìn y chang chữ H được bit kín hai đầu. Tám điểm cho một bài đồ án không phải là chuyện hôm nào cũng thấy. Nhưng cái thằng ki bo bân tiện Hải Lẹo, nó không dãi anh em được bừa bìa bợt nào cả. Nó bảo “Nhục nhã lắm chúng mày ơi” xong cuộn bài lại nhét xuống gầm giường, nó lại bảo “Mẹ mày, cuối cùng thì mày cũng tròn nhé.” Rồi nó nằm xuống bên cạnh giường, cuộn người nó lại luôn, như con chó cái canh đàn con mới đẻ, hễ ai lọ mọ đến gần đòi xem qua bài tám điểm là nó táp đút gân chân.

Đến lúc này thì các bạn đã biết chuyện gì đã xảy ra cho cái bài đồ án của tôi rồi. Đúng thế, ông thầy Mẫn ung dung khen bài tôi rằng “Được!” rồi xuất kì bất ý bỏ ra nghĩa trang nằm, để lại cái bài đồ án hoành tráng của tôi cho ông thầy Bành Tố chấm. Vốn dĩ ông thầy Bành đã không ưa đường cong, ông lại còn chẳng khoái gì ông thầy Mẫn, nhất là từ cái đợt ông bị ông thầy Mẫn gạt cho té chuí nhùi. Cho nên, nghe Quang Tèo kể lại, ông Bành Tố đứng trước cái mặt bằng hình cây đàn Stradivarius dách lầu của tôi một hồi, nhân trung của ông dài ra chừng tám tấc. Ông hết nhìn tới lại nhìn lui, mặt mày có vẻ đăm chiêu suy nghĩ lắm. Xong rồi ông rút trong túi ra cây thước, đo từ đầu đàn đến đuôi đàn, ống đo ngang, ống dọc, ống cái eo đàn, ống sợi dây lông ngựa, mọi thứ. Cuối cùng ống mới quay sang nhìn mấy ông thầy khác với một vẻ ngo ngác đầy

chân thành, giống như thằng cha trong phim quảng cáo thuốc diệt giun đũa giun tóc giun móc giun kim. Nhưng ông không hỏi “Em thua thầy thuốc Fugacar diệt trừ giun như thế nào?” Mà ông hỏi:

“Sao lại có cái chày ở đây?”

¹. Là một môn học chỉ cho bạn cách thiết kế các loại dầm xà chịu lực để sao cho, nói ví dụ, một cái cao ốc hai mươi lăm tầng bị ăn bớt một nửa khối lượng thép vẫn có thể đứng vững trong vòng hai năm. ↪

². Mô hình minh họa cho bài đồ án là một trò khá hay. Có những đứa vẽ bài như hạch, chỉ đáng bốn điểm, nhưng nhờ dụng công thức khuya chổng mông làm cái mô hình bằng xốp mà được các thầy thương tình cho 5v, tức là 5 Vót, mà chúng nó hay gọi là 5 Vui. ↪

34

Con nhện lại nhúc nhích. Đang ở góc tường, tự nhiên nó chạy xuống bám vào đầu rèm cửa sổ. Chỗ đó, một tia sáng mặt trời buổi chiều chênh chêch rơi vào đúng cái lưng của nó, làm hình chữ thập đỏ sáng rực lên, óng ánh như bụng một con đom đóm. Hồi còn nhỏ, ở quê, có một dạo cú tôi tôi ăn com xong tôi lại chạy ra đường bắt đom đóm bỏ vô vỏ trứng, chúng tôi thi nhau xem thằng nào bắt nhiều đom đóm hơn và vỏ trứng của thằng nào sáng nhất. Những con đom đóm ban đầu còn sáng nhấp nháy rất mĩ miều, bay qua bay lại trong cái vỏ trứng một hồi thấy đều tắt ngóm, lăn quay ra chết cả lũ, xác dồn lại dưới đáy vỏ trứng thành một đống đen đen mà lại có mùi hôi hôi.

Quang Tèo xúi tôi mang bài đi khiếu nại. Nó nói bài tôi đẹp ngất trời ai ai cũng thấy, nó nói trước khi bài tôi được chấm thì tụi năm dưới lấy máy ảnh ra chụp đến cháy đèn flash, nó lại nói chính thầy Mẫn khi còn sống cũng khen, mà thầy Mẫn đã khen thì là thiên hạ vô địch, lời thầy đối với sinh viên cũng như sấm truyền, không có lí do gì mà đang từ cây đàn vi ô lông muốt như sợi cuốc lại tro trên trở thành cái chày như ông thầy Bành nói. Nhưng tôi không nghe nó. Tôi không phải là thằng có đủ dũng khí để đứng lên cãi lại thầy cô. Tôi không được sân si như người ta. Thầy cô đối với tôi cũng là cha mẹ. Ví dầu con lợn bay qua, thầy cô nói con gà tôi cũng nói theo. Thầy cô đặt đâu tôi ngồi đấy. Từ nhỏ tôi lớn tính tôi đã vậy rồi. Thêm nữa, tất cả những vụ chống đối thầy cô trước giờ tôi được biết đều có một kết cục chặng ra cái ôn vật gì sất.

Tội nghiệp, thằng Phan bạn tôi hồi học lớp mười một lại không có được cái đức tính quý báu đó. Bản chất nó là một thằng vui vẻ hòa đồng, những buổi sinh hoạt lớp cuối tuần vẫn thường xung phong lên bảng hát bài hát trộm gà “cái cánh nó xé ra chiên bơ cái chân nó cắt đem phoi

khô,” vừa hát nó vừa rút dép lê ra đập bàn giáo viên phèng phẹt để lấy nhịp và ngoáy phao câu tí tít mù. Nó lại được cái tốt mõm, mỗi lần đi học quân sự hay hội diễn thể thao thể dục gì đó lại được cử làm đội trưởng; nó vươn cổ ra, ngửa mặt lên trời, hô “Bước đều! Bước! Một hai một hai một hai!!!” văng nước bọt, giọng nó to tới mức nhũng lớp khác ở góc bên kia của trường cũng nghe thấy và bắt đầu chân trái đá chân phải, đi loạn cả lên, mắt sạch điểm thi đua, rồi thẳng lớp trưởng phải chạy đi méc “Thưa thầy bạn chó Phan lùn ở lớp 11/22 hô to quá nên lớp em không giãm đều được” và ông thầy Trí quát “Em nói ai lùn? Em nói đều tôi đó hả?” rồi đuổi nó đi chỗ khác. Tất nhiên tụi lớp khác căm thằng Phan lắm, nhưng ở lớp tôi thì nó là người hùng, được anh em nhất tề bầu làm lớp phó lao động, mặc dù thỉnh thoảng nó cũng đem truyện sex lên trường dám dúi đọc và mượn cây thước kẻ của con Loan bàn trên để đo chìm. Thế mà đến cuối kì nó lại được hạnh kiểm trung bình. Là tại cái mõm xom xom vô kiểm soát của nó mà ra cá.

Tại vì lớp tôi năm ấy có bà cô dạy Địa rất ngầu. Tôi nói thiệt, trong suốt mười mấy năm đi học tôi chưa thấy bà cô dạy Địa nào ngầu hơn bà. Mặt bà đanh lại, xám xịt, luống quyền bà nhô một cách dị thường, lại có một cái nốt ruồi to chà bá ở bên mép mà thỉnh thoảng bà lại thè lưỡi liếm một phát cho nó bóng nhòn lên. Bà mang đôi guốc cao dễ đến hai tấc, gót nhọn hoắt như cây đinh, và mặc áo dài gấm đen đính hột cườm thêu hình con công, hoặc con rồng, hoặc con phượng, hoặc một giống vật quái đản nào đó mà hồi nhỏ mẹ bạn vẫn thường đem ra dọa để bạn ăn cơm được ba bát – cùng với ông kệ nấp trong góc nhà, con ma le nấp dưới giường và chú công an nấp sau gốc cây ngoài phố. Nghe đồn nhà bà có mấy trăm cái áo dài, không biết có phải vậy không, nhưng đúng là suốt một học kì chưa bao giờ tụi tôi thấy bà mặc trùng cái nào. Bà lại xức nước hoa, cái loại mùi mìu như mùi thuốc lá hạng nặng – cho dù tụi con gái lớp tôi trầm trồ bảo nhau rằng bảo loại ấy là đất tiên lầm, chỉ thua mỗi loại mùi ruồi giấm và loại mùi nước đá bò – và mỗi khi kiểm tra thì bà đi lên đi xuống, tay cầm chai dầu gió xanh Singapore xịt không ngừng vào mũi. Thế còn cái giọng bà thì, Phạm Duy nói giọng

danh ca Duy Khánh như tiếng chuông đồng, như thông reo trên đồi Vọng Cảnh, nhưng tôi đố rằng ống chưa gấp bà cô của tôi nên mới dám nói nhăng như thế, phỏng ống gấp rồi thì cô Duy Khánh chắc ống cũng chỉ coi như vại cà nầm chái bếp mà thôi. Giọng bà lanh lánh, xuyên vào tai người ta như cái dùi, bả gioi tay phải ra phía trước, xéo lên phía trên khoảng mười lăm độ, mắt bả nhìn thẳng, hai chân bả đứng nghiêm, và bả hô như người ta duyệt binh, rằng “Các em rất là may mắn vì Việt Nam ta được thiên nhiên vô cùng hậu đãi đó hỉ, tài nguyên khoáng sản của chúng ta là mênh mông hi, phía Bắc chúng ta gánh khoáng sản phía Nam chúng ta gánh thóc gạo rúa còn miền Trung chúng ta thì gánh cái đòn gánh đó hỉ” “Việt Nam ta rùng vàng biển bạc, mưa thuận gió hòa, giàu có muôn đời đó hỉ” “Các em phải tự hào vì sinh ra là người Việt Nam vinh quang, con Lạc cháu Hồng, da vàng máu đỏ đó hỉ” “Tôi đã đi Pháp đi Mỹ đi Nhật, người Pháp người Mỹ người Nhật đều ngưỡng mộ Việt Nam ta vì chúng ta đánh họ chạy té re ¹ đó hỉ” “Tôi tiết lộ cho các em một bí mật quốc gia ni đây hỉ, chính là do bạn thân của tôi làm phát ngôn viên bộ ngoại giao nói cho tôi biết, là chúng ta đang gấp rút chuẩn bị quy trình xây nhà máy điện nguyên tử đó hỉ, tới chừ là vĩ gân xong cái móng rồi đó hỉ. Xây xong nhà máy điện nguyên tử nó rồi thì nền kinh tế của nước ta sẽ tăng trưởng phi mã, trong vòng một kế hoạch năm năm là lên tốp đầu thế giới liền hỉ, tụi tư bản chỉ còn nước hít khói đó hỉ.” Tới đây thì hốt nhiên thẳng Phan cười kho kheo, nó nói:

“Răng nghèo mà dốc kinh rúa hi.”

Cái câu thất ngôn đó phát ra khỏi miệng nó khoi khoi mà lại có sức mạnh như một quả bom đế quốc. Tụi khốn nạn lớp tôi bắt đầu lăn ra bàn cười hô hố và vỗ tay. Thằng Kỳ lại còn đập tay *high five* với thẳng Phan đánh “bộp,” và chúng nó cùng kêu “Ồ Dê!” Nhưng bà cô Địa bà không cười cũng không vỗ tay. Thay vào hai hành động thiện đó, bà làm một hành động khác, công bằng và run rẩy mà nói thì có hơi kém phần thân thiện. Bà xồng xộc bước xuống chỗ thẳng Phan đang ngồi, tà áo dài thêu con công của bà bay phấp như hoa hậu quý bà

nào đó đang trình diễn trên sàn thời trang Paris, và bà *high five* một quả trực tiếp lún mặt thằng Phan, làm nó văng thăng vào gầm bàn. Khi nó ôm má xuýt xoa chui từ gầm bàn ra và ngửa cái mặt lún lên nhìn bà với ánh mắt ngo ngác như muốn hỏi “cô hai phai em chi mà mạnh rú” thì bà quát ra một câu thật ngôn ứng đỏi như Mạc Đĩnh Chi qua cửa ải, rằng:

“Răng mà cậu mất dạy rúa hi!!!”

Cuối học kì đó, thằng Phan bị xếp loại hạnh kiểm yếu. Lo lắng cho tương lai tối tăm của thằng con đốn mạt, mẹ nó liền đậm heo đất lẩn giải rút, tất tả đi mua một can dầu mè hai chục lít vác tới nhà bà cô Địa. Trong ánh đèn nê ông sáng choang ở phòng khách nhà bà, bà mẹ thằng Phan tấm tắc khen rằng “Nhà cô đẹp thiệt, chu choa con chó ni hai mươi triệu à, đất hon thằng Phan con em rồi, rúa hắn có ăn cút không cô, hi hi, dạ em giõn Choi rúa thôi, dạ thưa cô dầu ni thơm lắm nê” rồi mở nắp can dầu ra nâng lên đến mũi bà cô cho bà ngửi tại chỗ. Xong bà lại nói “Xin kính cô can dầu mè ni nê, cái ni chính là tấm lòng yêu thầy cô, yêu đất nước, yêu dòng giống Bò Lạc máu vàng da đỏ chi chi nó, mà nhứt là yêu nhà máy điện tự tử chi chi nó của em với thằng Phan con em nê.” Bà cô Địa nhoén miệng cười, hai tay bà xoắn vào nhau, bà nói “Chu choa chị bày vẽ chi cho mệt rúa hỉ, em Phan nhà mình tui lạ chi nữa, em nó là hiếu động lắm, có tương lai sáng chóe lắm đó hỉ, đất nước mình giàu mạnh như bảy chừ chính là công lớn ở lứa học sinh như em Phan nhà mình đó hỉ, thôi chừ ri, chị để can dầu lại đây, chị đi dề từ từ thôi, coi chừng con chó hắn tưởng cút hắn cắn đó hỉ.” Nhờ can dầu mè ấy mà hạnh kiểm của thằng Phan được vớt lên thành loại trung bình, tuy rằng trong học bạ của nó cuối cùng người ta vẫn ghi “Báng bổ tổ quốc, thiếu lòng tin vào nguồn năng lượng hạt nhân.” Với cái học bạ như thế, thằng Phan nghiêm nhiên có một chỗ đứng trong đội ngũ đi nghĩa vụ quân sự năm sau, cho dù nó cao chỉ một mét rưỡi và cận đến bảy độ rưỡi. Buổi tập trung lên đường, nó đứng phía trước hàng, oai vệ như một chú lùn trong bộ quân phục thùng thình, cặp mắt nó nghiêm nghị nhìn thằng về

phía trước sau cặp kính, thỉnh thoảng liếc nhìn bà mẹ nó như nàng Bạch Tuyết đang hờn hở khoe với hàng xóm “Coi tê, coi thằng Phan con tui hắn mới ngầu kinh chưa tê.” Sau hai năm trong quân đội, lúc trở về thằng Phan trở thành một người có kỉ luật khác hẳn. Sáng nào cũng vậy, đúng năm giờ rưỡi là nó bật dậy rửa mặt đánh răng rồi tập thể dục dụng cụ, nó hít xà đơn xà đôi nhuần nhuyễn, xong đến sáu giờ nó ăn sáng, sáu rưỡi nó uống cà phê, bày giờ nó vác đồ nghề ra ngã tư và bắt đầu chống mông bom xe đạp đến tầm giờ tối, nắng cũng như mưa không bao giờ ngoi nghi. Thậm chí cái năm quê tôi bị bão, thằng Phan vẫn kiên cường bám trụ cái ngã tư ấy, tuyệt đối tuân theo cái kỉ luật sắt áy. Nghe người ta kể rằng, trong khi bà mẹ với con em gái nó cuồng cuồng chạy tới chạy lui trong nhà, lấy dây chuỗi buộc lại cửa mành mái tôn và chém giấy báo vào cửa sổ, thì nó vẫn đứng uy nghiêm trong cái áo trán thủ màu xanh lá, trước những con gió thổi phun phạt, bên tẩm biển “Bom Xe Đập Ko Đâu Ré = Đây!??”, mặc cho mưa quất rát mặt và cột điện đổ lồng chổng chung quanh, nhìn nó hiên ngang như một tượng đài mẹ Nhu. Khi báo Tuổi Trẻ cứ phóng viên đến tận ngã tư phỏng vấn nó rằng chân lí nào, niềm tin nào đang tung bay đằng sau thế đứng ngầu cõi đã bao nhiêu năm ấy, nó bảo nó đang đợi cho đến ngày Việt Nam ta xây dựng nhà máy điện nguyên tử và trở thành đất nước phát triển nhất thế giới, nó tháo kính ra lau, nó trở tay quẹt mồ hôi chảy ròng ròng trên trán và than rằng biển bạc đã cạn queo rồi, rùng vàng đã trọc lóc rồi, chó rằng mà cái nhà máy nó hắn lâu tới rúa hi.

Nhưng vụ thằng Phan như thế là vẫn còn nhẹ, vì dù sao nó cũng vẫn có được một công việc ổn định, còn hòn khôi thằng tốn biết bao nhiêu tiền học thêm năm lớp mười hai chỉ để thi tốt nghiệp sáu môn được ba điểm ruồi mặc cho các cô thầy giám thị đã cong đít giải bài giùm, và cuối cùng phải đi làm những nghề nghiệp kì quặc như lau nước đá, bom bánh xe lửa, quay cánh trực thăng, hoặc đường cùng hon nữa thì đóng

một khoản phí nhỏ hàng tháng để có chân trong đội hình kéo thang máy cho mấy cái chung cư cao cấp mới xây mỗi khi cúp điện. Thằng Hùng thầy đề lại không được may mắn như thế.

Hùng thầy đề hơn tôi hai tuổi nhưng thi rót đại học một năm, khi tôi mới vào trường thì nó mới học tới năm hai, và cái mặt nó lại non choẹt, nên sau hai tuần ở chung phòng trợ thì tôi với nó mày tao chi tó loạn cả lên, không còn ra cái phép tắc lẽ độ gì nữa cả. Nó là một thằng gốc Hà Nội, bố làm gì đó ở Bộ, nhà rất giàu. Tướng nó dong dòng cao, gầy gầy, da dẻ trắng trẻo, nó để tóc dài gần nửa lưng trông rất thư sinh, nhưng lại chửi thề luôn mồm và sở hữu một bộ óc kì quặc. Tôi chưa thấy ai dốt về số má như nó. Nó vẽ rất đẹp, nhưng trong cái đầu nó hình như không có con số cũng không có bất kì một thứ logic nào, chỉ có màu sắc hoa lá và chim chóc các loại. Cho nên khi đi thi đại học lần thứ nhất, tuy rằng bài vẽ lão già theo góc ba phần tư của nó được chín điểm ruồi, nó vẫn rớt thăng cẳng vì môn toán chỉ được không điểm hai lăm. Nó bảo được không điểm hai lăm thật ra cũng là nhò trước khi nộp bài nó đã kịp viết “Kính thưa thầy em không biết làm bài nào cả, chỉ xin thầy cho em nửa điểm để em đỡ mang nhục với gia đình và xã hội” rồi mang lên nộp. Đến lần thi sau thì nó đậu, nhò ông bố nó bằng một cách nào đó đã đút trót lọt bốn mươi triệu sáu trăm năm mươi bảy nghìn đồng, cho dù đến tận bây giờ nó vẫn chưa biết bối mình đút tiền cho ai và phần lè của món tiền ấy rơi vào đâu. Tóm lại là Hùng thầy đề đường hoàng bước vào cổng trường đại học, và thậm chí còn nhanh chóng nổi tiếng toàn trường nhò tài vẽ vời hoa lá chim muông của mình. Bài vẽ mĩ thuật của nó, bét nhất cũng được tám điểm, cá biệt có lần nó vẽ tượng David nhìn từ sau mông được cho mười điểm trừ, và cái lần nó vẽ Athena từ chân vẽ lên được mười điểm cộng. Có điều, nó tự hào về môn vẽ của mình bao nhiêu thì lại khổ sở nhục nhã về những món tính toán bấy nhiêu. Những giờ Cơ học, Nhiệt học, Âm học, Điện học ², nó ngồi nghe giảng bài như vịt nghe sấm, mồm nó há ra, chảy dài, mắt nó lò dò như mắc dại, nó ngáp liên tục không ngừng nghỉ. Đến lúc thi thì càng tệ hại hơn, nó đến trường sớm phải chừng hai tiếng, cứ thấy đứa nào học hành khá

khẩm tí ló mặt tối là nó ba chân bốn cẳng chạy đến nở nụ cười xun xoe, nó nắm tay người ta lắc lắc như bạn thân lâu ngày, và nó nói “Chút nữa vô phòng thi mà ngồi gần tao tí nhé hi hi, thi xong ra chỗ bà Nhã uống cà phê tao trả tiền, hút nữa không tao còn cả bao nhiêu, thôi xú-võ-nia mà luôn, báu gì cái hộp quẹt.” Trong phòng thi nó loe ngoe như con trùn, hết nhìn tới nhìn lui lại nhìn qua nhìn lại, nó thì thà thì thào “Ê Bảy, suyt, thằng chó, ê cu đĩ, ê thằng mặt phò, bài này làm sao mà? Diễm oi Diễm câu này sao nữa hả bạn?” xem tướng bộ rất hèn hạ. Đến cuối giờ được thằng Bảy vứt cho cục giấy, nó mừng còn hơn cha chết sống lại, vội vội vàng vàng mở ra chép lấy chép để theo kiểu dấu vô cực thành số tám, dấu căn bậc hai thành chữ V, dấu pi thành số mười một. Chuông reng hết giờ, khi tựi tôi đã ra hành lang đứng bàn tán xôn xao thì nó vẫn còn cầm cuộn giấy viết mót trong phòng, giám thị quát dữ quá thì nó vội vàng ghi vào cuối bài thi dòng chữ rằng “Xin thầy cho em qua môn này em lạy thầy” rồi mới chịu nộp. Cái khổ nhục kế ấy, tuy rằng khá bần tiện, nói một cách công bằng đã giúp nó chật vật qua được năm nhất. Nhưng sang đến năm hai, tức là khi tôi vào trường, thì các thầy đã nhẫn mặt thằng Hùng thầy đế. Hùng thầy đế không còn được du di nữa, mặc dù nó đã tìm cách linh động hóa cái câu kết bài trú danh của mình thành các phiên bản uyển chuyển mềm dẻo như “Em lạy thầy vạn lạy mớ lạy,” “Em nghiên răng cắn cỏ ngậm vành,” rồi những lúc cùng cực quá nó lại ghi “Hu hu thầy oi” các thứ. Kết thúc đợt thi lần một của học kì hai, sau khi nhận con dê-rô thứ tư ở môn Quang học³, đem cân đối bù trừ với loạt điểm vẽ mĩ thuật với đồ án thì nó được có bốn phẩy ba, và cầm chắc trong tay một vé đình chi.

Ngay giữa giờ tuyệt vọng ấy, Hùng thầy đế được Trầm Tử Thiêng từ trong trại cải tạo báo về cho một tin vui. Nó nghe giang hồ đồn về cái bảng băm lộng kiếng treo trong phòng khách của ông thầy Tượng. Nó lại nghe rằng bắt đầu từ năm ấy trường tôi thực hiện cuộc cách mạng văn phòng điện tử gì đó để ăn theo cái đế án gì đó của chính phủ, rằng cho dù trong cái đế án đó người ta tham nhũng đến cả trăm ti, thì điểm số của bọn sinh viên chúng tôi vẫn đã được chuyển hết từ mấy cái

tủ hồ sơ vẫn bám đầy mạng nhện ở phòng đào tạo sang một cái máy tính đặt trong phòng thực hành tin học, cái máy mới mua bự chà bá, đặt trên cái bàn có xích sắt ở chân, và rằng ông thầy Tượng nắm chặt khẩu cái máy tính ấy trong tay – chính thế, ông xăm cái mật khẩu vào cánh tay, gồm tám dấu hoa thị liền liền. Thế là bỗng nhiên Hùng thầy đề với ông thầy Tượng thành bạn nhau chí thân, Tượng đi chơi Hùng đi học, Tượng ngang dọc Hùng vọc tối noi, một tuần liên tục hôm nào người ta cũng thấy Tượng với Hùng dắt nhau đi ăn thịt chó trong hẻm Võ Văn Tân. Đến tuần thứ hai thì Hùng thầy đề từ đâu lao xe về, xông vào phòng, vừa búng tay tróc tróc vừa nhún nhảy bảo tôi:

“Anh mà thoát rồi nhé thằng em mặt phò. Tốn mười chai chǎn. Lão già giảm giá cho tao đấy, nhờ một số lượng đủ chó, chứ bình thường phải là mươi hai chai kia. Hó hó quá này anh vũng như cái bừng nhé.”

Xong nó huýt sáo bài “Giàu chưa chắc sướng mà nghèo thì chắc chắn khổ” của Michael Lang và trong một tâm trạng hứng khởi đã mặc đực cái quần tà lòn mà đi ngược kiểu moonwalk quanh phòng. Nhưng nó chỉ làm trò bước giăng được có ba ngày vòn vẹn. Ngày thứ tư, Quang Tèo chạy đến hót hót hải gọi “Anh Hùng thầy đề oi anh bị đìnห chì rồi chết mẹ!” và thằng Hùng thầy đề đang nằm vắt chân chữ ngū trên cái giường tầng roi đánh uy chay ngay xuống đất, cái quần tà lòn móc vào cây đinh mắc mùng rách toạc lòi mông đít, nó vừa ôm mông xuýt xoa vừa quát tướng lên “Cái đuyt ai bảo mà thề thằng mặt phò này?” Sau khi nghe Quang Tèo vừa gãi mông vừa thề sống thề chết trên có Thiên Văn dưới có Địa Lí, đất có Thổ Công sông lại có Hà Bá rằng chính mắt nó thấy tên dzé của sinh viên ít học Nguyễn Tân Hùng lớp 01A1 trong danh sách đìnห chỉ dán trước cửa phòng đào tạo, thì Hùng thầy đề cuống quýt rút ngay điện thoại ra, mở danh mục Favorites gọi cho Thịt Chó (Thầy). Quang Tèo và tôi, chúng tôi lúc ấy tâm trí hoang mang nên không theo dõi được đầu đuôi câu chuyện, nhưng nghe lõm bõm thì cuộc nói chuyện của nó với ông thầy thịt chó nặc danh ấy diễn ra một cách vô cùng tuyệt vọng như sau:

"Vâng thưa thầy em là Hùng 01A1 đây, thầy quên em rồi à, vâng đúng là Thịt Chó (SV) đây mà. Dạ vâng, thịt chó à, chính thế, một số lượng lớn các đùi, với vốt-ka Hà Nội một dung tích nhiều, sao em vẫn bị định chi là sao thưa thầy, vâng thầy kiểm tra lại giúp em với à. Sao cơ? Thầy bảo thầy nhầm á? À? Thầy nhầm qua thằng Nguyễn Tân Hưng á? À? Dạ không em có dám nhại gì thầy đâu à, tôn sư trọng đạo, tiên học lễ hậu học văn mà thầy, quê đầu tiên của tất cả các loại quê... Sao cơ? Thầy bảo tại vì không có dấu á? À? Không có dấu là thế nào, máy móc thế đếch nào mà lại không có dấu? Sò ốc dấu sắc, sò bướm dấu huyền, bộ gõ Việt Khây đấy, cứ thế mà gõ vào thôi! Không sửa lại được à? Cái gì mà bút sa gà chết, bút sa gà chết là cái chó gì, thầy đừng có chơi trò Trúc Xanh với tôi, này là cái máy tính chứ có phải bút tích gì đâu, gà với lại chả vịt, máy tính thì phải có phím Clear chứ, tôi còn lạ gì cái đồng máy móc xích vào chân bàn của thầy, thế còn gà thì không chết mà là tôi rách quần lòi cả trôn đây này! Sao cơ? Thầy đùa với tôi đấy à, bảo cho thầy biết thằng này không dễ chơi đâu nhé, Tân Hưng chứ đếch phải Tuấn Hưng đâu, tôi không phải ca sĩ đâu mà nghe thầy gảy đàn. A! Cái đuyệt mè lại còn dọa tao à, thằng lão, thằng mặt phò chó chết, đợi bố mà đấy!"

Xong rồi mặc cho tôi với Quang Tèo ra sức cản, nó cứ mặc nguyên cái quần rách đít, phambre phambre lao lên xe phóng đến nhà ông thầy Tượng. Nhưng ống đã khóa cổng sắt cắt dây chuông mà cổ thủ trong nhà không chịu ra. Hùng thầy để đứng bên ngoài tung quần trong gió, hò hét chửi bới chán chê xong lại chuyển sang hát vọng cổ Lan và Điện "Tượng oi mở cửa anh vào, để anh leo rào là chết mẹ Tượng nha" đến tối mịt mà không thu hoạch được thành quả gì rõ rệt, đành hậm hực về nhà. Tôi hôm ấy nó vẽ liền một tờ truyền đơn trang trí rất đẹp, tuyển những là hoa cỏ và đường điếm, nó lại vẽ thêm cái lỗ chó chui, trên có tấm biển "Khoa Tin Học." Nguyên văn tờ truyền đơn của nó ghi như sau:

"Thầy Tượng nhận tiền hối lộ của sinh viên!!!

Mười triệu đồng nhưng mất lé!!!

Sinh viên mất tiền mà vẫn rót? Tại sao sự ~~bất công~~ vô lí dưới mái trường xã hội chủ nghĩa???

Những thằng thầy lé không nên đi dạy Pascal!

Những thằng mặt phò không được ăn thịt chó!!!"

Sáng hôm sau nó đem tờ ấy đi photocopy màu, rồi đeo khẩu trang vào và đi vòng vòng rái truyền đơn khắp trong trường. Nó lại đứng trước cổng trường, thấy đứa nào đi ra đi vào cũng chặn lại nhét truyền đơn, nó lại dặn “Đọc đi nhé bạn, cái này bí mật lắm đấy, một mình bạn được biết thôi.” Đến trưa thì nó thanh toán xong xấp truyền đơn năm trăm bản, hoan hỉ trở về phòng trọ ngủ. Tuần sau thì bố nó nhận được tờ quyết định thôi học của thằng con do nhà trường gửi về tận nhà. Ông hộc tốc ra sân bay mua vé máy bay hạng thương gia, xong na cái thân béo phệ vào Sài Gòn, tìm gặp thầy hiệu trưởng, nhưng đã khí muộn, vì thầy đã bảo ông rằng “Xin lỗi anh nhưng tôi cũng không phân biệt được Nguyễn Tân Hưng với Nguyễn Tân Hùng bởi vì đối với những giảng viên đây tình yêu thương chúng tôi thì tất cả các em sinh viên yêu mến đều như là những búp trên cành biết ăn ngủ biết học hành là ngoan, thế nên cái truyền đơn của em Hưng con anh là một sự báng bổ thánh hiền, anh có biết Khổng Tử không, chính là đốt sách chôn thầy, thế còn thầy Tượng thì là một giảng viên gương mẫu đến giá trị vô cùng, chúng tôi chưa hề nhận được văn bản có con dấu nào từ bên trên gửi xuống phản nàn về thầy, không một con nào cả! Thế và ai bảo lần này anh gặp tôi trễ thế, anh đừng hỏi tôi về bảy ngàn lẻ nữa có được không?” rồi tีn ống ra khỏi phòng, và ống cáo tiết lôi luôn thằng con về lại thủ đô. Từ cái buổi nó với hai cánh tay Grudge càu cấu vô vọng trên mặt đường nhựa trong khi hai cẳng chân bị ông bố kéo lê xênh xách từ cổng nhà trọ ra đến tận sân bay ấy, thằng Hùng thầy để đẹp trai tài hoa bạn tôi trở thành một thằng du đãng vừa thất học vừa thất nghiệp, tuổi thanh xuân của nó đang từ mon mòn như cô thiếu nữ tuổi mười ba cởi truồng lội khe dưới ánh trăng rầm lại thành ra rất vô nghĩa và buồn tủi, ban ngày

nó gác tay lên trán làm trò ngã tư thế sự ngủ khò cho thật đãy, ban đêm nó lái xe hơi đâu nhọn thân vát cạnh bánh vuông bật đèn gầm mở nhạc xập xình chạy quanh quanh hết vũ trường này đến quán bar nợ để kiếm gái, mặc cho bối nó vẫn ngày ngày đậm bàn đòi đưa tình hình đĩ điếm của cả dân tộc ra luận bàn tại kì họp quốc hội, rằng với tình hình thanh thiếu niên hư hỏng đi chơi đĩ ngày càng nhiều như hiện nay thì liệu chúng ta có nên xem làm đĩ là một nghề hợp pháp hay không, và những đứa đi chơi đĩ có cần xuất trình sổ hộ khẩu hay không, thế còn những dân nhập cư chưa có hộ khẩu chỉ có giấy báo đóng tiền điện muốn chơi đĩ thì phải làm thế nào. Thỉnh thoảng nhớ bạn, tôi cũng gọi nó hỏi thăm tin tức đòi sống thân thể và sự nghiệp, lúc nào thì vào quốc hội thay cho ông bố sắp về vườn, nhưng lần nào nó cũng trả lời rất vắn tắt “Đang đá phò, sẽ gọi lại cho thẳng cu đĩ sau.”

Phan An

1. Trước đó tôi chỉ nghe người ta dùng từ “té re” để miêu tả ịa chày. Chính là nhờ bà cô dạy Địa mà tôi biết từ này cũng có thể dùng trong quân sự và chính trị. ↪

². Điện học, tương tự như Âm học, là một môn học dạy cách thiết kế mạng lưới điện trong các công trình, ví dụ điện cầu thang ra sao mà điện sân thượng lại như thế nào. Ngoài ra nếu bạn may mắn thì ông thầy dạy môn này cũng sẽ chỉ bạn cách quay máy phát điện để phòng khi cần kíp. ↪

³. Quang học, tương tự như Điện học, là một môn học dạy cách thiết kế công trình sao cho ánh sáng chiếu vào đúng nோ, buổi sáng tránh hướng Đông mà buổi chiều lại né được hướng Tây vân vân, nhằm giữ cho con người ta đỡ bị quáng gà mà không cần phải uống vitamin A hằng ngày. ↪

55

Với hai tấm gương hùng vĩ ấy, tôi quyết định không khiếu nại gì cả. Một phần cũng là vì cái bài đồ án này không chỉ có mình tôi rót. Hải Léo rót. Quang Tèo rót. Lũ lười biếng chúng tôi rót đã đành, đến con Hương gà siêng năng chăm chỉ vậy cũng rót. Lớp tôi có cõi một chục đứa đẹp trai xinh gái cùng thi đua rót thắng cảng. Bên A1 và A3 lại có thêm hai chục đứa nữa. Tức là tôi không cô độc. Đó là chưa kể, những thắng may mắn không bị rót sê vẽ phụ chúng tôi. Làm một việc gì mà có bạn có bè cũng vui hơn, mà cũng dễ thành công hơn, xưa nay vẫn thế. Như Bill Gates chẳng hạn, ông không lập ra cái hãng Microsoft ấy một mình. Larry Page cũng không lập ra Google một mình. Đến như cái thắng Thu Đạm đầu bò đầu bướu cũng lại là cái thắng khôn khéo hơn người, vì rõ ràng làm sao mà nó có thể trèo tót lên mái nhà mà rình người ta cho được nếu không có thắng Hưng Beo cõng lên vai cho nó bám vào gờ tường trước? Bên Tây người ta coi trọng khả năng làm việc theo nhóm, bên Mỹ người ta thích diễn trò gang bang rồi quay phim lại đi bán sỉ, bên Nhật người ta nói ba người Nhật là cục vàng mà ba người Việt chỉ như là cục cút, có lẽ cũng là từ cái nhẽ như thế.

Năm lớp chín tôi ngồi cùng bàn với thắng Dương. Nó là một thắng già hơn tuổi, mặt mày lúc nào cũng có vẻ nghiêm trọng, và nó lại mọc râu với lông nách trước tiên, nên chúng tôi nhất tề gọi nó là thắng Dương cụ. Ban đầu thì Dương cụ được bầu làm thủ quỹ của lớp nhò cái vé chín chắn hơn người của nó, nhưng mới được nửa học kì thì nó đã lấy tiền quỹ đi chơi trò đua xe Modo hết ráo cả, nên cô chủ nhiệm quyết định thuyên chuyển nó sang làm lớp phó ki luật sau khi nghiên răng xuất tiền túi ra mua tre đan rổ đựng cổng chào trong ngày hội Đoàn. Nói một cách công bằng thì với tư cách một thắng lớp phó ki luật, Dương cụ rất là ngay thẳng. Nó xin cô cho ngồi bàn cuối, bên cạnh tôi, bất chấp việc bị cận đến bốn độ ruồi, chỉ để mỗi tiết học lăm lăm cuốn sổ thi đua, rình

xem đứa nào nói chuyện trong lớp thì đánh dấu lại để cuối tuần đứng lên phê bình bằng thứ giọng Bắc già lơ lớ, đại đế “Tôi không đồng ý với thái độ của bạn,” “Là thiếu niên nhi đồng và tất nhiên cũng là thiếu nhi, chúng ta phải cố gắng học hành để khỏi phụ lòng bối mẹ thầy cô và mái trường.” “Đề nghị bạn Chi Đõi đừng ngoác mõm ra cười nữa mà hãy nghiêm túc lắng nghe bản kiểm điểm tuần này” vân vân. Dưới sự quản lí mãn cán và hà khắc của nó, chẳng bao lâu lớp tôi trở thành cái lớp có kỷ luật nhất trường, năm thì mười thuở mới có đứa đi trễ, cúp cua hoặc không đeo huy hiệu. Thầy hiệu phó ki luật lấy làm hài lòng lắm, đến mức thầy đã tuyên dương nó trước trường ba tuần liên tục, chính thầy là người khởi xướng cách nói ví von “thằng như Dương cụ,” và mỗi lần gặp nó thầy đều âu yếm xoa mái đầu xoăn tít mà gọi nó là “Dương cụ của thầy.”

Chi có điều thầy không biết rằng cái thằng Dương cụ ngay rất thằng của thầy ấy, ở trường gương mẫu bao nhiêu thì khi về nhà lại hư hỏng bấy nhiêu, chứ hoàn toàn không phải là thằng Dương cụ ngoan rất ngoan như thầy nghĩ.

Vốn Dương cụ ở trong một cái xóm phức tạp, bên trái nhà nó là một động điểm ế, bên phải nhà nó là một ổ đẽ, thế còn đối diện nhà nó lại là nhà mụ Luyến lé. Nếu các bạn chưa đoán ra ngay thì tôi xin bật mí rằng sở dĩ bạn bè thân hữu gần xa nội ngoại của Luyến lé gọi Luyến lé là Luyến lé là tại vì Luyến lé bị lé. Luyến lé năm ấy tầm bốn mươi tuổi, mắt Luyến lé lé một cách rất não nề, tới mức nếu chúc nắng thị giác của mụ không có vấn đề thì át là mụ có khả năng nhìn thấy hắn một bên lỗ tai. Mắt mụ có sẹo, sau gáy mụ xăm thánh giá, thân hình mụ to béo như hộ pháp, lồng tay mụ rậm rì như để cạnh tranh với lồng nách và lồng mũi, vốn cũng có mật độ và cường độ hon người. Mụ khởi nghiệp bằng nghề bò sữa đậu nành trước cửa nhà mọi người trong phường từ lúc tờ mờ sáng, sau đó nhò bán được rất nhiều giày da dép nhựa chẳng biết từ đâu ra mà cuối cùng tích cóp được một số vốn liếng nhất định, mở một tiệm internet năm máy dùng modem điện thoại. Khi Dương cụ, dưới sự

hướng dẫn tận tình của anh Thu Đạm, tạo được địa chỉ email Yahoo duongcuthat@yahoo.com (để phân biệt với những thằng Dương cù giả) và bắt đầu tự gửi cho chính mình cái truyện ngắn lâng mạn tình cảm tuổi mới lớn tên là *Ba chị em hàng xóm* để nghiên cứu dần dần thì Luyến lé khệ nệ khênh từ đâu về một cái máy đánh bạc. Đó là một cái máy thùng bằng thép tó vè rất nhiều hình thù quái gở, chung quanh treo đèn né ông, trên có ba cái trục quay, một cái khe để nhét xèng, và một cái cần bọc cao su. Bạn mua xèng từ Luyến lé mặt mà vui vẻ, mỗi xèng như vậy là năm trăm đồng, nhét vào lỗ xèng rồi giựt cần. Tiếng nhạc nổi lên rộn rã như xe rác, đèn chớp tắt liên tục hoành tráng đến mức có thể làm Edison chết sùi mép vì tự sướng bốn mươi hai lần trong đêm, rồi ba cái trục bắt đầu quay, ban đầu còn chậm, sau thì nhanh vụn vút, đến độ mắt thường không nhìn thấy được. Một hồi đèn tắt, nhạc tắt, trực dừng lại, Edison ngừng tay, nếu bạn được ba trái chanh, ba số bảy hoặc ba con mực mình người đầu chó sói đít có đuôi thì xèng ở đâu tự nhiên sẽ đổ ra như thác, bạn sẽ cuống quýt lượm xèng rồi đem đến chỗ Luyến lé để đổi tiền, mỗi xèng như vậy là năm trăm đồng, cho dù mặt mà Luyến lé lúc này không còn tỏ ra vui vẻ cho lắm nữa. Chúng tôi gọi đó là trò quay xèng¹. Quay xèng là một trò chơi rất hồi hộp lí thú, lí thú đến mức bác Tư Bé đội trưởng dân phòng cũng lâu lâu tạt vào làm vài ván giữa những giờ đi tuần mệt nhọc, và vì tất nhiên Luyến lé rất yêu thương dân phòng đã hết lòng vì bình yên khu phố nên bác Tư Bé thường được Luyến lé cho chơi miễn phí. Dương cù cũng thích chơi, nhưng ngại nỗi Luyến lé không thích Dương cù bằng bác Tư Bé nên Dương cù phải chơi nợ, và chỉ sau vài tuần thì nó nợ hẵn hai trăm ngàn. Đối với tụi con nít chúng tôi hồi ấy, năm chục ngàn đã là một khoản tiền khổng lồ không mo thấy nỗi, thằng nào mỗi ngày được bố mẹ cho năm ngàn tiêu vặt đã là thuộc diện nứt đố đổ vách. Thế mà nhà cái thằng Dương cù lại không phải hạng có cửa ăn cửa để gì, thành ra nó phải đi học thêm ba môn cùng một lúc để lừa bố mẹ lấy tiền học phí đi quay xèng gỡ gạc. Khốn nỗi cái trò quay xèng ấy không phải là một trò quay xèng thông thường, vì Luyến lé có thể mở cái thùng ra, bấm bấm chỉnh chỉnh mấy cái nút gì đó, và xác suất trúng xèng sẽ giảm mỗi đợt nhu thế là năm lần, nên càng

cố gỡ thằng Dương cụ lại càng thua. Cuối cùng, túi cái hôm nó nghe lời anh Thu Đạm, hai thằng buộc sợi chỉ vào long đền ² giả làm đồng xèng, nhét vào khe, giựt cần choi rồi lại rút ra, cứ thế luôn luôn, và bị mụ Luyến lé phát hiện nhờ vào sự tinh tường của đôi mắt lé, rồi bị mụ tung cú sút vào bộ hạ dập cả chim, rồi bị mụ cấm cửa và đòi nợ ngay, thì Dương cụ hoàn toàn tuyệt vọng. Đường cùng, nó với Thu Đạm bàn nhau đi trộm xe đạp bán kiếm tiền.

Thế là một buổi tối nọ trời mưa rả rích, hai thằng lén lút chui vào bãi giữ xe của trường cấp ba. Tại đó Thu Đạm lừa một chiếc nhìn có vẻ đắt tiền, rút miếng giẻ lau cùng với viên phấn mang theo mình, chùi số cũ ghi số mới bày mươi tư, chính là số trên cái thẻ mà bằng một cách nào đó nó đã ăn cắp được. Sau đó nó tinh bo liệng cái thẻ xe xuống bàn và dắt xe ngang qua mũi lão Được bảo vệ đang há mồ ngú gà ngú gật, đường hoàng tiến ra cổng, theo sau là thằng Dương cụ mặt mày tái mét, người run lẩy bẩy, hai chân đi chụm với nhau phần vì sợ, phần vì lạnh, phần lại vì di chứng chim dập. Đến được một đoạn, Thu Đạm quay sang bảo:

“Mi cởi áo ra.”

“Chi rúa anh?” Dương cụ ngạc nhiên.

“Mi cút cỏi ra, mi mặc áo tau, tau mặc áo mi, để đánh lạc hướng, chó ăn chi mà ngu ri?”

“Dạ em hiểu, em cỏi liền. Anh thiệt là có tài thao lược, mà làm thơ lại hay nữa, nghe cứ như chim hót” Dương cụ cười xun xoe.

Năm phút sau, khi lão Được và bác Tư Bề đuổi đến nơi, miệng hô hoán bó làng, thì Thu Đạm đã thượng lên yên xe, cong mông lên đạp mà vọt mất. Nhìn thấy Dương cụ mặc cái áo thun đen có chữ “No One Sees Me Do It – I Want To Talk To My Lawyer” đang lo láo vừa quỳ lạy vừa xua tay rối rít bên vệ đường, lão Được hé lén một tiếng và búng chân lên trời tung ngay một đòn cắt kéo, trong khi bác Tư Bề thì liệng cây dùi cui từ xa. Hôm ấy phải chặt vật lắm Dương cụ mới chạy thoát về đến nhà

với cánh mũi gãy vẹo sang một bên, hàm răng thiếu mất hai chiếc so với lệ thường, và thân hình bầm dập. Nhưng hôm sau thì Thu Đạm đã bán chiếc xe được sáu trăm ngàn và chia cho Dương cự một nửa, vừa đủ để nó quyết toán nợ nần với mụ Luyến lé. Sau phi vụ đầu đời thành công quá sức tưởng tượng ấy, Dương cự mặc nhiên coi Thu Đạm là người anh hùng của lòng mình, đi đến đâu nó cũng ca ngợi Thu Đạm lên đến tận mây xanh, nó chế ra bài *Huyền sử ca một người mang tên Đạm*, nó bảo anh Thu là nhà lãnh đạo chiến lược kiệt xuất đời nay, nó bảo nhò anh Thu nó mới hiểu được thế nào gọi là tinh thần đồng đội, thế còn các bạn là đội viên thiếu niên tiền phong dưới mái trường xã hội chủ nghĩa mà lại đều biết đoàn kết lại để cùng nhau ta đi lên thì thật đáng phê bình, đề nghị bạn Chi Đõi đừng có ngoác mõm chó ra cười nữa.

Tiếc là khi qua tuổi dậy thì, con người ta hay thay tâm đỏi tính. Dương cự không phải là ngoại lệ, nhất là sau cái vụ Thu Đạm bị bác Tư Bề nhét chim vào ống bô đến sưng tấy lên và trở thành thằng Cu Đen thì hình tượng anh Thu trong lòng nó hoàn toàn sụp đổ. Thành ra sau đó thì nó đi ăn trộm xe máy một mình, bị bắt một mình và hiện giờ đang ngồi tù một mình.

Nay thì tôi nghĩ, vẽ một cái bài đố án, xét cho cùng, thật ra cũng như chuyện Thu Đạm với Dương cự ăn cắp xe đạp thôi, càng nhiều người làm càng dễ thành công. Cũng như câu chuyện bó đũa mà chúng ta đã học thời tiểu học vậy, nếu mọi người ôm lấy nhau và lấy dây chun buộc ngang lưng nhau lại thành một đống thì sẽ trở nên bất khả chiến bại.

Nên chi tôi quyết định không kiện cáo gì cả mà sẽ toàn tâm toàn ý vẽ lại bài đố án.

Nhưng các bạn có biết một cái nước tên là Cam-bốt hay không? Ấy là nước anh em của ta, thuở xưa cùng rên xiết dưới gót giày đinh của thực dân, nay được giải phóng khỏi ách thực dân rồi thì cùng nghèo mạt rệp như nhau. Duy có điều để vươn lên tầm vóc tối cao của thế giới thì nước ấy không đốn rừng đâu nguồn, cũng không xây dựng nhà máy điện

nguyên tử, mà lại tập trung vào hai thứ: khu đền cổ ở Angkor và sòng bạc. Từ năm hai ngàn trở lại đây, khi chúng ta bận tổ chức lễ hội và ngắm rùa bay cùng với pháo bông trên bầu trời đêm huyền diệu thì bên Cam-bốt sòng bạc mọc lên như nấm sau mưa, bên trong có hẵn khách sạn miễn phí, đồ ăn miễn phí, hồ bơi miễn phí, gái đĩ miễn phí, thậm chí đến cái dịch vụ béo bở một cách huyền bí ở ta là giữ xe đẹp thì ở sòng bạc Cam-bốt cũng được miễn phí nốt. Về các hình thức cờ bạc thì ngoài cái máy quay xèng cổ điển kiểu Luyễn lé ra họ còn có các thể loại dựa trên năm muoi hai quân tú lo khơ của bọn Tây tư bản như bài cào hai lá, bài cào ba lá, xì dách, tiến lên, phỏm, bài mặt ngầu Texas³, xong rồi họ lại có cả mặt chược, xếp đồ-mi-nô, quăng xúc xắc, búng đồng xu, quay bàn roulette vân vân, bất kể gốc gác cội nguồn, trò nào cũng hồi hộp và hấp dẫn. Người Việt Nam hiền hậu lương thiện và trung thực quanh năm suốt tháng chỉ biết bán mặt cho đất bán mông cho trời chúng ta, thỉnh thoảng cũng dậy sớm bắt xe buýt chạy qua đó xoay chơi vài vòng roulette (chính là cái nón tròn trang trí những vần đen đen đỏi đỏi rất bắt mắt, na ná cái mà anh Long Vũ của ta cách đây mấy năm vẫn hay quay), giống như một cách thư giãn sau những giờ đồng áng mệt nhọc, mặt mày ai nấy căng thẳng hình sự, mồ hôi túa ướt mặt ghê phủ nhung thành những hình số tám sẫm màu, đến khi hết tiền thì về nhà mua xăng tưới đốt nhau để được lên báo Phụ Nữ Thủ Đô. Trong khi đó thì bộ thuế vụ Cam-bốt cử người mặc áo vét-tông đen đeo kính đen, mỗi tháng đến các sòng bạc này để chào và thu thuế, những năm mùa màng thất bát cũng được tòm tạm chừng vài chục triệu đô la Mỹ.

Tại sao tôi kể cho các bạn nghe tất cả những chuyện này? Tại vì đúng lúc chúng tôi biết được điểm đồ án lần một thì trường tôi có kế hoạch đưa thầy cô đi Angkor Wat tham quan một chuyến.

Việc này từ lâu đã thành cái lệ. Cứ mỗi năm trường tôi lại sắp xếp cho giảng viên đi du lịch một lần, gọi là để mở mang tầm mắt, cập nhật tri thức. Tất nhiên những chuyến du lịch này cũng chỉ vòng vòng các nước Đông Nam Á và do bọn công ty du lịch tổ chức, theo kiểu phát mõ

trắng có vành đai đầu rồi đứng chàng hảng dựa vào cây cột lấy thế trên xe buýt và bô bô “các anh chị vừa đi ngang qua làng cùi, xin hát tặng anh chị bài nhạc chế Hàn Mặc Tử bị ghẻ ha ha hay nhỉ,” nhưng cũng đủ cho các ông thầy về ngôi vừa sửa bài vừa thao thao bất tuyệt với sinh viên về hệ thống đường sá mịt mù bụi khói ở cái đất lạc hậu Lào cùng với cái thói bạ đâu lạy đấy của bọn rách việc Thái Lan. Ông thầy Tôn chảng hạn, ống từng tâm sự với chúng tôi rằng ống rất thất vọng về cái thiết kế âm học trong chùa chiền Thái Lan, ống bảo cái sóng âm do bọn sư thầy ở đó gõ mõ tụng kinh nó bay đi muôn phương chứ không tập trung lại một chỗ để tạo nên sự giao thoa, nên chi ống không hiểu sư thầy nói gì, mặc dù ống đã luyện cả bộ năm đĩa CD “Bước đầu học Phật,” mấy cái đĩa CD này giúp con người ta sống thật với bản ngã của mình, không làm những điều trái với lương tâm, cũng không phát âm những lời gian dối. Ông thầy Tư thì đưa ngón giữa tay phải lên mũi hít một hơi dài rồi nhăn mày nhíu mặt lại mà nói rằng các em có biết không, không khí bên Singapore cực kì ô nhiễm, không phải như người ta nói đâu, cái gì mà không được ăn kẹo cao su, tôi ở khách sạn năm sao ăn kẹo thổi bong bóng trét tường hoài có thấy gì đâu, cái túi tào lao hèn hạ có bao giờ được ở khách sạn năm sao đâu mà nói như biết rồi, ở Singapore người ta sửa đường nhiều nên bụi bặm khắp nơi, nhất là ở những khu vực có khách sạn năm sao như khu tôi ở, vì người ta chạy xe hơi nhiều quá mà lại không có ý thức bảo vệ môi trường, tôi ở khách sạn năm sao bên ấy có một tuần mà như bảy ngày dài dằng dặc đã trôi qua, mỗi lần đi ra đi vào cái khách sạn năm sao là tôi phải nín thở, hôm nay check out khách sạn năm sao về gấp lại các em tôi mới lại được thở không khí trong lành thoái mái. Nói xong ống lại đưa ngón trỏ tay trái lên hít một hơi nữa, cánh mũi ống pháp phà pháp phồng, rồi ống nhảm mắt lim dim đầy khoái cảm.

Tóm lại thì các thầy cô giáo có kế hoạch đi thường ngoạn khu đền Angkor Wat khi chúng tôi biết điểm đồ án lần một. Thẻ theo cái kế hoạch bắt khả xê dịch ấy, cuộc thường ngoạn vĩ mô kéo dài từ thứ ba tuần này cho đến thứ ba tuần sau nữa, tức là tổng cộng năm ngày chẵn,

theo phép tính trừ mang tính chất cách mạng có thể làm Leonardo da Fibonacci bối nhào từ trên cầu thang xuống đất của lão thầy Hợi trưởng khoa. Quang Tèo đồ rằng lão dư một ngón tay nên cộng trừ thính thoảng có hơi nhầm lẫn, chuyện này thật giả ra sao tôi không bàn. Nhưng tóm lại thì để các thầy cô được yên lòng trên chặng đường thăm thú đá ong, bậc thang, phù điêu, tượng thần lộn lèo, rêu và cây dương xỉ, những thằng rót bài lần một chúng tôi có hai ngày cuối tuần để vẽ lại hoàn tất và nộp lên cho các thầy cô chấm.

Áy quả là một cú đánh trực diện vào cái quyết tâm vẽ lại bài của tôi. Hoặc là một cú lén gõ vào hạ bộ. Hoặc là một cú khóc atemi vào gáy. Chúng tôi lăn ra đất giãy đành đạch, tay ôm gáy, tay lại ôm hạ bộ. Vì không ai có thể hoàn tất một bài đồ án năm tư trong vòng hai ngày. Ngay cả can bài cũng là chuyện bất khả. Hai ngày cho một bài đồ án cỡ giấy A0, thằng lẹ tay nhất cùng lăm cung chỉ can xong kịp nét kim, còn lại những cây cối trang trí, rồi chữ nghĩa, rồi lại màu mè, có tài thánh cũng không làm nổi. Có thể các thầy cô trong lúc mê say với viễn cảnh du hí thánh địa đã vô tình hay hữu ý mà nâng tầm những thằng sinh viên rót bài thành thánh thần cá chăng, việc ấy tôi không được rõ lắm. Cái việc duy nhất tôi rõ là, khôi phái nói, những đứa chả may rót bài lần một tụi tôi nháo nhào như cái chợ. Như ong vỡ tổ.

Như ruồi.

¹. Một số nơi còn gọi đây là trò đánh bát. Tôi không biết tại sao lại gọi vậy, vì ở đây không hề có bát dĩa gì cả. Mặc kệ, xóm tôi cứ đoàn kết và thống nhất gọi là trò quay xèng. ↪

². Trong kỹ thuật, long đền, hay còn gọi là vòng đệm, là chi tiết được làm bằng thép mỏng được đặt giữa đai ốc và chi tiết máy ghép, có tác dụng bảo vệ bề mặt chi tiết máy khỏi bị bào mòn khi vặn đai ốc, phân bố đều tải trọng giữa đai ốc và bề mặt chi tiết

ghép, đồng thời có tác dụng làm tăng diện tích tiếp xúc giữa đai ốc và bề mặt chi tiết ghép, do đó sẽ làm giảm ứng suất dập xuống. Sách kỹ thuật ghi như thế. Các bạn không hiểu ư? Không sao, tôi cũng đâu có hiểu, tại vì hình như có nhiều cái được đưa vào sách giáo khoa không phải để người ta hiểu. Các bạn chỉ cần biết long đắn có hình dạng và chất liệu na ná đồng xèng của Luyễn lé, thế là đủ. ↪

³. Tên quốc tế gọi là Texas Hold'em Poker, là một loại bài mà người chơi phải làm cái mặt ngầu thiệt là ngầu để người ta khỏi dòm cái mặt mà đoán bài mình. Nghe đồn tay chơi giỏi nhất thế giới bộ môn này bị bệnh trĩ kinh niên, nhưng tôi không chắc hư thực ra sao. ↪

89

À, ruồi. Nhện ăn ruồi. Đôi khi tôi thấy một cái mạng nhện bỗng hoang, trên có xác một con ruồi chết, khô quắt, đong đưa. Nhện ăn ruồi. Nó giăng lưới bẫy ngang bẫy dọc trong một xó tối tăm bẩn thiu nào đó. Lưới nó có chất dính, dính được ruồi. Đợi cho ruồi dính vào lưới, nó sẽ đu dây như chú thợ điện đến để bọc ruồi lại thành một mó búi nhùi rồi tiêm nọc độc vào mình ruồi, mặc cho nạn nhân vùng vẫy và kêu lảng “óí giòi ói.” Chất độc sẽ làm lục phủ ngũ tạng của con ruồi xui tận mạng tan chảy sạch bách ra thành nước, và nó trở thành một cái bình hồ lô đúng nghĩa. Con nhện sẽ cắm vòi vào cái bình hồ lô ấy và từ từ hút nước trong bình một cách đầy khoái cảm, như người ta hút sinh tố trên via hè Phan Xích Long bên Bình Thạnh vào những buổi tối trời nóng nực vậy. Tôi chưa được chứng kiến thực mục bao giờ, nhưng đã đọc được chuyện đó trong sách. Có những con nhện ăn lẫn nhau, lại cũng có những con nhện cái chuyên mòn ăn thịt nhện đực, nhưng đa số chỉ ăn ruồi. Ruồi ăn phân, nhện ăn ruồi, chim ăn nhện, người lại ăn chim và vãi ra phân cho ruồi ăn, ấy là cái vòng sinh thái khép kín, trong ấy mọi loài tương hỗ lẫn nhau. Ngày xưa tôi mê món sinh vật, thích trồng cây chiết cành nuôi cá, tôm lại là vườn ao chuồng các thứ. Cái năm tôi học bà cô Trần cùng với thằng con ia đùn khổn nạn của bà thì sự ham thích ấy có giảm đi đôi chút, nhưng vẫn còn khá dồi dào. Tôi cũng thích giàu nữa, vì khi giàu tôi có thể nuôi chó và làm văn tả nó một cách chính xác và thành thực. Tổng hợp hai niềm đam mê ấy lại, tôi quyết định sẽ làm giàu bằng một ngành nghề gì đó liên quan đến thú vật, nên năm lớp mười hai tôi đi tham gia một chương trình tư vấn nghề nghiệp do trường tổ chức. Tôi còn nhớ rất rõ cảnh tượng mụ béo trố mắt nhìn tôi, đầy căp kính lên xuống trên mũi, vận dụng toàn bộ sức lực để nín cười khi nghe tôi hỏi “Em yêu động vật, em nên học ngành nào?” Ban đầu thì mụ ngọ nguậy trên ghế, sau thì thân hình phì nộn của mụ rung bần bật, rồi cố họng mụ phát ra những tiếng lục khục như con gà thiến. Phải nói

là tôi rất thương những người béo và cái ghế của họ khi họ nín bất cứ một thứ gì. Mụ lấy hết sức bình sinh để định thần, vơ chai nước suối trên bàn, ngửa cổ ra uống một phát cạn queo, đằng hắng hai ba lần cho thông họng, rồi nói:

"Em có thể học thú y."

Tôi bảo mụ rằng tôi không thích thú y, vì lúc bé tôi đã chứng kiến một thằng cha thú y kia bị đánh nhừ tử, người ta nói tại vì hắn không lo tiêm cho heo mà toàn lựa lúc ông chủ heo vắng nhà để đi tiêm bà chủ heo, cho dù hắn tiêm hơi bị hay, chỉ mới vài mũi mà da dẻ bả đã hồng hào và cái bụng bả phình lên trông thấy. Tôi lại đố rằng học thú y thì khó mà giàu được. Mụ suy nghĩ lung lăm, mụ vò đầu bứt tóc đến hói tiệt, hồi sau "A" một tiếng, búng tay kêu "tróc," đắc ý bảo:

"Em nên học kiếm lâm! Bắn chim! Bắt cá! Cưa cây! Vẽ lều! Vừa gần gũi súc vật vừa chóng giàu!"

Nên cuối cùng thì tôi ngồi đây.

144

Đằng kia, thằng Kiên mũi gãy bên lóp A3 đã đứng lên và đang ra súc giải thích rằng hai ngày để vẽ bài quả thật là không đủ, nên chi cái việc bọn em đã làm quả thật là vạn bất đắc dĩ, lại nêu chi theo các điều luật của nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam, bọn em đáng được hưởng tình tiết giảm nhẹ, đó là chưa kể ông nội em là liệt sĩ kì cựu trong ngành, đến nay đã được dễ bốn mươi năm liệt sĩ rồi. Nó hùng biện rất hay, như Gymnastoras. Các thầy láng nghe màn hùng biện của nó với một vẻ dừng dừng, như những gốc cây cổ thụ. Tôi thì nhìn con nhện đang bám gần cửa sổ mà tự nhủ không biết nó kiếm đâu ra ruồi mà ăn trong cái phòng máy lạnh bít bùng này. Có thể nó cũng như tui tôi, chật vật trầy trọa, cố gắng sống sót qua từng con trăng bằng một cách thức huyền bí nào đó chăng.

Nhưng thôi, trở lại với cái bài đồ án. Chuyện con nhện là chuyện lâu dài, và nó vẫn còn toòng teng ở đó, muốn kể lúc nào cũng được.

Khi tôi cũng đang nháo nhào cùng chúng bạn thì lão Bàng xuất hiện. Lão cùng quê với tôi, học trên tôi hai khóa nhưng lại thi năm lần mới đậu, thành ra lão hơn tôi đến bảy tuổi. Tôi quen lão nhờ một lần đi ké xe về quê. Nếu bạn là sinh viên, hoặc đã từng qua quãng đời sinh viên chính cống – tức là ở Việt Nam, trong một trường đại học Việt Nam – hoặc bạn là một thằng cha đi từ Quảng Ngãi vào Sài Gòn để ban ngày đi đánh giày, ban đêm bán dạo trúng cút với chả bò hai bên bờ kè, thì hẳn bạn biết về vấn nạn tàu xe ngày Tết. Năm hết Tết đến, người ta ùn ùn về quê để mặc đồ mới đi lên đi xuống trong xóm và sà vào mấy bàn bầu cua đặt hươu đặt nai. Khốn nỗi, ở nước ta hiện nay người mê bầu cua thì nhiều mà lượng tàu xe thì có hạn, nhất là khi dân vẫn ngừa cỗ lên trời chờ đường sắt cao tốc đến phợt cả trái khế ra ngoài mà chẳng thấy tăm hơi đâu cả. Cho nên hằng năm cứ vào dịp tháng Chạp, các bến xe

và ga tàu lại đong nghìn nghịt, người ta xếp hàng mua vé, người ta nằm ngồi la liệt, người ta chửi nhau như chưa bao giờ được chửi, trong khi đại diện hãng tàu xe cùng với đại diện bộ giao thông vận tải thì bá vai bá cổ nhau lên tì vi nói rằng năm nay về cơ bản đã giải quyết xong vấn nạn vé chợ đen, chúng tôi đã dùng sơn trắng quét suốt luốt các loại chợ, giờ thì đừng hòng có chợ đen nữa nhé, goodbye chợ đen, you would never ask me why; và rằng mua vé ư thật là dễ dàng, bạn có thể mua vé trên mạng hoặc đến các đại lí trên cả địa bàn thành phố mà không hề để lại sẹo, tha hồ mặc xịp đi bơi cùng bạn bè khắp nơi ơi, thế và xin cảm ơn kem nghệ Nazarel cùng với sơn Nippon đã tài trợ chương trình này.

Năm đó tôi đã canh ngày còn hơn con gái canh tháng, đúng nửa đêm cái hôm bắt đầu bán vé trên mạng tôi đã xông lên trên trang web, gõ địa chỉ staging.muavetau-nazarel-nippon.com.vn rồi gõ Enter cái “còp” rất ngầu. Nhưng tôi không thấy bán vé gì sát, tôi chỉ thấy cái hàng chữ “Connectons too much, nazarel, please come back when latter, nippon” màu đỏ cứ vừa chạy ngang vừa nhấp nháy trên nền trắng, cùng với giọng một con mụ rõi hoi cứ hát inh ỏi rằng “Ngày hôm nay thênh thang con đường lớn, tàu anh đi trong yêu thương chào đón” xen lẫn với tiếng còi tàu thỉnh thoảng lại tu tu, cùng với những tiếng thét vang vang khó hiểu mà tôi đồ rằng là của những thằng cu cọ bị tàu cán chết dẹp giữa đường ray. Thế là tôi liệng con chuột vào mặt thằng chủ hàng Internet mà chửi nó là đồ lừa đảo khốn nạn, rồi không trả tiền mà cứ thế lót tót chạy ra ga. Nhưng cho dù đã cầm cái ghế xúp mà lăn lộn ở nhà ga suốt ba đêm liên tục, mắt đỏ đồng đục như mắt cá chép, mồm nhô má hóp như con cá ngao, tôi vẫn không kiềm được tấm vé nào. Đúng lúc tôi định ra bưu điện gửi thư tem thông báo cho gia đình rằng Tết này nhà ta không chừng sẽ thiếu một chân uýnh phوم đầy, thì Quang Tèo bảo nó có quen một ông anh cùng quê với tôi, nhà rất giàu, làm tập đoàn khách sạn, có xe hơi riêng, rằng Tết này ông đi xe hơi về quê, xe còn thừa chỗ, và rằng nó có thể xin cho tôi đi ké hoàn toàn miễn phí. Thấy tôi có vẻ chần chừ e ngại, nó bảo vứt mẹ cái sỹ diện giẻ rách của mày đi, mày muốn ngồi ghế nệm xe hơi máy lạnh ngồi nước hoa hay

muốn chui hố xí xe lửa người cút, mà ông anh tao lại rất phóng khoáng chịu chơi, này nhé đây chi là đi ké xe thôi, ông mà cao hứng thì có thể cho mày nguyên cả cái xe không tiếc. Thế là tôi gói ghém quần áo, cuộn cả tấm thư pháp “Vạn sự như ý” của thằng Hung Sẹo lại mà đi nhò xe nhà lão Bàng cùng với lão và ông anh họ lão, dọc đường cứ sờ tới sờ lui tấm thư pháp mà thẩm nguyễn cầu cho cái hứng của lão cao lên.

Cuối cùng thì Trời Phật cũng thể theo ý nguyện của tôi, cái hứng của lão Bàng cao lên thật. Trời Phật lại hào phóng bồ sung thêm cho cái hứng của thằng cha tài xế và ông anh họ lão cũng cao nurga. Khoảng giữa trưa thì đi đến chân đèo Cù Mông, xe đang bon bon đột nhiên thăng “kết,” đánh một vòng chữ U, tấp vào một cái quán lợp lá lụp xụp bên đường. Thấy ba người oai vệ xuống xe bước vào, lão Bàng còn quay lại ngoặc “Vô đi cu,” tôi cũng chân thấp chân cao lọt tột bám theo, mồm hỏi “Ăn cơm gà hả anh? Ăn mì bò hả anh?” Nhưng hóa ra không phải. Thay cho hai món đặc sản ấy, có hai con mụ trặc ba mươi tuổi đang ngồi quanh chiếc chiếu rách chơi xóc đĩa với hai thằng cha hộ pháp mặt mày bầm trợn, trước bức tượng phật Di Lặc đang phèn bụng cười hề hề. Một mụ mặc cái áo bà ba màu tím hoa cà, người gầy đét, cao dẽ phải đến hai thước, răng hô một thước ra phía trước và một thước xuống dưới, tức là chiều dài răng bằng một căn bậc hai thước, mắt lại lác thiên lác địa. Mụ kia người lùn tịt, mặc cái quần jean bó cặp đùi núng nính và cái áo thun xanh lơ, cái mặt bụ xụ nhung phấn là phấn nhã nhụa mồ hôi. Thấy chúng tôi bước vào, hai mụ lập tức chồm dậy và lao về phía chúng tôi như hai con chó sói bị bỏ đói lâu ngày, các mụ không mặc xú chiêng, thành ra hai cặp vú dài thượt như mấy quả cà rá dê cứ quăng qua quăng lại, đũng quần các mụ ướt chèm nhẹp, tôi không biết nước chảy từ ngọn nguồn nào ra mà ruồi xanh bay theo thành từng đàn, vừa bay chúng nó vừa kêu vo ve xem chừng hí hứng. Lúc ấy tôi hốt hoảng nhảy qua một bên để tránh, còn lão Bàng thì đã dởm bước chân trái lên, nhưng thằng cha tài xế và ông anh họ của lão đã nhanh tay hơn, mỗi người cắp tay một mụ, hì hả đi ra chái sau. Thấy tôi với lão Bàng đứng tần ngần ở đó, một trong hai thằng hộ pháp hỏi:

“Răng hai anh không chơi?”

“Dạ em không biết chơi” Tôi rụt rè nói.

“Còn con mô mô mà chơi?” Lão Bàng thất vọng nói.

“Chơi em nê hí hí” Thằng hộ pháp kia đang xọc tay vào quần tự nhiên ngông lên cười duyên, nói.

“Thôi con lạy mợ” Lão Bàng ngao ngán nói.

“Không chơi thằng em em thì thôi, để em kêu con ni cho anh chơi. Hắn ngon lắm, múp rụp. Gấp mấy lần hai con tê.” Thằng hộ pháp đâu tiên nói.

“Rúa thì chơi” Lão Bàng hí hùng nói.

Thằng hộ pháp bèn bước ra đường và biến mất, để lại lão Bàng cứ nhấp nha nhấp nhöm nhìn ra cửa. Chừng mười lăm phút sau hắn quay trở lại cùng một con mụ. Con mụ này quả thật gấp ba lần hai mụ kia gộp lại, nếu tính về mặt thể tích. Mụ khoảng gần năm chục tuổi, tóc đã lõm đốm hoa râm, da đã bắt đầu điếm đồi mồi loang lổ, giá mụ không đi bộ mà ngồi chồm hổm nhảy chụm hai chân thì ăn hắn người ta tưởng nhầm là một con cóc ghê vĩ đại. Mụ thở hào hển, mồ hôi mồ kê nhẽ nhại, bốc mùi như nỗi cảm lợn mà xem chừng mụ đã bỏ dở trên bếp để ba chân bốn cẳng chạy đến đây. Cái bụng mụ béo phệ, to một cách thảm phi lí, vẫn còn pháp phồng lên xuống, và mụ nhìn chúng tôi đầm đuối như nhìn đống Sáng Thế, qua đuôi mắt rẽ chân chim chằng chịt của mụ ngồi lên hàng trăm hàng vạn những tia hi vọng vâng dương tòa sáng khó có thể diễn tả hết bằng lời. Thấy tôi lúng túng ngó ra chỗ khác, mụ hơi cụt hứng, bèn quay sang lão Bàng lúc này mặt mày như cái bị rách, lấm lét nhìn lão với một vẻ thận thùng quái dị.

“Chơi không anh?” Hồi lâu mụ sè sẹ đánh tiếng hỏi.

“Chi như bà nội tui rúa mà chơi cái chi” Lão Bàng ngán ngẩm trả lời.

"Anh nói kì hè, chơi thì chơi thôi răng phải nói em như bà nội hè. Mà chơi thì chơi cái nó chó còn chơi cái chi nữa hè." Mụ cười ngượng ngập. Nụ cười vê lên trên cái mặt chè bè mốc meo của mụ thành một cảnh tượng vô cùng tòm lợm và quái gở, hơn cả nụ cười của đức Di Lặc vẫn đang ngồi nhe răng giữa mấy ngọn đèn xanh xanh đò đò chớp chớp trên nền nhà.

"Thôi không chơi" Lão Bàng dứt khoát nói.

"Con em đang đói anh oi, em không có sữa. Chồng em cũng đói, em cũng không có sữa anh oi. Chơi em đi anh, em giảm giá cho còn hai chục ngàn." Mụ khẩn khoản van nài, mắt mụ đẫm lệ. Những tia hi vọng đã vụt tắt ngóm như ánh nắng cuối chiều, hai con mắt mụ trở nên lờ đờ dang sau mấy sợi lông quặm đầy rỉ nhèm, như mắt người chết trôi trên sông những năm trời lụt to.

Hình như chỉ đợi nghe có thể, lão Bàng vội vàng nhét hai chục ngàn vào tay mụ. Và hình như cũng chỉ chờ có chừng ấy, mụ vội vàng nhét tờ tiền vào cặp quần rồi quay đít đi, chắc đi mua sữa cho thằng chồng, cặp mông to như hai cái lông bàn của mụ lúc lắc phái-trái, phái-trái. Vừa may lúc ấy thằng cha tài xế đã xong ca, đang cùng với mụ áo tím đi ra, mặt mũi hắn vừa bơ phờ vừa thỏa mãn. Như một chiếc xe tăng, lão Bàng liền rõ máy, quay xích sắt, xịt khói từ sau lưng, giuong nòng, xinh xịch lao đến mụ áo tím. Nhò có bản năng nghề nghiệp đã thấm sâu và tuôn chảy trong máu từ thời hồng hoang hồng bàng hồng xiêm hay hồng lâu mộng gì gì đó, mụ hiểu ý ngay, liền lấy gót chân phai làm trụ, lấy mũi chân trái làm điểm đỗ, quay người sang phải một góc một trăm tám mươi độ, bước đi. Thằng cha tài xế lật đật dận với theo:

"Nhớ nói hắn rửa đít cho sạch Bàng hi."

"Rửa đít cho sạch em hi." Lão Bàng ngược lên dặn mụ áo tím, mụ nhìn xuống cười thấu hiểu, nhìn hai người như trong hình quảng cáo thuốc đánh răng, hàm răng mụ như muốn vồ vào chớp đầu của lão, rồi hai người khuất dạng dang sau tấm liếp. Ngồi bên ngoài, tôi nghe tiếng

nước chảy tòng tòng, rồi những tiếng da thịt đập vào nhau phành phạch, tiếng đâu giùng tông vào cánh liếp bôm bôp, tiếng lão Bàng thở hì hò hì hục, và tiếng con mụ kêu la vang trời, ban đâu còn chậm, sau nhanh dần, lúc khoan thì như gió thoảng ngoài, lúc mau lại sầm sập như trời đổ mưa, thật là không thua kém một bản giao hưởng hào hùng nào của đoàn ca múa nhạc trung ương có các thể loại kèn trombone trumpet saxophone kèn đồng kèn lá chuối kèn Trần Mạnh Tuấn ò e. Thằng cha lái xe mới đâu còn gật gù ngồi nhịp một chân, sau lão đạp pedal đôi hai chân, tay lão vung vẩy đánh cắc tum và xèng, sau cùng thì chân căng bấn loạn không nhịp kịp, lão đành ngồi thõng ra mà trổ mắt, chặc lưỡi:

“Thằng Bàng ngó roi roi rúa mà kinh hè.”

Hai mươi phút sau thì chúng tôi đã an tọa trên xe. Lão Bàng lim dim mắt khoan khoái, nói “Cha cái bụ, hắn lắc như con lắc đồng hồ. Mà cái con hắn kêu moi đã chó, như thiến heo.” Và lão cao hứng tới mức cứ đi một chút lại bắt xe dừng lại để vừa đứng đái bên vệ đường vừa ca hát ồm tối. Nhưng tuyệt nhiên lão không đả động gì đến việc cho tôi chiếc xe. Thằng Quang Tèo chỉ bốc phết.

Như thế, lão Bàng xuất hiện đúng lúc tôi đang ngồi bệt trên vỉa hè uống cà phê mà tâm trạng rối nùi. Lão để tóc dài đến vai, mặc cái quần jean bạc rách lòi cái quần tà lớn màu cháo gà bên trong nhìn rất lảng tú, kết hợp với áo thun cổ lá trầu màu tím – vì rằng kể từ đợt về quê ấy lão đậm ra mê màu tím cũng như thích bài hát *Ngàn thu áo tím* do ban nhạc Deep Purple trình diễn. Lão hất đầu qua một bên để giữ trọn tóc người cho đẹp, rồi bắt đầu quờ tay trước mặt tôi, bộ điệu như đuôi ruồi. Nhưng tôi không động đậy.

“Râu thì đi chơi gái” Đuôi ruồi một hồi, cuối cùng lão nói.

“Không có tiền” Tôi nói.

“Tau cho mượn” Lão nói.

“Em vẫn chưa biết chơi” Tôi nói.

“Chưa biết tau chỉ cho để lăm” Lão nói.

“Bài đồ án chưa xong” Tôi nói.

“Rúa thì vẽ nhanh lên” Lão nói.

“Vẽ không kịp” Tôi nói.

“Không kịp thì cạo đi” Lão nói.

“Cạo là cái chi chi em không biết” Tôi nói.

“Không biết tau chỉ cho để lăm” Lão nói.

Thế là lão chỉ tôi cạo.

Để cạo bài, trước hết bạn phải kiểm được từ một thằng năm trên một cái bài cũ, điểm càng cao càng tốt. Cái bài này, ngoại trừ tên tuổi, mã số sinh viên, lốp khóa của thằng ấy sẽ còn có điểm, con dấu tròn của khoa, và chữ ký ông thầy chấm bài ở góc, cũng với các thể loại lời phê. Bạn sẽ dùng một con dao cạo, ti mẩn cạo tối cạo lui cho kì sạch mấy thứ ấy đi, rồi vẽ lung tung lên những là người và cây và xe hơi để che mọi dấu vết, cuối cùng để tên của bạn vào rồi tui tinh mang đi nộp. Rất đơn giản. Hóa ra cạo bài, cũng nhu choi gái, theo cái cách của lão Bàng nói là một công việc đã có từ khi cái trường này được thành lập, nếu không muốn nói là từ thuở hồng hoang khai thiên lập địa. Lão nói cái sự tích bà Nữ Ô đội đá vá trời, hay nguồn gốc của những hình vẽ mắt hai bên thuyền độc mộc, hay chuyện quân sĩ nhà Trần xăm chữ Sát Thát lên cánh tay, chẳng qua đều là những ẩn dụ bóng gió xa xôi của việc sinh viên cạo bài, trải qua bao tháng năm vật đổi sao dời, bãi bể hóa nương dâu, qua hết miệng thơm đến môm thối của những quán bán nước và những phường cướp nước mới thành ra như ngày nay. Lão nói lão đã cạo năm

lần như thế, cả năm lần đều trót lọt. Thậm chí có lần lão cạo một bài sáu điểm, khi chấm lại được chín, và cái thằng sáu điểm ấy, vì sự uất hận, đã chửi lão như con và toan đi tố cáo, cuối cùng lão phải đưa nó thêm hai trăm ngàn cho yên chuyện.

“Tin tao đi, thần không biết quý không hay” Lão nói.

“Phép mầu” Tôi nói.

“Bách chiến bách thắng” Lão nói.

“Diệu ác kê” Tôi nói.

“Gia Cát tái sinh” Lão nói.

“Khổng Minh tái chế” Tôi nói.

Tôi lon ton đi tìm ông thầy Trạch. Ông mở tủ sắt, lôi ra một bài thiết kế nhà hát được chín điểm của tụi năm ngoái. Nhưng ông không đưa cho tôi vội.

“Anh có chắc là anh muốn cạo không?” Ông hỏi.

“Dạ em chắc thưa thầy” Tôi nói.

“Cái này năm ăn năm thua nhé” Ông nói.

“Có ai biết đâu thầy” Tôi nói.

“Ai bảo anh thê? Hơ ho.” Ông cười phì qua lỗ mũi. “Cả cái trường này còn ai là không biết chuyện sinh viên các anh cạo bài?”

“Vậy hả thầy?” Tôi ngạc nhiên hỏi.

“Chứ còn gì nữa! Đợt đó án nào xong lại chả có mấy chục anh đi xin bài vẽ cạo. Các thầy biết cả đấy. Giống như khi các anh quay bài thôi, các thầy đứng trên bục các thầy nhìn thấy hết. Các anh tưởng các anh qua mặt được các thầy. Hơ hơ, các anh hơi bị nhầm. Trứng lại có đồi nào khôn hơn vịt.”

Tôi chột dạ. Thì ra là thế. Chúng tôi là trúng, các thầy là vịt. Chúng tôi thì lăn lăn, các thầy thì vừa tắm ao, ria cánh, đạp chèo hồng, vừa mổ cho toác sọ. Thì ra là thế. Lão Bàng khốn nạn lại phết lác. Lão với Quang Tèo, hai anh em kết nghĩa phết lác đã thành tật.

“Vậy sao không thấy ai bị kỉ luật hả thầy?” Tôi lại hỏi.

“Chi tiêu. Hơ hơ. Hai chữ ấy thôi. Thế anh chưa biết à? Khỏi trả lời. Nhìn cái mặt anh là thấy anh đếch biết rồi. Chỉ tiêu, hai chữ ấy huyền diệu lắm. Không biết chi tiêu là gì à? Tưởng chi tiêu là cái loại chi khâu mổ trĩ à? Dốt! Hồi xưa các anh học được học sinh giỏi là nhở đâu? Trường các anh thi tốt nghiệp đỗ chín mươi chín phẩy chín phần trăm đúng không? Khỏi gật, là nhở đâu? Nhờ chi tiêu, chú thi cử cái đếch gì mà siêu phàm thế, các anh cả thầy lẩn trù dốt như lợn, nước mẹ gì! Các anh mà giỏi thật như thế thì cái đât này nó đâu có đến cơ sự nghèo khó hèn mạt như bây giờ. Chi tiêu, cũng như cầu tiêu, là rất huyền diệu. Các thầy biết tòng là bọn các anh làm trò gian lận, nhưng không đánh rót các anh được. Vì đánh rót các anh thì hụt chi tiêu. Trên sẽ hỏi: Dạy đỗ cái đếch gì mà để sinh viên mười thằng lại rót mát bảy tám? Dạy kiểu lợn à? Các thầy sẽ bị đá đít khỏi trường. Nên phải giả mù sa mưa, nhắm mắt cho các anh đậu. Mà không phải chỉ riêng chuyện điếm số bài vở, nhé! Ví dụ, năm vừa rồi anh có nộp Đoàn phí không? Lại ngo mặt ra đấy à? Anh còn đếch biết là có một thể loại phí là Đoàn phí đúng không? Tôi lạ đếch gì cái hạng các anh, lười như hói, có bao giờ vác cái mặt túi trường đâu mà biết Đoàn phí với chẳng Đảng phí. Các anh thì biết đếch cái con mẹ gì về phí! Thế này, thằng Đoàn viên thì ở nhà ngủ khoèo, thằng chuyên cần đi học lại chỉ là Đội viên mốc mò. Cho nên năm vừa rồi các thầy thu Đoàn phí hụt mẹ nó cái chi tiêu. Hơ hơ. Hụt chi tiêu thì biết xử lí thế nào? Như anh thì anh xử lí thế nào? Đoán xem? Đấy, mặt lại đực ra như ngỗng ỉ. Nghe đây! Các thầy mới lấy tiền túi đắp vào, cho đủ chi tiêu Đoàn phí. Số tiền ấy, các thầy sẽ cạo lại các anh sau. Thầy huyền diệu chưa? Tôi đã bảo rồi, chỉ tiêu, cũng như là cầu tiêu, chính là những chữ huyền diệu lắm!”

Ông ngừng lại, thò tay móc mũi búng “tách” một phát, rồi nói tiếp:

“Anh muốn cạo bài thì tôi đưa bài cho anh cạo. Tôi chẳng tiếc gì anh tờ giấy bỏ đi. Nhưng tôi báo trước, kì này đang có động. Anh có làm gì thì cũng phải cẩn thận kĩ lưỡng. Có biến thì phải gọi tôi ngay, để tôi còn liệu đường mà cứu. Thôi bài đây, giờ thì cút!”

Ôi mặc kệ đời, tôi đâu thi tới. Tôi ôm bài về. Lão Bàng đã chống cây chổi đợi sẵn nơi cửa như hòn vọng phu, liền sử dụng sức mạnh của kinh nghiệm, rút dao cạo giấu trong túi quần ra cạo khí thế. Lão chống móng xoay bài ngang dọc, hết cạo tới lại cạo lui, phồng mồm ra súc thổi bột giấy phù phù. Xong lão lúi húi pha màu, lão trộn nguyên một lọ xanh cỏ-ban với một lọ đen thành một cục đặc sệt mà lão dùng để phết vào bài từng mảng từng mảng, che hết những dấu giấy rách, rõ là vô cùng chuyên nghiệp. Chừng một tiếng sau, cái bài xinh tươi mĩ miều từ của một thằng Nguyễn Duy Hoàng át o nào đó đã đường hoàng trở thành bài của tôi, có tên tôi to đùng chẽm chẹ. Trong con hóng chí lão còn định ghi thêm “Bài được hân hạnh cạo bởi Lê Bàng” nhưng may tôi can kịp. Lão đứng lên, phùi phùi đít quần, hất đầu qua một bên để giữ gọn tóc người cho đẹp, rồi nói:

“Xong rồi hì.”

“Giờ đi chơi gái hả anh?” Tôi hỏi.

“Giờ mi thôi chó dầu sôi lửa b้อง ni mà gái gú cái chi chi. Chừ tau phải qua cạo giùm cho cu Quang Tèo nhà mình.” Lão nói.

“Xong rồi chơi gái?” Tôi lại hỏi.

“Không, xong Quang Tèo tau lại cạo cu Hải Lẹo” Lão nói.

“Xong Hải Lẹo thì chơi gái chứ?” Tôi vẫn chưa hết hi vọng.

“Không, xong cu Hải Lẹo tau lại qua cạo giùm cho tụi A3. Cu Kiên mũi gãy nhò tao từ hôm qua rồi.” Lão nói “Mà cái thằng, làm trai cho đáng nên trai, không học hành thì thôi, đã lỡ học hành thì chí thú học hành.

Mi suốt ngày nghĩ chuyện chơi gái như rúa thì rót bài là phải rồi, không có oan ức chi mô na. Thôi tau đi đây, rúa hi."

Thế là, hất cái đầu qua một bên để giữ trọn tóc người cho đẹp, lão đi.

Tôi vẫn chưa được chơi gái.

233

Và mãi cho đến bữa nay tôi vẫn chưa được chơi gái.

Mặc dù, nói cho cùng thì chơi gái không phải là chuyện gì lớn lao, cũng như cái thắng Tú sau khi vô tình sờ được tay con bạn đã vẽ thúc khuya viết nhật kí rằng “Hạnh phúc đâu phải gì lớn lao lắm, nó nằm ngay trên bàn tay trên từng ngón tay.” Hằng ngày đọc báo tôi vẫn hay thấy chuyện ông thầy này ông thầy nọ chơi gái, rồi ông thầy này ông thầy nọ xông vào nhà trọ cưỡng hiếp học sinh – tôi nói học sinh chứ không phải nữ sinh, tức là unisex, để có thể thỏa mãn được mọi trường hợp. Mới hồi nãy đây, trước khi vào phòng họp, ngồi vệ đường uống cà phê tôi cũng đọc được tin một con bé lớp chín trên tờ báo sáng sớm, báo nói nó đúng là tương lai của đất nước mai sau, còn nhỏ mà giỏi công nghệ lắm, nó dùng điện thoại di động màn hình rộng 4,5 in-số không cần phím bấm, không cần nhìn, nhắm mắt nhắm tin cho ông thầy dạy Văn của nó rằng “Thầy oi nhớ mang bao cao su nha thầy,” chính là thần đồng thời nay. Tất nhiên báo không nói rõ nội tình sự vụ sau đó, rằng điện thoại của ông thầy có ngoài vùng phủ sóng không, rằng sự tréo ngoe ông thầy có mang thì nó không có mang và ông thầy không mang thì nó có mang là thế nào, và liệu sự nhớ quên nhỏ nhặt của ông thầy đó có ảnh hưởng đến hạnh phúc lứa đôi hay chẳng, nhưng chừng ấy cũng đủ để chúng ta kết luận rằng giữa giáo dục và gái gú, ít nhất trong trường hợp này, là có mối quan hệ vô cùng mật thiết.

Còn nếu các bạn không tin ở báo chí, thì ít nhất cũng phải tin ở tôi. Năm lớp mười, tôi học giáo dục công dân với thầy Sùru. Đinh Sùru. Các bạn có thể cãi rằng đinh rất là cứng nhọn, đinh không bao giờ sùru, đã sùru thì gọi là bún chứ còn gì là đinh nữa, nhưng tôi biết làm thế nào, vì kinh nghiệm bản thân cho thấy thầy ấy quả tên Đinh Sùru thật. Nhà thầy Sùru với nhà tôi ở cùng chung khu phố, nhưng rất ít khi tôi thấy thầy ngoài

đường. Nghe nói vợ thầy mất sớm vì suy nhược, thầy không có con cũng không có họ hàng gì, chỉ sống thui thủi một mình trong ngôi nhà nho nhỏ trong khoảng sân be bé có cây xoài lá rụng, ngoài có cái cổng sắt lúc nào cũng khóa im im. Chỉ có con Loan là thinh thoảng gặp thầy, nhờ những lần đi thu tiền rác giúp ba nó là ông Hai Cụt. Ông Hai Cụt người gốc Bắc, là thương binh cụt chính cống nên được phong vị trí thu tiền rác và các loại tiền khác; bình thường thì ông chống nạng lọc cọc đi thu tiền rác của cả phố, nhưng những khi trái gió trở trời thì cái chân không cụt của ông sinh ra đau nhức, và ông phải sai con Loan đi thay thế. Con Loan năm ấy mười lăm tuổi, tóc dài, da hồng, miệng hơi hô nhưng được cái hay cười nên thành ra cũng khá có duyên. Nó chơi khá thân với tôi và thằng Phan, chính là cái con mà thằng Phan hay mượn cây thước kẻ để đo chim, nhưng tôi nhớ là đã kể với các bạn nghe về việc này rồi, nên bây giờ tôi sẽ tập trung kể về thầy Sùru và chỉ một thầy Sùru mà thôi. Tóm lại mãi đến khi vào cấp ba, tiết giáo dục công dân đầu tiên thầy thầy Sùru đinh đạc bước vào lớp, tôi mới biết thầy là giáo viên. Thầy đã già rồi, năm ấy thầy đã hơn năm mươi tuổi, đầu thầy lơ thơ hói mốc, nhưng dáng điệu thầy rất điềm đạm, thầy thắt cà vạt xám mịn, thầy mặc áo sơ mi trắng quần tây ủi thẳng nếp, giày tây đen bóng chín chu, thầy đeo kính trắng, mồm thầy chum chím, và thầy dạy hay lắm, nghe thầy giảng về tôn tại của xã hội và vai trò của thực tiễn đối với nhận thức lịch sử duy vật duy tâm thần chủ thể tồn tại khách quan vận động kinh phuong pháp luận biện chứng khuynh hướng mục tiêu khoa học viễn tưởng bở rệp thì không chê vào đâu được. Cái đặc biệt hon cả là thầy mê đọc Truyện Kiều và biết làm thơ, những lúc rảnh rỗi thầy lại đọc thơ cho chúng tôi nghe. Thầy sẽ lặng lẽ nhìn ra sân trường vào một buổi chiều mưa phún nhẹ nhẹ có những chiếc lá rơi chao nghiêng, mấy cánh hoa phớt hồng lả tả và bóng chú bảo vệ cầm dùi cui ngồi trong lô cốt mò mò ảo ảo như một bức tranh sơn thủy, một hồi bỗng nhiên thầy cất giọng ngâm nga:

*Duy tâm chui dưới gầm bàn
Siêu hình giáo dục tuôn tròn công dân
Cộng đồng xã hội xoay vần
Trăng soi đáy nước hông quẩn tụt ngay*

hoặc là:

*Duy vật Lê Nin thế giới quan
Thật chân biện chứng đứng hai hàng
Cu con khóc ngất ngoài cửa ải
Các Mác siêu quần rộng thênh thang*

Tất nhiên lúc ấy chúng tôi còn nhỏ dại không hiểu hết sự thông tuệ trong thơ thầy, nhưng chúng tôi cũng mang máng thấy rằng thơ ấy thật hay, thật nhiều hình ảnh, thật có âm hưởng vi vu, khổ đầu theo phong cách lục bát mà khổ sau lại nghiêng về hướng tú tuyệt, theo thằng Á dù nói thì thầy đã đạt đến đẳng cấp Đằng Vương Các của Đinh Bộ Tỵ. Và cái dáng gầy gầy nghiêng nghiêng của thầy, cái điệu bộ thầy hơi ngừa mặt lên trời, cái giọng trầm hùng của thầy cất lên, cổ họng thầy rung rung, cặp mắt thầy nghiêm nghị mà ấm áp đằng sau cặp kính, cặp môi thầy chúm chím khi ngâm thơ, sao mà đẹp lạ. Chúng tôi mê tí thầy. Thằng Mai Văn Phép được huy chương vàng bói ốc trong hội khỏe Phù Đổng thành phố đã lên ti vi nói rằng tuy giỏi tất cả các môn thể thao nhưng em yêu nhất, quý nhất là môn giáo dục công dân, và ghét nhất, giận nhất là những bạn không nhận thức được rõ ràng chủ nghĩa duy vật biện chứng. Còn con Loan thì từ đó chính thức trở thành tay thu tiền rác của cả khu phố thay cho ông Hai Cụt, nó thu tiền nồng nỗi lắm, không quản đêm hôm mưa gió, đâu có tiền là Loan cứ thu, nhưng Loan về nói với bố là thầy Sưu nghèo lắm, nhà thầy chỉ có một phòng ngủ, một cái giường, một phòng khách và một bộ xa-lông thôi, êm lắm, rất tội bố ạ, nên Loan sẽ thu tiền thầy thành nhiều lần.

Thế rồi một buổi trưa đi học về tôi thấy ông Hai Cụt đang đứng vung cây nạng bên hàng rào nhà thầy Sùru mà chửi bới loạn cả lên rằng làm thằng thầy giáo nhân dân mà như thế à, bố mày ôm súng AK xung phong đến cựu cả chân không phải để cho những thằng thầy lợn như mày đi ngủ với con gái nhà người ta đến có chửa nhé, mày khốn nạn vậy nên con vợ mày nó trốn xuống suối vàng là đúng lắm, đuyệt con mẹ mày chửi lị. Tất nhiên thầy Sùru của chúng tôi lúc đó chưa phải là thầy giáo nhân dân, thầy chỉ mới được đề cử danh hiệu nhà giáo ưu tú thôi, nhưng ông Hai Cụt không màng sự thật ấy. Ông chửi rất kinh, có lẽ còn kinh hơn cả cái lần vạch quần quay chim trước nhà ông Luận lăng mạn mà đòi lương thu tiền rác. Ông vừa chửi vừa nhảy loi choi, ông huo cây nạng mãnh liệt, và ống kêu "Thằng Sùru dâm tiện bước ra đây!" Nhưng thầy Sùru không ra. Thầy đứng bên kia hàng rào, đằng sau cánh cổng đã được khóa cẩn thận, trong bộ quần tây áo sơ-mi thẳng nếp, mặt thầy hơi ngừa lên trời, thầy nhìn ông Hai Cụt nhảy bằng ánh mắt ấm áp mà nghiêm nghị đằng sau cặp kính, rồi một hồi thầy cất giọng trầm hùng, thanh quản thầy rung lên, môi thầy chum chím, thầy nói:

"Mi có ngon vô đây!"

"Mày ra đây!"

"Mi vô đây!"

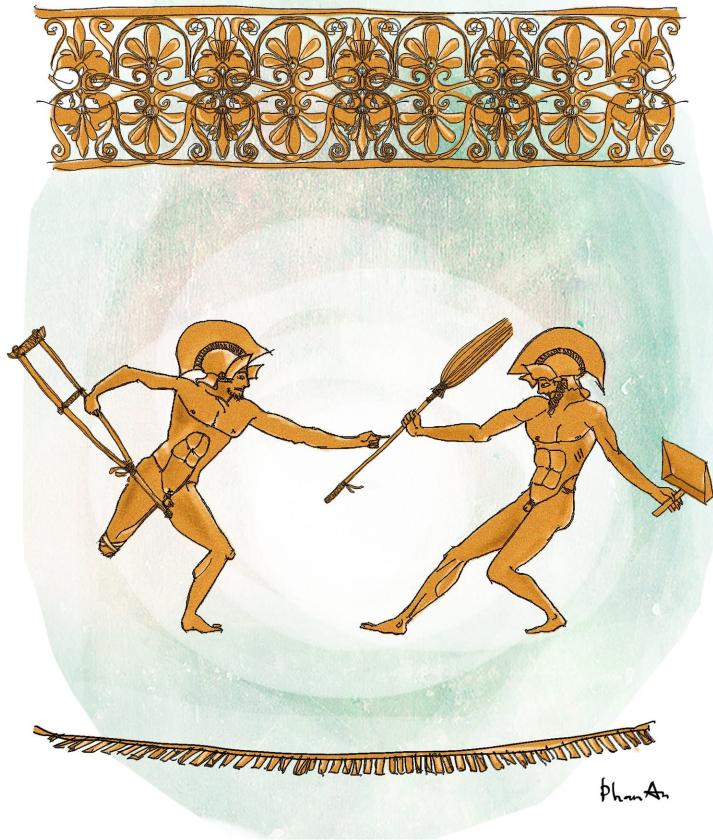
"Mày ra đâyyyy!"

"Mi vô đâyyyyy!"

Rầm một cái, ông Hai Cụt lấy hết sức bình sinh tảng cây nạng i-nốc vào cánh cổng, làm nó đổ sập xuống, một đám bụi mù bốc lên, thầy mờ mờ bóng ống lao tốt vào như chiếc xe tăng tiến vào công dinh Độc Lập. Thầy Sùru có lẽ hơi bất ngờ trước chất lượng công nhà mình, nên tôi thấy mặt thầy biến sắc, thầy không ngẩng mặt lên trời nữa, thầy hạ mặt xuống, thầy giơ chân trái mang chiếc giày tây bóng lộn lên trước, thầy lại đánh hai tay sang trái, và thầy bắt đầu chạy quanh sân. Nhìn thầy lúc

này rất giống thằng Kêu Ghè, nếu các bạn còn nhớ, chỉ khác là trong khoảng sân be bé của thầy không có cái cầu cống nào cả, nên chi thầy không liều thân nhảy xuống cống như Kêu Ghè được. Thầy cũng không chạy ra ngoài đường được, vì người ta đã kéo đến đứng chắn tầng tầng lớp lốp ở cổng, không cho thầy đi. Thật là một sự éo le hiểm trớ. Thầy cầm mặt mải mốt chạy quanh sân một vòng, rồi hai vòng, rồi ba vòng, rồi như cảm thấy không có kết quả gì khả dĩ, thầy bèn đứng lại, tay phải thầy vó lấy cái chổi dựng ở bờ rào, tay trái thầy cầm cái ki xúc rác hộ thân, dạng chân ra thủ thế. Thấy vậy, ông Hai Cụt cũng dừng lại, và nhún hai phát, nghiến răng phóng cây nạng về phía thầy. Thầy né qua một bên kịp thời, cây nạng xé gió bay đánh soạt ra ngoài đường, làm chiếc cà vạt xám trên ngực thầy bay phất phatter, nhưng trước khi thầy kịp mừng thì bà Hai Cụt, cũng cụt như ông chồng, đã chạy đến liêng cây nạng của mình vào tiếp tế. Đến lượt thầy, thầy cũng bặm môi ném cái chổi vào đầu ông Hai Cụt, nhưng ông nghiêng đầu tránh được, vì rằng ống có không ít kinh nghiệm bắn nhau thu lụm được từ những cuộc chiến cả oai hùng lẫn không mấy oai hùng trong quá khứ. Mắt mòn võ khí, thầy tuyệt vọng vung ki xúc rác lao vào quyết một phen sống mái thư hùng, miệng thầy chửm chím kêu “Hây dô” để bổ sung nhuệ khí. Ông Hai Cụt cũng không hề thua kém, ống lảng lặng mà hăm hở xông lên. Sau một hồi vòn nhau thì ông Hai Cụt lựa thế chọc cây nạng của bà vợ vào cổ thầy Sùru một phát, làm thầy té lăn quay ra đất. Bà Hai Cụt liền chống tay xuống đất, nhảy phốc vào. Đầm đòng bên ngoài hò reo vang dội. Tôi ngơ ngác hết nhìn người thầy đáng kính của mình nằm chàng hàng trên nền sân nhôp nhúa, cặp kính văng đâu mất, miệng chửm chím kêu “Cứu tôi với, cứu tôi với, chỉ tại hai hòn duy vật chúng nó mâu thuẫn biện chứng thôi mà, cứu tôi với các ông các bà ơi,” lại nhìn hai ông bà cụt đang cuỗi trên bụng thầy, nhún nhảy lên xuống, nhổ nước bọt vào mặt thầy và tát thầy túi bụi, không hiểu ra làm sao cả. Khó hiểu hơn nữa là tôi không thấy bóng dáng con Loan đâu, trong khi nó là đứa yêu quý thầy nhất, và những lúc đầu sôi lửa bùng này đáng lẽ nó phải có mặt để can gián cho cả hai phe. Phải đến gần nửa năm sau tôi mới gặp lại nó, nói đúng hơn là nhìn thấy lại nó. Lúc ấy bụng nó đã lùm

lùm một đống, nó nằm ngửa một cách bình thản dưới gốc cây sao bên bờ sông, một chân co, một chân duỗi như đang mỏi, quần áo ướt sũng dính bết vào làn da tái tái, đôi mắt nó khép hờ, miệng còn rỉ rì vài dòng cát, trong khi ông bố cụt chân của nó quỳ ngà ngà nghiêng nghiêng bên cạnh, ngơ ngác bảo “Con ngồi dậy đi, bố mua bộ xa-lông cho con rồi, êm lấm con, ngồi dậy rồi bố con mình về nhà đi con” còn mẹ nó thì từ xa đã quăng cả nạng, té sấp, và kêu gào ba hồn chín vía “Loan oi, về ăn cơm trứng với mẹ Loan oi,” náo động cả một khu chợ.

Việc ấy đỗi với tuổi thơ của chúng tôi là một kỉ niệm buồn. Con Loan chết đuối – hoặc đơn giản chỉ là nhảy sông tự tử giống như hàng chục hàng trăm những đứa con gái chưa hoang khác, như người ta đồn – không còn ai cho mượn thuốc nứa, thằng Phan đành buồn bã bỏ tật đeo chim. Tôi cũng buồn, tôi nghĩ về thầy Sùru mà liên tưởng đến thằng Thu

Đạm và cái số phận hẩm hiu của nó, tôi nghĩ giá khi hiệp dâm con bé thiểu năng đó nó vừa tiến hành hành động vừa ngâm một số câu thơ nhất định thì đâu đến nỗi phải vào trại cải tạo thiếu niên hư hỏng, tôi lại nghĩ giá con Loan nó cũng ngớ ngẩn, gù, lác hay mắc chứng tật lưỡi nói cà lăm như con bé đó thì chắc giờ này còn sống. Bọn lớp tôi cũng buồn thiu, vì sau sự kiện đó thì thầy Sưu không bao giờ còn đọc thơ cho chúng tôi nghe nữa. Thầy vẫn còn nhìn ra sân trường những lúc trời mưa nhưng mặt thầy lúc nào cũng đọng một vẻ u tịch thảm sầu, giờ học giáo dục công dân vì thế mà cũng trở nên tê nhạt, chúng tôi một lũ học trò ngồi cô quạnh nhìn nhau.

377

Có những con nhện lành, và cũng có những con nhện độc đến mức một phát cắn có thể làm chết lật ngửa nguyên một con bò. Miễn cưỡng mà nói thì có thể phân biệt được nhện và bò, nhưng loài người chúng ta, bất chấp nền khoa học kỹ thuật đã phát triển tột bậc, vẫn chưa tìm ra được cách nào hữu hiệu để phân biệt nhện lành nhện độc với nhau. Có người bảo nhện lành nhìn xấu, nhện độc nhìn đẹp đẽ nhiều màu sắc, nhưng điều đó là sai, là nói càn, đó không phải là nhện, đó là nấm hai mươi lăm ngàn một kí hoặc gái đĩ vận vây ngắn lòi xi-líp giá hai ngàn ruồi đô một shot. Ví dụ con nhện mà tôi quan sát nãy giờ đây, da nó đen bóng, lưng nó có dấu chữ thập đỏ, nhưng không có nghĩa nó là nhện độc. Tôi không nghĩ trong trường tôi lại có nhện độc. Những nỗi đau khổ hiện tại đè lên chúng tôi đã là vượt quá sức chịu đựng rồi, chẳng cần thêm một con nhện độc nữa.

“Các thầy không thể chèn ép bọn em quá đáng như vậy được.” Thằng Kiên mũi gãy lại nói. Cái mũi gãy của nó đỏ ửng lên, nhìn lại càng rõ là lệch hẳn qua một bên.

“Cậu ăn n-n-nói cho cẩn thận! Cậu nói ai ch-ch-chèn ép các cậu?” Lão thầy Hợi lại đập bàn “Rầm” một cái nữa. Nhưng lần này thì con nhện thản nhiên không động, dường như nó đã quen với những chấn động bất thường trong cái phòng họp này, cũng như dân miền Trung quen với cái đập thùy điện sông Tranh suốt ngày lung lỗ với lung lay.

“Thầy... rất thất vọng... Sao em lại có... có gì nhì... ờ ờ, có thể... suy nghĩ... Các thầy không thể... ờ ờ... không thể nghĩ suy...” Ông thầy Tôn ể à.

"Em lầm rồi, các thầy luôn coi các em như những búp trên cành, biết ăn ngủ biết học hành là ngoan. Các thầy đã tạo điều kiện cho các em bao nhiêu, nào là chơi bóng ném, nào là đánh ten-nít. Em nói thế chính là báng bổ thánh hiền đấy, chẳng khác nào đốt sách chôn thầy, mà em có biết Khổng Tử là ai không cái đã?" Thầy hiệu trưởng nói.

"Đó... là chưa kể... các em đốt sách phô túchú không phải sách gốc... thà như là mua sách gốc..." Ông thầy Tôn lại tiếp tục quá trình ề à của mình.

"Tôi đã nói với các anh rồi, tôi không có chèn ép các anh." Tới lượt ông thầy Bành tham gia, vừa nói ống vừa chấm tay vào li trà đá, vẽ lên mặt bàn những hình vuông chẳng biết hữu ý hay vô tình mà vô cùng đồng dạng. "Tôi nhắc lại, không có người thầy nào lại đi chèn ép người trò của mình. Đã đi chèn ép người trò của mình thì không phải là người thầy. Tôi là người thầy. Các anh là người trò. Mà người thầy thì không chèn ép người trò. Nên tôi không chèn ép các anh. Chèn ép các anh thì còn gì là người thầy nữa? Không người thầy nào lại đi chèn ép người trò của mình cả. Nhưng đã là thầy thì phải ra thầy. Đã là trò thì phải ra trò. Thầy cho ra thầy mà trò thì cho ra trò. Đấy, rất đơn giản. Thầy phải cho ra trò mà thò phải cho ra chày. Tôi chỉ nói ngắn gọn đơn giản vậy thôi, các anh hiểu chứ?"

"Dạ em hiểu." Thằng Kiên trả lời. "Ủa mà quên, á lộn, xí mê, thưa thầy em chưa hiểu. Thật ra em hiểu, nhưng chính vì em hiểu nên em chưa hiểu." Nói xong câu nói có tính chất bác học ấy, nó lao đao ngồi xuống, mắt trọn ngược lên, đồng tử giãn ra, và Quang Tèo bắt đầu vỗ vào lưng nó thật lực.

Tôi đồng ý với nó. Tôi cũng hiểu mà như chưa hiểu.

Phong trào làm trong sạch nền giáo dục đổ bộ vào trường tôi như một con bão. Người ta nói cùng với áp thấp nhiệt đới gây gió giật bay mái tôn tùm lum trên diện rộng, có một ông bộ trưởng bộ giáo dục mới lên thay cho ông bộ trưởng bộ giáo dục cũ hồi tháng tư vừa rồi. Nghe bảo ông bộ trưởng bộ giáo dục mới, trong buổi nhậm chức đã ngửa mặt

lên trời hít hít mấy cái rồi nhíu mày tuyên bố “Chà cái nền giáo dục thúi nát quá, thúi chi mà thúi lạ, chúng ta hãy nói không với sự thúi nát của nền giáo dục cũng như chúng ta nói không với bao ni lông nào các bạn.” Thế là tuân theo lời bộ trưởng, phong trào tìm diệt bao ni lông nổi lên khắp mọi nơi, đâu đâu cũng thấy người ta cầm que đi trên đường để xiên bao ni lông, cứ mỗi kí bao ni lông đổi được hai nghìn đồng. Sau khi bao ni lông đã bước đầu được bình định, đường sá đã bắt đầu được sạch đẹp, người ta mới sực nhớ lại và ngồi xuống xòe bàn tay ra đếm ngón, rồi phát hiện ra câu nói của ông bộ trưởng có đến hai vế chứ không ít, mà chiến dịch tìm diệt bao ni lông chỉ mới đánh vào vế thứ hai mà thôi.

Tai họa của chúng tôi bắt đầu từ đó. Mọi thứ đều thay đổi.

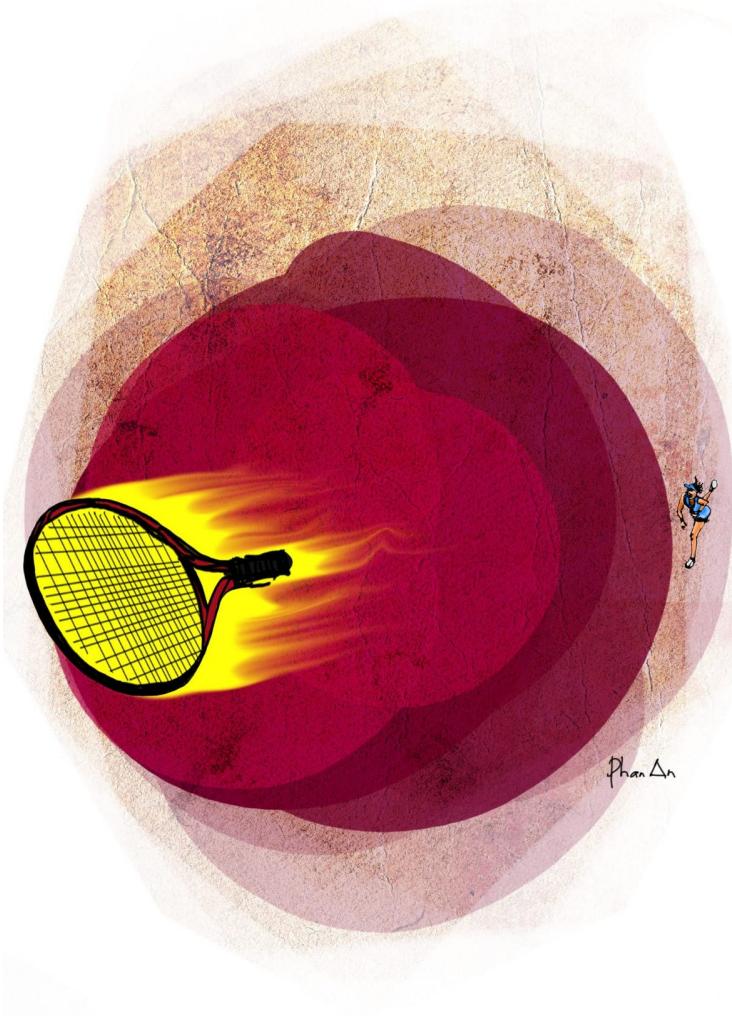
Đơn cử như chuyện cái sân tennis. Ông thầy Trạch nói tôi không biết có một loại phí là Đoàn phí, kể cũng đúng. Nhưng bảo tôi không biết gì về phí thì có hơi oan uổng. Ngay từ đầu năm nhất, khi mới chân ướt chân ráo vào trường, tâm hồn còn thơ dav, mặc quần xanh áo trắng cắm thùng, ngồi sè sẹ trên ghế và lầm lết nhìn xuống xem có quên kéo phec-mo-tuya hay không, thì chúng tôi đã được phổ cập về một loại phí tên là thể dục phí. Ấy là khi thằng Kiệt mặt mụn nhò câu nói tro trên “Các bạn bầu tôi đi” mà được bầu lên làm lớp trưởng, nó bèn mặc quần tây thắt cà vạt đi dự đại hội các lớp trưởng của trường, có hoa và nước khoáng đóng chai La Vie miễn phí, được vỗ tay đồng ca bài “Đi lên thanh niên,” rồi về đứng trước lớp tuyên bố:

“Các bạn thân mến, các bạn hãy cùng tôi đóng thể dục phí nào.”

Khi chúng tôi ô lên hỏi quát đờ phắc là cái thể dục phí thì nó bảo rằng thể dục phí là một khoản phí để có cơ thể cường tráng, cũng như muốn đi tập ta phải đóng tiền cho thằng cha pê-đê râu xồm vậy, đã có học phí, có tinh phí, có công tác phí thì cũng phải có thể dục phí, đó là cái lẽ dĩ nhiên mà thôi. Nó bảo ngôi trường này có truyền thống học tập căng thẳng từ lâu đời các bạn không biết ư, điểm đầu vào đã là hai mươi bốn,

nhiều người tay to còn gọi nó là Harvard của Việt Nam, nếu các bạn muốn tru đưoc cho đến ngày đội mũ bê rêu có tua vàng thì liệu hồn mà tập thể thao thể dục, phải có sức khỏe thể chất các bạn mới có sức khỏe tinh thần, đó chính là tinh thần thể dục của nhà văn Nguyễn Công Hoan. Nó lại bảo không nói gì xa xôi, ngay năm ngoái đã có bốn đứa ngu bị lên tảng xông, đột tử cùng một lúc vì không tập thể dục mà lại cà gan thức khuya vẽ bài ba đêm liên tục. Cái ghế chúng tôi ngồi bỗng dung uớt nhem một cách rất mất kiểm soát, và chúng tôi đồng loạt gởi thư về quê xin tiên bố mẹ để đóng thể dục phí, mỗi đứa như thế là một trăm ngàn. Đợt ấy bao nhiêu là bò và lợn bị bán đi trên khắp các làng quê Việt Nam, và vài tháng sau thì trong khuôn viên trường mọc lên một cái sân quần vợt. Nó là một cái sân đẹp mĩ miêu, nền xanh đất đỏ, dài rộng cao và sâu theo đúng chuẩn quốc tế, lại có giàn đèn cao áp hàn hoi. Những lúc đợi chúng tôi viết chương trình phân biệt chẵn lẻ, ông thầy Tượng vẫn thường đứng bên cửa sổ nhìn xuống sân, người ống hơi cui, chân ống khuỳnh khuỳnh, tay ống vợt qua vợt lại một cái vợt tượng trưng giữa hai đùi, miệng ống kêu nho nhỏ “Bình! Bốc! Đốp! Muời lăm! Ba muoi! Bốn muoi! Đếu! Đếu rồi thưa các bạn!” Ấy là vì ống mê quần vợt, cũng như tất cả những ông thầy khác. Buổi trưa sau những giờ giảng bài căng thẳng, ông thường cùng các thầy cô khác túa xuống sân, bận quần bó thể thao, chia phe uýnh quần vợt với nhau. Các thầy lên luối, các cô rò-ve, các thầy vô-lê, các cô bò nhô, các thầy xoáy trên, các cô xoáy dưới, các thầy thở hồng hộc, các cô lại má đỏ hồng hồng, rất nhiều điều là lướt. Bên ngoài, ông thầy Mẫn đi ngang qua, tay đút túi quần tay để sau đít, mắt liếc nhìn khinh bi, còn sinh viên chúng tôi thì níu hàng rào sắt, những thằng tục tĩu thì bình phẩm giờ đùi, nhưng đa số thì vô tư cổ vũ tinh thần cho cả hai đội. Tuy nhiên, có một số đứa may mắn hơn cả, được các thầy cô cho vào sân. Dưới cái nắng như đốt lửa, những thằng sinh viên tổ đái ấy sung sướng chạy tới chạy lui trong sân banh đến tật cả quần lòi khe mông sâu sắc, mồ hôi chảy thành dòng trên khuôn mặt xanh lè như đít nhái, giành nhau trái banh tennis do các thầy cô đánh văng ra. Cứ mỗi buổi nhặt banh như thế, mỗi thằng được trả công năm muoi ngàn đồng. Cuối buổi, thằng nào may mắn hơn nữa

thì được giao cho cây chổi, liên chổi mông lén quét sân, lượm bịch nước ngọt, cạo bã kẹo cao su, và lanh thêm được hai chục ngàn nữa. Đối với bọn sinh viên chúng tôi thì tất nhiên đây là một số tiền khổng lồ, nên chúng tôi chẳng nề hà gì gian khổ, mặc dù những rủi ro mang đặc thù nghề nghiệp thì không thể nói là không có. Thằng Kiên chẳng hạn, chính là trong một phút bất cẩn thiếu tập trung mà nó bị trái banh tennis giáng cho lệch sống mũi, máu chảy tèm lum. Nhưng nó vẫn còn may mắn hơn ba thằng: một thằng bên A1 ăn nguyên cây vẹt nặng nửa kí bay với vận tốc tuột tay là trăm hai cây số một giờ vào mặt, ngã lăn ra đất bát tinh nhân sự, phải khênh đi chụp X-quang kết quả rạn sọ, và tất nhiên là hôm ấy không nhận được món tiền năm mươi ngàn đồng, một thằng mặt rõ chuyển thành mặt ca rô vì mài ngửa lên trời nhìn đường banh mà té úp mặt vào hàng rào lưới sắt, với một thằng ở lớp dưới có hồn danh là Dũng chim gãy, trước đó vẫn được gọi một cách hiền lành và sắc sỡ hơn là Dũng Chim Xanh.

Phan An

Thế rồi phong trào làm trong sạch nền giáo dục tự nhiên nổ ra. Cách đây mấy tuần, sau gần hai năm câm miệng hến không phát biểu gì, thằng Kiệt m愠 lại lên đứng trước lớp nói:

“Mấy thằng chó chuẩn bị chơi ten-nít nhé.”

Chúng tôi còn chưa kịp bất ngờ về sự thay đổi nhỏ trong cách xung hô của lớp trưởng Kiệt mụn thì nó đã phát cho chúng tôi mấy trái banh tennis rồi bảo lũ chó chơi đi còn chờ gì nữa, cơ hội thể dục thể thao ngàn năm có một đây rồi. Khi chúng tôi ngạc nhiên cầm banh xuống sân thì thấy một cảnh tượng vô cùng nhộn nhịp. Cái sân đã mở cửa tự do, giàn đèn cao áp được bật sáng trung giữa buổi trưa đứng bóng, bên trong sân là một đống lau nhau những đứa năm nhất và năm hai đang vừa chạy như chó dại vừa hò hét điên loạn. Chẳng biết làm gì với mấy trái banh không có vợt, chúng nó liên chia phe chơi banh ném, và bởi vì không biết một chữ luật banh ném nào, chúng nó chỉ biết ra sức ném banh vào nhau túi bụi như những đứa con nít bên Tây Âu trên ti vi ném tuyết. Bên ngoài sân, các thầy cô đứng nhìn bọn sinh viên chơi đùa và nở nụ cười mãn nguyện. Ngay cả ông thầy Tượng bình thường quạo quạo, lúc ấy cũng đứng trên tầng hai, chỗ khoa Tin Học Cơ Bản mà nhìn xuống, mặt mày tươi tinh, và ông quàng vai lão thầy Hợi đang có vẻ vừa sung sướng vừa có nét ngượng ngùng khó tả. Nhưng chuyện ấy diễn ra không được bao lâu. Tụi sinh viên thụ động ấy, vốn chỉ quen lượm banh chứ không quen ném banh, đã mau chóng chán ngấy cái trò chạy qua chạy lại trong khoảng sân có rào sắt cho các thầy cô đứng nhìn mà không liệng chuôi, nên lần lượt bỏ ra via hè uống cà phê bà Nhã hết cả. Chẳng còn gì để nhìn, các thầy cô cũng đành bỏ đi, ông thầy Tượng không quàng vai lão thầy Hợi nữa, mặc cho lão tiu nghỉu như chó bị cắt tai. Kể từ hôm ấy, cái sân banh một thời náo nhiệt huy hoàng đã trở nên vắng tanh vắng ngắt, mặc dù Hải Léo nói rằng chẳng qua các thầy đã chuyển sang chế độ đánh banh đêm, và rằng các thầy đã thuê mấy đứa cháu của lão Lồng lượm banh trả tiền theo giờ, cứ một giờ là mười lăm ngàn đồng mỗi đứa.

Nhân tiện kể luôn, lão Lồng là chủ cửa hàng bán dụng cụ học tập ngay bên cạnh trường tôi. Lão mới xuất hiện gần đây, cho dù cái cửa hàng này đã tồn tại dễ phải được chục năm rồi. Trước đây cửa hàng này

có tên là Năm Cư, do một lão tên là Năm Cư mò ra, nghe nói sau khi thắng một cuộc đấu thầu cảng thẳng đến mức độ nhũn não. Năm ở vị trí quá sức đắc địa, cửa hàng Năm Cư quanh năm suốt tháng đông nghẹt khách ra vào, đại đa số là sinh viên, đứa mua chùi, đứa mua gôm, đứa mua giấy, đứa mua đất sét tạo hình, đứa mua màu Leningrad, đứa lại đi phô-tô cả cuốn Âm học trong công trình cơ bản và vô cùng nâng cao, vô cùng tấp nập. Tất nhiên cái đứa phô-tô cuốn Âm học trong công trình cơ bản và vô cùng nâng cao cũng như tất cả các cuốn khác của Phó Giáo Sư Tiến Sĩ Nguyễn Trường Tôn sẽ bị đánh rót hai năm liền vì tội vi phạm bản quyền giảng viên, và ông thầy Tôn sẽ lên trước lớp nói rằng “Thầy rất... thât vọng vì có một... à, có một vài em... đã lấy có nhà nghèo mà... mà không tôn trọng công chép... à, công sức của... của thầy...” nhưng đó lại là chuyện khác. Chuyện tôi đang nói ở đây là cái cửa hàng Năm Cư ấy, nó đông khách từ lúc mò hàng cho đến lúc đóng cửa, chỉ trong vòng vài năm tôi đã tận mắt chứng kiến nó nuốt luôn hai căn nhà hai bên, phát triển thành hệ thống văn phòng phẩm Năm Cư, gồm Năm Cư 1, Năm Cư 2 và Năm Cư 3, ba Năm Cư cùng vươn lên vô cùng hùng mạnh. Sau đó chúng tôi lại thấy cả ba Năm Cư đập tường để kết nối lại với nhau thành Năm Cư như cũ, chỉ khác là tắm biển Năm Cư phình ra to gấp ba, treo trước cả ba cái mặt tiền, như thế này: “Năm Cư Năm Cư Năm Cư,” lại có hàng chữ gắn đèn nê-ông phía dưới nhấp nháy rằng “Năm Cư không có chi nhánh.” Từ cây thước chữ T đầu năm nhất cho đến mười sáu tờ giấy A0 cuối năm năm, bọn sinh viên trường tôi bắt kể giàu nghèo đã đổ không biết bao nhiêu tiền vào cái cửa hàng Năm Cư này mà kể. Thế nhưng chẳng đứa nào biết móm ngang mũi dọc của lão Năm Cư cả, và hình dung của lão là một trong những đề tài hay được sinh viên bàn tán nhất những lúc cà phê; chúng nó đồn rằng cái xe mui trần mới vừa tông chết bà già rồi chui nhủi vào gốc cây trên đường Lê Văn Sỹ là của lão, và rằng lão thích nhạc giao hưởng các thứ. Lâu lâu vào mua con dao rọc giấy chúng tôi cũng thấy một lão già mặt mày đen thùi lùi như củ khoai lang nướng đang ngồi lụm cụm trong xó gạch gạch xóa xoa gì đó trên một cuốn sổ cũ rích nhau nát, nhưng Quang Tèo nói như đinh đóng cột rằng đó không phải là Năm Cư; nó bảo lão Năm Cư còn

trẻ trung và tráng trổ hơn nhiều, chúng mà không có gì phải thắc mắc, cứ tin ở bố. Khi chúng tôi gặng hỏi “Tại sao mà biết?” thì nó trả lời “Chuyện đâu còn có đó, từ từ rồi chúng mà cũng hiểu biết như tao.”

Nhưng chưa kịp diện kiến dung nhan của Năm Cư thì một bữa chúng tôi đã thấy người ta dỡ tấm biển Năm Cư xuống, thay bằng tấm biển “Bốn Lồng Bốn Lồng Bốn Lồng.” Ban đầu thì bọn sinh viên còn bối rối với sự thay đổi đột ngột từ Cư sang Lồng này, nhưng chỉ sau một buổi thì lòng trung thành khách hàng của chúng nó cạn sạch, cái bản chất vô ơn bạc nghĩa thiếu thủy chung của chúng nó quay trở lại, chúng nó quên phắt Năm Cư, và hò nhau vào mua hàng của lão Lồng như chẳng có gì xảy ra. Tất nhiên lưng lão Lồng còng queo, răng lão lởm chởm, lão lại hay rít ống điếu nhà khói hôi rình, nhìn lão giống lơ xe đò về hưu hơn là ông chủ văn phòng phẩm, nhưng tất cả những điều đó không ngăn cản được lão trở thành một doanh nhân thành đạt, có lẽ cũng chẳng kém gì Năm Cư lúc trước. Lão lại tuyển thêm được mấy đứa cháu ở quê ra, chính là cái bọn mà Hải Léo nói là từ sáng đến chiều bán giấy bút, buổi tối đi lượm banh tennis mỗi tiếng muời lăm ngàn.

Nói gì thì nói, mặt mũi lão Năm Cư đối với chúng tôi vẫn còn là một bí ẩn.

610

Ông thầy Trạch chửi tôi không ra gì. Qua đường điện thoại, ông quăng vào mặt tôi một lô một lốc những dấu chấm hỏi và dấu chấm cảm, lẫn giữa những tiếng chửi thề *bíp bíp*, như sau:

“Rút đếch thề nào cho kịp? Bài vở mà anh làm như bao cao su, muốn rút là rút sao! Chịu! Tôi nói gì anh còn nhó không? *Bíp!* Tôi đã bảo là kì này đang có động! Làm cái gì cũng phải cẩn thận cùi lứa! Trời hanh vật khô! Có cạo cũng phải cạo cho kĩ luõng! Cạo kĩ thì các thầy còn tha cho! Cạo như cạo *bíp* lợn thế à? Chết là phải! Ngu thì chết! Giờ anh khóc lóc cái *bíp* gì với tôi? Tôi ở đâu à? Vũng Tàu! Đua ngựa, boi chó! Tức là đua chó, boi ngựa! Chịu! *Bíp* còn cách nào đâu! Cái số phần cùi hùi của anh nó đã định như thế rồi!”

Ấy là lúc tôi gọi cho ống và mếu máo hỏi “Chết em rồi thầy ơi, có cách nào rút bài ra không hả thầy?” Trong lúc chúng tôi còn đang hí hùng đợi điểm vẽ lại của bài đồ án nhà hát thì trường cho dán một tờ giấy trước cửa phòng đào tạo, trên in danh sách hai mươi lăm sinh viên vi phạm quy chế học tập, gian lận trong bài đồ án, đang đợi nhận hình thức kỉ luật thích đáng từ hội đồng giáo viên. Những đứa cũng cạo bài như chúng tôi nhưng không có tên trên cái bảng phong thần này thì hú vía, mừng như cha chết sống lại, thấp hương cúng bái khắp nơi, mặc dù chính chúng nó cũng không biết nhò đâu mà thoát, chúng nó chỉ cúng phong long thê thôi, thằng thì cúng thổ công, thằng thì cúng Hà Bá, thằng Nguyễn lại còn cầu hôn một bà nào đó trong phòng trọ của nó lên để đà tạ, thôi thì nhặng xị cả.

“Vì sao à? Hên xui chư sao!” Ông thầy Trạch lại quát túng lên. “Các anh ngu như lợn! Có nghe đến phong trào tìm diệt bao ni lông bao giờ chưa? Rồi à? Ghê nhi? Bữa nay có tấn bộ! Thế có biết tên phong trào tiếp

theo không? Không chứ gì? Dốt như bít! Bít bao giờ khá nỗi! Nó gọi là phong trào làm trong sạch nền giáo dục! Đấy!”

A, phong trào làm trong sạch nền giáo dục. Đó là lần đầu tiên tôi nghe thấy tên cái phong trào này. Từ thuở cha sinh mẹ đẻ, do thiếu va chạm xã hội, tôi vốn không có kiến thức gì nhiều về các thể loại phong trào. Cả quãng đời đi học, tôi chỉ tham gia có hai phong trào vốn vẹn. Đầu tiên là hồi đầu năm lớp bốn, cô giáo bắt chúng tôi “trồng một cây, nuôi một con.” Sau khi hỏi đi hỏi lại cô giáo cho thật chắc về việc người nông dân nên trồng cây gì, nuôi con gì, và được cô trả lời rằng đây là một vấn đề có tầm quan trọng quốc gia, cụ thể là thuộc thẩm quyền của bộ Nông Nghiệp Và Phát Triển Nông Thôn hoặc bộ Lao Động Thương Bình VÀ Xã Hội, không thể nói vẫn tắt trong một sớm một chiều được, thì tôi quyết định trồng rong và nuôi cá bảy màu. Trong bản thu hoạch, tôi ghi rõ “Kính thưa cô! Về cái mặt cá mà nói thì em nuôi một hồ kiếng, đủ cả cá kim, cá beo, cá hổ, cá phuón, cá mắt lồi và các loại cá khác. Còn về cái mặt rong mà nói thì em thả từng chùm, có rong gai, rong xoăn, rong tua, dương xỉ, cỏ dùi, cỏ nghệ và các loại rong khác. Thế và thỉnh thoảng em cũng vớt cá lên đi đấu với mấy thằng trong khu phố và đều giành thắng lợi vẻ vang, chúng nó bảo em là vô địu và nhất nhất phong em làm Hà Lan King tức là vua đá cá” và cô cho tôi hai điểm. Đến học kì hai năm ấy, cô lại bảo chúng tôi nhặt giấy vụn để tham gia phong trào kế hoạch nhỏ, đâu như là “Thiếu nhi lụm giấy xây dựng đất nước.” Lần này đối với tôi không có ấn tượng gì đặc biệt, nhưng đối với thằng Đức bạn tôi thì lại có nhiều kỉ niệm khó quên. Nó là một thằng rất chuyên cần tham gia các phong trào đoàn đội, đến mức chúng tôi gọi nó là thằng Đức yêu đội; nó có chân trong cả ban văn thể mĩ và ban đánh trống éch của trường. Cái lần nhặt giấy vụn ấy, chẳng những lượm sạch giấy rác quanh nhà mà nó còn lượm cả đống báo sáng của ông nội, lượm chồng hồ sơ của bố vẫn để trên bàn làm việc, rồi tiện tay lột luôn vỏ của mấy chục cây thuốc lá Con Ngựa mẹ nó mới chuyển về từ biên giới hữu nghị Việt Lào, mỗi thứ như vậy là hon nửa kí lô. Cô khen nó không tiếc lời vì nó đã hoàn thành vượt mức chỉ tiêu đề ra; cô bảo nó cô chỉ cần kế hoạch

nhỏ thôi mà em đã làm được kế hoạch lớn, như thế là cô và em cùng dạy học tốt tốt. Năm thì mười họa thằng Đức yêu đội mới được một ai đó khen tới tấp vậy, nên nó khoái chí lắm, nó bắt đầu ca hát khắp nơi, như con chim non. Chỉ có điều, vốn bài hát gốc đây những hình ảnh tươi tắn như sau:

*Vui tung tăng hồn hở
Em làm kế hoạch nhỏ*

thì trong con suông khoái trào dâng nó lại rất bất cẩn hát thành:

*Như con ong chǎm chỉ
Em tìm giấy đi ỉa*

Tất nhiên đây là do nó bị ảnh hưởng xấu từ thằng Thu Đạm, cái thằng lúc ấy vẫn hay đi lồng bông trong xóm mà hát nhạc chế với đọc vẻ ông ống rằng “Hút thuốc bồ phổi, uống rượu bồ gan, ăn cắp nâng cao tay nghê, đánh bạc nâng cao kiến thức, chửi thề làm đẹp câu văn” và “Địt là cái địt trời cho, dù đói dù no cũng phải lo cho cái địt. Địt là cái địt bất thường, dù rót xuống giùng cũng phải trùn lên địt.” Nhưng khốn nạn là thằng Đức yêu đội lại phòn đến mức dám hát cái câu thô tả ấy lên giữa giàn đồng ca của trường, vào giữa giờ ra chơi, ngay giữa sân trường nắng chang chang, và do hăng say quá mà hát mười lăm phút liền. Cô giáo chúng tôi, mặc dù đánh giá rất cao khả năng lụm giấy dựng xây đất nước của nó, vẫn không hài lòng lắm về bài hát sáng tạo ấy, nên cuối cùng nó phải chuyển sang lớp khác. Nay thì nó thành đạt rồi, nó đăng kí đi thi hát gì đó trên truyền hình, mặt nó rặn đầy đau khổ, và nó được giải; giờ nó không phải là thằng Đức yêu đội hát vở hát vẫn nữa mà đã thành ca sĩ ngôi sao Đường Đức Cường, có lần nó đứng giữa sân khấu mặc quần tụt lòi xip thêu bông huệ làm cho nhiều em gái phía dưới ngất ngây, nó lại liệng cái khăn chùi mũi xuống, các em bu vào giành nhau vồ đầu lõa máu. Mà thôi, nói chung là như thế, ngoài ba

cái trò trông cây lụm giấy hồi tiểu học ấy ra thì coi như tôi mù tịt về các thể loại phong trào, thế còn thằng Đuòng Đức Cường có rành rẽ về phong trào hay không thì tôi không được biết.

“À anh không biết? Anh không biết thì để tôi nói cho anh biết! Trước tiên là cái sân ten-nít! Sau đến cái văn phòng phẩm Năm Cứ! Nhưng chỉ riêng hai cái ấy thôi thì có thẩm béo cái *bíp* gì? Muốn làm trong sạch nền giáo dục, không phải chỉ đóng cửa cái sân bóng hay sang tên cái cửa hàng bán thuốc kẽ là đủ! Cả một nền giáo dục cơ mà, chứ có phải trò hề đâu! *Bíp!* Cần những món nặng hơn, có giá trị sử dụng hơn! Đúng lúc ấy thì các anh tự chui đầu vào rợ, còn gì thích bằng! Nguyên một rợ! Tôi đoán các thầy nghĩ thương các anh, nghĩ thiến hết *bíp* các anh thì cũng tội, nên chỉ thiến *bíp* vài chục anh cao dối tiêu biểu! Anh có tên trong danh sách bị thiến *bíp* tức là anh tiêu biểu lắm đấy!”

Quát xong một tràng như bắn súng máy, ông thầy Trạch cúp điện thoại cái “cúp.” Hôm sau thì hình thức kỉ luật được đưa ra. Lũ chúng tôi bị đình chỉ một học kì.

Nhưng thậm chí tôi còn không có đủ thời gian để gặm nhấm nỗi đau đớn chỉ cho trọng vẹn. Khi đọc được cái thông báo sét đánh ấy, con Hương gà lấy bàn tay khum khum che cái mỏ gà, kêu “óí” một tiếng nho nhỏ, rồi té xuống, nhắm mắt, ngoeo đầu, sùi bọt mép, duỗi hai chân ra, bất tỉnh. Tôi hoảng quá, quên cả niềm bất hạnh của bản thân, vội vàng xốc nó công lên lưng, ba chân bốn cẳng chạy xuống phòng y tế. Vốn tốt bụng và rất biết quan tâm đến bạn bè, thằng Hải Lẹo cũng gạt tinh rieng qua một bên mà co cẳng chạy theo, một tay nó giật tóc mai con Hương gà, một tay nó vẫy lia vẫy lịa sang hai bên, cái giọng the thé của nó hét “Tránh ra, cút, cấp cứu đây, ambulance!” Hai thằng tôi dùng dinh chạy tới chạy lui một hồi mới sực nhớ ra là bao nhiêu năm ở trường chưa bao giờ chúng tôi thấy cái phòng y tế nào cả, và rằng mỗi khi đau bụng chúng tôi chỉ có một cách mặt xanh mày xám mồ hôi chảy lạnh thái dương mà đi xia trực tiếp trong cái nhà xí hôi hám mà thôi. Sau chừng ba chục phút hồi quanh hồi quẩn trong cái khuôn viên

trường rộng khoảng hai ngàn mét vuông, chúng tôi mò đến được một cái phòng đóng cửa im im, có khóa sắt to như khóa chuồng trâu, lại có dấu niêm phong, trên gắn tấm biển xanh loang lở sứt sẹo ghi chữ được chũm mastic là “Phò g / Te,” phía trước có cái băng ghế đá bên cạnh cái thùng rác lại ghi rằng “Hãy Cho Tôi Rác.”¹ Tôi hạ tạm con Hương xuống cái ghế đá ấy, đầu nó ngả lên cái thùng rác ấy, rồi bắt đầu cùng Hải Léo đập cửa phòng. Khi thể tích bốn bàn tay chúng tôi được nâng lên gấp đôi thì một bà mặc áo xanh lao công bắt đồ xuất hiện từ sau góc cầu thang, thần thái ung dung thoát tục, như một ánh chớp hư vô từ cõi xa xăm nào đó. Hai tay bà cầm hai trái xoài xanh tươi rói, trái nào trái này to bằng bắp vế, tôi đồ rằng chắc là giống xoài Thái Lan, loại xoài này hạt nhỏ, cùi dày mà giòn, chuyên dùng để ăn sống, gần đây đang được nhập ồ ạt vào Việt Nam ta. Bà nhìn chúng tôi, có vẻ hơi ngạc nhiên, và hỏi:

“Ăn xoài không?”

Khi chúng tôi nuốt nước bọt mà trả lời rằng không, ở đây đang có bệnh nhân đang hấp hối, thì bà lật đật vén áo lên quá rốn, rút từ đĩa quần ra xâu chìa khóa dễ phai đến trăm chiếc, lựa một chiếc bằng đồng có bám rỉ xanh, nhét vào ổ khóa, hì hục mở cửa, bật đèn, kéo rèm, thổi bụi trên

cái bàn gỗ nằm chòng chơ, đặt hai trái xoài Thái Lan xuống thật ngay ngắn, lại lấy cái chặn giấy chặn cho xoài Thái Lan khỏi lăn, rồi ra hiệu cho chúng tôi khiêng con Hương gà lên giường. Xong bả nhẹ nhàng ngồi xuống ghế, đeo kính vào, điêm tĩnh nói:

“Thôi để chút ăn cũng được.”

Rồi ngừng lại một chút, bà hỏi:

“Bệnh gì?”

“Dạ thưa bất tỉnh nhân sự” Tôi đáp.

“Triệu chứng thế nào?”

“Dạ ngạc nhiên thay, hoàn toàn không có triệu chứng” Thấy tôi ngoác, Hải Lẹo xon xen trả lời.

“Con gái, thưa cô” Tôi bối sung, cho chắc.

“Có mắt mũi tay chân miệng. Hai mắt hai mũi. Tức là hai lỗ mũi trong một cái mũi. Lỗ mũi có lông. Lông đen, dài ngắn không đều. Có thể có cứt mũi.” Hải Lẹo tiếp.

“Bạn này bị đau tim từ lâu rồi thưa cô. Cụ thể là từ hồi bị đau tim tới giờ.” Tôi lại cẩn thận để thêm, hi vọng có thể giúp ích không ít thì nhiều cho quá trình chẩn bệnh.

Bà cầm cuí ghi những chi tiết ấy vào sổ bằng bàn tay có những ngón múa míp như hột mít, xong nhường mắt lên nhìn con Hương gà đang nấp nghiền mắt nằm chèo queo, miệng bà mấp máy như muốn hỏi “Bất tỉnh là thế này đây ư?” Vẻ ngạc nhiên chân thành và có lẽ là hoàn toàn chân chính ánh lên trong cặp mắt bà làm tôi bất giác nhớ đến con mụ tư vấn nghề nghiệp béo núc ních mấy năm trước đã khuyên tôi đi làm giàu bằng nghề phá rừng. Nhưng kí ức tươi đẹp ấy kéo dài không lâu, vì bà đã mau chóng cụp mắt xuống.

“Panadol” Bà nói, rồi với tay cầm xoài Thái Lan.

¹. Đây là loại thùng rác có hình thù các con súc vật, thường là chim cánh cụt. Con chim (cánh cụt) này hẳn mỏ ra van xin rác trông thì rất là tội nghiệp, nhưng thật ra nó là một con chim vô cùng lười biếng ỷ lại, rác đầy xung quanh không chịu ăn, cứ đứng xin hoài. ↪

987

Khi thầy hiệu trưởng tuyên bố “Thôi chúng ta kết thúc ở đây, thầy mong các em hãy sử dụng thời gian rảnh rỗi để đọc thêm về Khổng Tử và phi vụ đốt sách chôn thầy nổi tiếng ấy” thì đồng hồ đã chỉ gần sáu giờ rưỡi. Nắng đã tắt, và căn phòng chỉ còn sáng mờ mờ. Cuộc họp mà thằng Kiên mũi gãy làm om lên đòi cho bằng được đã kéo dài ròng rã bốn tiếng trong vô vọng.

Tội nghiệp thằng Kiên. Nó đã phải viết liền ba cái “Đơn Xin Xét Lại Về Sự Viết Đinh Chi” và tốn cả một buổi sáng để ngồi tranh luận về các loại dấu phẩy, dấu chấm, trạng từ, định ngữ với mấy con mụ trong phòng đào tạo mới được nhà trường đồng ý tổ chức cuộc họp vô dụng này. Cụ thể hơn, trong khi nó khóc nước bọt biện luận rằng vì “vì vậy” không phải là trạng ngữ nên chi chúng ta không cần thêm dấu phẩy vào câu “Vì vậy chúng em xin nhà trường xem xét lại,” mà cho dù “vì vậy” có là trạng ngữ thì vì ngữ pháp Việt Nam chưa hề bắt buộc có dấu phẩy sau trạng ngữ nên chúng ta không cần đặt dấu phẩy sau “vì vậy,” thì một mụ nói chuyện thằng con ia chảy với một mụ đang không ngừng xoc muỗng vào li sinh tố bơ vàng để múc một thứ nước nâu vàng lồng bồng nhét lấy nhét để vào mồm, và một mụ khác mắm môi mắm lợi bấm nối hai con Pikachu trong trò Pokemon kinh điển, mặt hai mụ bơ như hai cái rế. Vì vậy, cuối cùng thằng Kiên phải viết cái đơn thứ tư, trong đó nó bắt đầu với “Cộng Hòa, Xã Hội, Chủ Nghĩa, Việt Nam,” và cho đến lúc ấy mới được duyệt đơn. Nghe nói thầy hiệu trưởng đọc tờ đơn giật cục của nó mà nước mắt lung tròng, ngồi một mình trong phòng thầy chợt đứng thằng lung lên, thầy bảo “Tôi nghiệp, các em, sinh viên, yêu mến, đối với thầy, thì cho dù, có phạm, phải lỗi, lầm nào, các em, cũng vẫn là, những búp, trên cành, biết ăn ngũ, biết học hành, là ngoan.” Thầy liên đới thân đứng ra tổ chức một buổi gấp mặt thân mật giữa các em sinh viên bị đình chỉ và các thầy cô liên quan hoặc có nhã ý

muốn liên quan, thầy mòi được ông thầy Tôn, lão thầy Hợi, ông thầy Bành. Lão thầy Tượng không tham gia được vì bận tích hợp bảng mã VNI vào hệ thống văn phòng điện tử của trường, còn ông thầy Tú cũng xin kiểu để đi khám mũi, ông nói mấy tuần nay mũi ông giống như bị rối loạn chức năng, không còn phân biệt được thơm thúi chi chi nữa cả.

Nay thì bao công sức của thằng Kiên mũi gãy đã tan thành mây khói.

Cuộc họp kết thúc. Tôi nhìn lên góc cửa sổ. Con nhện của chúng tôi vẫn còn treo lủng lẳng ở đó, không bắt được con ruồi nào. Khi bước ngang qua cánh cửa để ra hành lang, tôi sực nhớ ra, có một số giống nhện có bản năng sinh tồn cao hơn những giống khác, đến mùa đói kém chúng có thể ăn thịt con của mình để sống sót. Có lẽ con nhện này thuộc một giống như thế chăng.

Hải Lẹo, Quang Tèo và tôi ra ngồi vỉa hè. Thứ bảy, bà Nhã dọn hàng s้ม, nên chúng tôi chỉ ngồi chay với nhau, không trà đá không cà phê, châm thuốc rít từng hoi một. Không ai nói với ai câu nào, cũng như cái lần ông thầy Mẫn chết. Trời bữa nay cũng *bíp* có gì đặc biệt, trừ một bầu không khí quạnh que trùm lên cả ba thằng. Ngay cả khi tôi búng diều thuốc ra đường và nói “Tao bỏ,” hai đứa chúng nó cũng ngồi im ru, chỉ có cái đầu thằng Quang Tèo gật gù nhẹ nhẹ.

“Bốn Lồng là anh ruột của Năm Cư.” Hồi lâu, tự nhiên Quang Tèo nói một câu vô thường vô phạt.

“Sao mà biết?” Tôi ngạc nhiên hỏi.

“Năm Cư lại là hàng xóm của thầy hiệu trưởng.” Nó nói tiếp, không có vẻ gì là cốt ý trả lời tôi.

“Sao mà biết?” Tôi lượt Hải Lẹo hỏi. Cây phá hạch này có vẻ làm nó tò mò.

“Nhà thầy hiệu trưởng cách nhà tao mấy căn.” Quang Tèo rít một hơi thuốc nữa. “Bố hiệu trưởng là đại tá hay thượng tá gì đó. Hồi tao còn nhỏ tao thấy Năm Cư chạy qua đầm b López cho ống ngày mệt. Lão đầm một hồi, lòi ra cái văn phòng phẩm.”

“À!” Tôi nói.

“Ò. Tụi mày phải biết, không phải dễ mà đấu thầu được miếng đất làm văn phòng phẩm. Trẻ đầm lung đã đành, già rồi cũng phải đầm mõm. Như Mike Tyson ấy.”

“À!” Hải Léo nói.

“Ò. Nhà lão Năm Cư có năm đứa con, lão là áp út. Thiệt ra tên lão không phải là Cư, mà là Cu. Quando hồi xưa có tục đặt tên xấu cho dễ nuôi. Hồi nhỏ lão tên là Cu. Lớn lên lão thấy nhục với cái tên dâm tiện của mình quá, bèn chửi ông bố ngu si dốt nát, bắt lên ủy ban sửa giấy khai sanh lại, thành ra Cư. Em lão thì thành Sáu Cát. Bốn Lồng cũng vậy, thiệt ra không phải tên là Lồng. Nhưng mà cái này tao kể cho tụi mày nghe chơi thôi, chó không có nghĩa lí gì.”

Nói xong, nó lại gãi móng cái nữa. Có vẻ trúng chỗ ngứa, mặt nó đê mê một niềm khoái cảm không lời. Rồi phuôi đít đứng lên, nó nói:

“Hồi tao về trước.”

Nó liếc nhìn cái phù điêu xoắn ốc, đứng đinh bước đi, tay vẫn gãi sôn sột. Phố xá đã lên đèn. Từ trong sân trường vọng ra những tiếng “Kinh! Cốp!”, tiếng ông thầy Tuợng “Đέu, đέu rồi thưa các bạn!”, và tiếng lão thầy Hợi quát “Th-th-thằng kia l-l-lượm mau đi chú!” Sau đó là tiếng một bà cô nào đó cười ré lên.

